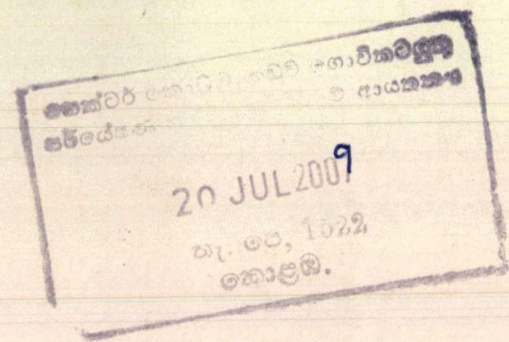

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

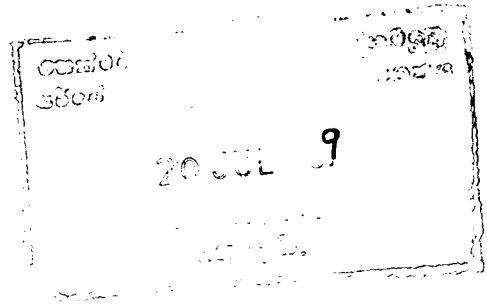

වාර්ෂික වාර්තාව 2005

HARTI Annual Report Sinhala 2005

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 07.

වාර්ෂික වාර්තාව 2005

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා
පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 07.

පාලක මණ්ඩලය

නිස්ස වරණපුරිය මහතා	සභාපති - පාලක මණ්ඩලය සහ ලේකම්, කෘෂිකර්ම, පශු සම්පත් ඉඩම් සහ වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය
ඒ.කේ. නානායක්කාර මහතා	අධ්‍යක්ෂ, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
ඩබ්.එම්. ජයතිලක මහතා	නියෝජිත - අතිරේක ලේකම් (ඉඩම්), කෘෂිකර්ම, පශු සම්පත් ඉඩම් සහ වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය
එම්.වීරසිංහ මහතා	නියෝජිත - අතිරේක ලේකම් (සංවර්ධන), මහවැලි සහ ගංඟා නිමිත සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය
කේ.පී. ඉන්ද්‍රන් මහතා	නියෝජිත - අධ්‍යක්ෂ (පොදු ව්‍යවසාය දෙපාර්තමේන්තුව), මුදල් අමාත්‍යාංශය
සී.පී. සිරිවර්ධන මහතා	නියෝජිත - අතිරේක ලේකම්, කුඩා සහ ග්‍රාමීය කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය
ඉන්ද්‍රානි සුගතදාස මහත්මිය	නියෝජිත - අතිරේක ලේකම්, වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය
ඩබ්.එම්.කේ.ආර්. බාලවන්ද්‍රන් මහත්මිය	නියෝජිත, ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම්, වෙළඳ හා පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය
මාලනී පීරිස් මහත්මිය	නියෝජිත, අතිරේක ලේකම්, අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
කේ.එල්. ද සිල්වා මහතා	නියෝජිත, ජ්‍යෙෂ්ඨ අර්ථශාස්ත්‍රඥ, බැංකු කටයුතු අධ්‍යයන මධ්‍යස්ථානය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
ආචාර්ය සී. කුඩාගමගේ මහතා	කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල්
කේ.එස්.ආර්.ද සිල්වා මහතා	වාරිමාර්ග අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල්
ලුකස් ඉදුරුගල්ල මහතා	කොමසාරිස් ජෙනරාල්, ගොවි ජන සංවර්ධන
එස්.ජේ. පතිරණ මහතා	ඉඩම් කොමසාරිස් ජෙනරාල්
එච්.එල්. තිසේරා මහතා	සමුපකාර සංවර්ධන කොමසාරිස්
පෝටේ චුම්භී මහතා	නෝවාසික නියෝජිත, ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය
ආර්.ද සිල්වා මහත්මිය	ලේකම්, පාලක මණ්ඩලය

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු
පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය,
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 07.
2006 පෙබරවාරි 28

ගරු කෘෂිකර්ම, පශු සම්පත්, ඉඩම් සහ වාරිමාර්ග අමාත්‍යතුමා,
කෘෂිකර්ම, පශු සම්පත්, ඉඩම් සහ වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය,
ගොවිජන මන්දිරය,
80/5, රජමල්වත්ත පාර,
බත්තරමුල්ල.

ඇමතිතුමනි,

2005 වාර්ෂික වාර්තාව හා විගණනය කරන ලද ගිණුම්

1971 අංක 38 දරණ මුදල් පනතේ 14(2) වගන්තිය පරිදි 2005 දෙසැම්බර් 31 දිනට අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා මෙම ආයතනය සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් ලේඛනය ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලය වෙනුවෙන් මේ සමඟ ඉදිරිපත් කරමි.

1. වාර්ෂික වාර්තාව
2. විගණනය කරන ලද ආදායම් හා වියදම් ගිණුම්
3. විගණනය කරන ලද ශේෂ පත්‍රය
4. ගිණුම් පිළිබඳ විගණකාධිපතියේ නිරීක්ෂණය

මෙයට - විශ්වාසී,

තිස්ස වර්ණසූරිය
සභාපති,
පාලක මණ්ඩලය.

වාර්ෂික වාර්තාව - 2005

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය වර්ෂ 2005 දී සිය නිස්කුන් වන වර්ෂයට පිවිසියේය. වර්ෂ 1972 දී මෙම ආයතනය ස්ථාපනය කිරීමේ අභිමතාර්ථය වූයේ, ග්‍රාමීය ආර්ථිකයේ කෘෂිකාර්මික අංශයේ සවිබල ගැන්වීම් තාක්ෂණික පර්යේෂණ තුළින් පමණක් කළ නොහැකි බැවින් ඊට සමාජ ආර්ථික පර්යේෂණයන්ගේ දායකත්වය ලබාදීමයි. ආරම්භයේදී ආයතනය සිය අවධානය යොමු කරන ලද්දේ, ඉඩම් භුක්තිය, ඉඩම් පරිහරණය, ග්‍රාමීය සමාජවිද්‍යාව, සමූපකාර සහණය, අලෙවිකරණය, කෘෂි ව්‍යාප්තිය, නිෂ්පාදන ආර්ථිකයන් ආදියයි. අදාළ රාජ්‍ය අධිකාරීන්ට වසර ගණනාවක සිට බොහෝ පර්යේෂණ සිදු කොට නිර්දේශයන් සපයා දී ඇත. තවද ගොවීන්ට සහ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට පුහුණු වැඩ සටහන් මෙහෙයවා ඇත.

කෙසේ නමුත්, පර්යේෂණයන් සඳහා රාජ්‍ය අරමුදල් අඩු වීම නිසා ආයතනයට බාහිර සම්පත් සෙවීමට සිදුවිය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මුළුමණින්ම රටට වැදගත් ප්‍රශ්නවලට වඩා එවැනි සේවාදායකයින්ගේ උවමනාවන් ඉටුකිරීමට සිදුවිය. තවද එවැනි කාර්ය පැවරුම් ලබාගැනීම සඳහා ආයතනයට අනෙකුත් ආයතන සමඟ තරඟ කිරීමට ද සිදුවිය.

සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රශස්ත තීරණ ගැනීමට නිවැරදි දත්ත ලබා ගැනීම අත්‍යාවශ්‍යවේ. හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ අයතනයේ අලෙවි ආහාර ප්‍රතිපත්ති හා කෘෂි ව්‍යාපාර අංශය, ආහාර ද්‍රව්‍ය විවරණිකාව සහිත හා මාසික පත්‍රිකාවන් ලෙස පවත්වා ගෙන යනු ලබයි. වසර තුළදී ආයතනයේ වඩා වැදගත්ම කාර්යයක් වූයේ, හෝගයන් පිළිබඳ විශ්ලේෂණ සහ පුරෝකථන සැපයීමයි.

2005 තුළදී නිකුත් කළ ආහාර තොරතුරු පත්‍රිකා මගින් 2004 වසරේ දී වී වගා කේන්ද්‍රයේ කාර්ය සාධනය අඩු බව අවධාරණය කිරීම නිසා 2005 දී වාර්තා ගත දේශීය වී අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට හැකිවිය. එය මෙට්‍රික්ටොන් මිලියන 3.2 ක් ඉක්මවූ අතර මෙට්‍රික්ටොන් 2.2 ක් වූ ජාතික සහල් අවශ්‍යතාව ඉක්මවා යාමකි. මේ අති විශාල අස්වැන්නට හේතු වූයේ වී වගා කේන්ද්‍රයෙහි බිම් ප්‍රමාණය සහ අස්වැන්න යන දෙකම වැඩිවීමයි. මහ කන්නයේ වගාව හෙක්ටයාර් 580,500 ක් ඉක්මවා යන්නක් වුවත් යල වගාව වාර්තාගත හෙක්ටයාර් 356,600ක් විය.

2005 වර්ෂයේදී වැඩි අස්වැන්නකට හේතුපාදක වන හොඳ කාලගුණයක් පැවතුණි. වර්ෂ 2004 ඔක්තෝම්බර් නොවැම්බර් ඇතිවූ අධික අන්තර් මෝසම් වර්ෂාව නිසා මහ කන්නයට ප්‍රමාණවත් තරම් ජලය ලැබුණි. එපමණක් නොව වර්ෂ 2004 දී අස්වැන්න අඩුවීම නිසා සහල් සඳහා ඇති වූ ඉහළ මිලද ගොවීන් වැඩිපුරක් වී වගා කිරීම සඳහා පෙළඹවීමට හේතුවිය. වැඩි අස්වැන්නක් වාර්තා වූ අවස්ථාවේදී කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය, එම අස්වැන්න ඉහළ මිලක් යටතේ මිලදී ගැනීමට කටයුතු සැලැස්වීය. මේ අතරම, රජය තෙක් කලාපීය අත්හැර දමා තිබූ කුඹුරු වගා කිරීමට ද කටයුතු සැලැස්වීය වර්ෂ 2005 දී ඉතා ඉහළ අස්වැන්නක් මහවැලි එච්. ප්‍රදේශවලින්ද වාර්තා විය. 2004/2005 මහ කන්නයේදී හෙක්ටයාරයකට, කිලෝ ග්‍රෑම් 5756 ක් වූ අස්වැන්නක් මහවැලි එච් කලාපයෙන් වාර්තාගත විය. 2005 වසර මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළම යල අස්වැන්න වාර්තා කළේය.

අතිරික්ත සහල් අස්වැන්නක් සමඟ නොවැළැක්විය හැකි ලෙස මිල පහත වැටීම අනිවාර්යයෙන්ම සිදු වුවද, ගොවිජනතාවට එය දැඩි පීඩනයක් ගෙන නොදීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමාජ අසහනයක් ඇති නොවීය. රට තුළ මෙතෙක් පැවති ඉහළම නිෂ්පාදනය වාර්තා කළ මුත් මිල උච්චාවචනයේ වැඩි වෙනසක් නොවීය. රජයේ වී මිලදී ගැනීමේ ක්‍රමය රට පුරාම ප්‍රශස්ත ලෙස ක්‍රියාත්මක නොවූණද මෙය එක්තරා දුරකට මිල දෝලනය අවම කිරීමකට හේතු විය. සිල්ලර වෙළඳ පොළේ සහල් මිල පහත වැටීම පාරිභෝගිකයාට වාසියක් විය. පසුගිය වසර හා සංසන්දනය කිරීමේදී සහල් මිල 13-35% අඩුවීම පාරිභෝගික අය වැයට රුකුලක් විය.

ඉතාම අත්‍යාවශ්‍ය අවස්ථාවකදී හැර සහල් ආනයනය නොකිරීමක් දේශීය නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමක් පිළිබඳව 2005 වසර අපට මනා පාඩම් කියාදෙයි. අතිරික්තය කළමනාකරණය රජයට ඇති විශාලතම අභියෝගයයි. ඒ සඳහා වඩා හොඳ සැලසුම් සහ සාර්ථක උපක්‍රම යෙදිය යුතුය.

පහත අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ ආහාර අනාරක්ෂිතභාවය, එයට නැඹුරුවීමේ ඇති අවදානම පිළිබඳ තොරතුරු සිතියම්ගත කිරීමේ (FIVIMS) ව්‍යාපෘතිය යටතේ කේන්ද්‍රීය ස්ථානය ලෙස ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ ආයතනය කටයුතු කරන ලදී. එනම්,

- i. ආහාර අනාරක්ෂිතභාවය, උප ජාතික මට්ටමෙන් ඇගයීම්,
- ii. රට තුළ ආහාර අනාරක්ෂිතභාවය අඩු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති විකල්පයන් සැකසීම.
- iii. FIVIMS තොරතුරු අන්තර් ජාලය සහ පුවත් හසුන් මාධ්‍ය කොට ගෙන ව්‍යාප්ත කිරීම.

ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය FIVIMS ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමක් සමඟ නොයෙකුත් ආයතනවල පැවති ආහාර අනාරක්ෂිතභාවය පිළිබඳ විස්තර මේ යටතේ නාභිගත කිරීමට හැකිවිය. FIVIMS ව්‍යාපෘතිය පිහිටුවීමෙන් ග්‍රාම නිලධාරී, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ, දිස්ත්‍රික් සහ ජාතික මට්ටමෙන් ආහාර අනාරක්ෂිතභාවයේ තොරතුරු සිතියම් ගත කිරීම ස්ථාපනය කරන ලදී. මෙහි ඇතුළත් වන්නේ, භූගෝල, කාලගුණ, කෘෂිකර්ම ආර්ථික, සෞඛ්‍ය සහ සමාජීය අංශවල දත්තය. ආහාර සුරක්ෂිත කිරීමේ සහ දුප්පත්කම නැති කිරීමේ වැඩ සටහන්වලදී භාවිතයට ගැනීමට හැකිවන පරිදි හා භාවිතාකරන්නන්ට යෝග්‍ය පරිදි තොරතුරු ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ මට්ටමෙන් සංවර්ධනය කිරීමට තව දුරටත් බලාපොරොත්තු වේ. ව්‍යාපෘතියෙන් කරන ලද හෙළිදරව්වලට අනුව ආහාර අනාරක්ෂිතභාවයේ තත්ත්වය විවිධ පැතිකඩයන් ආශ්‍රිත සංසිද්ධියකි. එය විවිධ පරිමාණයන් ඔස්සේ සලකා බැලිය යුත්තකි. රටේ දුප්පත්කම හා සාගින්න නැති කිරීමේ ව්‍යාපෘති ඇරඹීමට පෙර මෙවැනි තොරතුරු ලබාදීමේ ව්‍යාපෘති ඇති කිරීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කෙරේ.

ක්‍රියාබද්ධ පර්යේෂණ, ක්‍රියාකාරී පර්යේෂණ, පුහුණු කිරීම් සහ තොරතුරු ව්‍යාප්තිය යන මූලිකාංගයන් හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ ක්‍රියාත්මක වැඩ සටහන් සඳහා අඩංගු වේ. 2005 වර්ෂය තුළදී කෘෂි අලෙවිකරණය, ඉඩම් වර්ගීකරණය කිරීම, ජලය බෙදහැරීම, කෘෂිකර්ම ආර්ථික විද්‍යාව සහ කෘෂි රක්ෂණය ආදී පර්යේෂණවල ආයතනය නිරතව ඇත. ඒ පිළිබඳ වැඩි විස්තර ආයතනයේ ඒ ඒ අංශ යටතේ ඉදිරි පිටුවල විස්තර කරනු ලැබේ.

වී.කේ. නානායක්කාර
අධ්‍යක්ෂ,
හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා
පුහුණු කිරීමේ ආයතනය,
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 07.

**පාලක මණ්ඩලය
(වර්ෂය තුළ වෙනස්වීම)**

2005 වර්ෂය තුළ දී පාලක මණ්ඩල සංයුතියෙහි පහත සඳහන් වෙනස්කම් සිදු විය.

2005 අප්‍රියෙල් 30 වන දිනෙන් ඩී.ජී.පී. සෙනෙවිරත්න මහතා ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ ධුරයෙන් ඉවත්වීමත් සමඟ පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වයෙන් ඉවත් විය.

2005.05.04 දින වෛද්‍ය ප්‍රසන්න කුරේ මහතා ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ ධුරයට පත්වීමත් සමඟ පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වයට පත්විය.

වෛද්‍ය ප්‍රසන්න කුරේ මහතා සිය ධුරයෙන් ඉල්ලා අස්වීමත් සමඟ, පත්වූ ඩී.කේ. නානායක්කාර මහතා වර්ෂ 2005 අගෝස්තු 31 දින සිට පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වයට පත්විය.

ආචාර්ය එස්.එල්. වීරසේන මහතා ඔහුගේ රැකියාවෙන් ඉවත්වියාමත් සමඟ පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වයෙන් ඉවත්විය.

ආචාර්ය සී. කුඩාගමගේ මහතා කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල් ධුරයට පත්වීමත් සමඟ පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වයට පත්විය.

අධ්‍යක්ෂ (කෘෂිකර්ම සංවර්ධන) ඒ. බෙඩිගා පෙරේරා මහතා සිය ධුරයෙන් ඉවත්වීමත් සමඟ පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වයෙන් ඉවත්විය.

මාලනී පීරිස් මහත්මිය ආධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම් ධුරයට පත්වීමත් සමඟ අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ නියෝජිතයා ලෙස පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වයට පත්විය.

ජී.එස්.එල්. ෆොන්සේකා මහතා සිය රැකියාවෙන් ඉවත්වියාමත් සමඟ පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වයෙන් ඉවත් වූ අතර ඔහු වෙනුවට සමූපකාර සංවර්ධන කොමසාරිස් ධුරයට පත්වූ එච්.එල්.නියේරා මහතා පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වයට පත්විය.

මාස්ලාන් ජයේ මහතා සිය තනතුර හැරියාමත් සමඟ ඔහුගේ පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වය අහෝසි විය. ඔහුගේ අනුප්‍රාප්තික පෝටේ මහතා ලෝක ආහාර සංවිධානයේ නියෝජිත තනතුරට පත්වීමත් සමඟ පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වයට පත්විය.

කාර්ය මණ්ඩල සංවර්ධනය

පශ්චාත් උපාධි වැඩසටහනක්

පහත සඳහන් පර්යේෂණ නිලධාරීන් පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයනයන්හි යෙදී සිටියහ.

- එල්.පී. රූපසේන මහතා - ඉන්දියාවේ කෘෂි විද්‍යා විශ්ව විද්‍යාලයේ කෘෂි ව්‍යාපාර කළමනාකරණය ගැන ආචාර්ය උපාධිය
- පී.ආර්. චීරක්කොඩි මහත්මිය - නුගේගොඩ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලයේ වන විද්‍යාව සහ පරිසර කළමනාකරණය පිළිබඳ M.Sc උපාධිය
- එම්.ඒ.සී. සිදන් බණ්ඩාර මහතා - ජේරුදෙනිය විශ්ව විද්‍යාලයේ පශ්චාත් උපාධි ආයතනයේ ඒකාබද්ධ ජල සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ විශේෂ M.Sc උපාධිය
- ජී.ජී.ද එල්.ඩබ්. සමරසිංහ මෙණෙවිය - ජේරුදෙනිය විශ්ව විද්‍යාලයේ පශ්චාත් උපාධි ආයතනයේ ඒකාබද්ධ ජල සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ විශේෂ M.Sc උපාධිය
- ඩී.ජී. කරුණාරත්න මහතා - එක්සත් රාජධානියේ, ශ්‍රීන්චීව් විශ්ව විද්‍යාලයේ ස්වභාවික සම්පත් / නිරසාර පාරිසරික කළමනාකරණය පිළිබඳ M.Sc/ PGDIP පාඨමාලාව

පහත සඳහන් නිලධාරීන් පුහුණු වැඩ සටහන් සහ වැඩමුළුවලට සහභාගී වී ඇත.

අධි පර්යේෂණ නිලධාරී ටී. රචිවන්ද්‍රන් මහතා වර්ෂ 2005 පෙබරවාරි 7 සිට 12 දක්වා පාකිස්ථානයේ පැවති අන්තර්ජාතික කර්මාන්තකරණයන් වැඩි කිරීම සඳහා කෘෂිකාර්මික අලෙවි පද්ධති දියුණු කිරීමේ සම්මන්ත්‍රණයට සහභාගී විය.

වැඩ බලන අංශ ප්‍රධාන, කෘෂිකර්ම හා පාරිසරික සම්පත් කළමනාකරණ අංශය, ආචාර්ය එම්.එස්. සේනානායක මහතා, වර්ෂ 2005 මාර්තු 16 සිට 19 දක්වා කුර්කියේ පැවති, ව්‍යාපාර ආර්ථික සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මේලනයකට සහභාගී විය.

අධි පර්යේෂක ආචාර්ය ජී.එම්. හේනේගෙදර වර්ෂ 2005 ජූනි 16 සිට 18 දක්වා ඉන්දියාවේ පැවති, ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති සහ තොරතුරු තාක්ෂණය යොදා ගැනීම පිළිබඳ කලාපීය පුහුණු වැඩ සටහනකට සහභාගී විය.

අධි පර්යේෂණ නිලධාරී, එම්.එම්.එම්. අහියර් මහතා වර්ෂ 2005 අගෝස්තු 21 සිට 27 දක්වා ස්විඩන්හි පැවති 15 වැනි ස්ටොක්හෝම් ජල සම්මේලනයට සහභාගී විය.

වැඩ බලන අංශ ප්‍රධාන කෘෂිකර්ම සහ පාරිසරික සම්පත් කළමනාකරණ අංශය ආචාර්ය එම්.එස්. සේනානායක මහතා වර්ෂ 2005 සැප්තැම්බර් 12 සිට 25 දක්වා චීනයේ පැවති ආසියාතික රටවල කෘෂි කළමනාකරණය පිළිබඳ සම්මන්ත්‍රණයට සහභාගී විය.

ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරී ආචාර්ය ඩබ්ලිව් ඩී. වික්‍රමසිංහ මහත්මිය වර්ෂ 2005 නොවැම්බර් 15 සිට 18 දක්වා කායිලන්තයේ පැවති, ආහාර අනාරක්ෂිතභාවය සහ එයට නැඹුරුවීමේ ඇති අවධානම ඇගයීමේ ක්‍රම වේදයන් හා ආසියාවෙන්ලත් අත්දැකීම් සම්බන්ධව රැස්වීමට සහභාගී විය.

අංශ ප්‍රධාන වාරි ජල කළමනාකරණ සහ ගොවිජන සබඳතා, ආචාර්ය ඩබ්ලිව්.එම්.ජී.බී. ගිරාගම, වර්ෂ 2005 දෙසැම්බර් 12 සිට 23 දක්වා ජපානයේ පැවති COE/JEPA ඒකාබද්ධ ජාත්‍යන්තර සම්මේලනයකට සහභාගී විය.

ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරී ආර්.එල්.එන්. ජයතිස්ස මහතා වර්ෂ 2005 දෙසැම්බර් 12 සිට 23 දක්වා ජපානයේ පැවති COE/JEPA ඒකාබද්ධ ජාත්‍යන්තර සම්මේලනයට සහභාගී විය.

අධ්‍යක්ෂ ඩී.කේ. නානායක්කාර මහතා වර්ෂ 2005 දෙසැම්බර් 15 සිට 17 දක්වා මැලේසියාවේ පැවති 21 වන සර්වජ් තාක්ෂණ කමිටු රැස්වීමට සහභාගී විය.

කාර්ය මණ්ඩල තත්ත්වය

වසර තුළ ආයතනයේ කාර්ය මණ්ඩල තත්ත්වය පහත සඳහන් පරිදි වේ.

	2004.12.31 දිනට තත්ත්වය	වසර තුළ සේවය අවසන් වීම හෝ ඉල්ලා අස්වීම	පත්වීම්	2005.12.31 දිනට තත්ත්වය
අධ්‍යක්ෂ	01	01	01	01
නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (පර්යේෂණ)	01	-	-	01
අංශ ප්‍රධානීන්	06	-	-	06
පර්යේෂණ කාර්ය මණ්ඩලය	30	01	-	29
පරිපාලන කාර්ය මණ්ඩලය	04	01	02	05
සුස්තකාලයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලය	02	-	-	02
දත්ත සංවර්ධන ඒකකය	02	-	-	02
පරිඝනක ඒකකය	01	-	01	02
ප්‍රකාශන ඒකකය	03	-	-	03
සංඛ්‍යාන කාර්ය මණ්ඩලය	25	-	-	25
තාක්ෂණ කාර්ය මණ්ඩලය	02	01	-	01
ලිපිකාර, ලේකම් කටයුතු හා සමාන්තර ශ්‍රේණි	51	-	-	51
ක්‍රියාකරවන්නන් සහ ආශ්‍රිත ශ්‍රේණි	39	-	-	39
සම්පූර්ණ සංඛ්‍යාව	167	04	04	167

කෘෂිකර්ම ප්‍රතිපත්ති හා ව්‍යාපෘති ඇගයීම් අංශය

කාර්ය මණ්ඩලය :

ජේ.කේ.එම්.ඩී. චන්ද්‍රසිරි මහතා	-	වැඩ බලන අංශ ප්‍රධාන
ආචාර්ය ජී.එම්. හේනෙගෙදර මහතා	-	අධි පර්යේෂක
එස්.ආර්. බණ්ඩාර මහත්මිය	-	ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරී
ආර්.එල්.එන්. ජයතිස්ස මහතා	-	ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරී
එන්.පී.පී. සමන්ත මහතා	-	පර්යේෂණ නිලධාරී
එම්.කේ.එන්. දමයන්ති මෙණෙවිය	-	පර්යේෂණ නිලධාරී
සාගරිකා හිටිහාමු මෙණෙවිය	-	පර්යේෂණ නිලධාරී
ඩබ්.එච්.ඩී. ප්‍රියදර්ශන මහතා	-	පර්යේෂණ නිලධාරී
එන්.එන්.ඒ. ද සිල්වා මහතා	-	ජ්‍යෙෂ්ඨ සංඛ්‍යාන නිලධාරී
එස්. සේනානායක මහත්මිය	-	සංඛ්‍යාන නිලධාරී

සම්පූර්ණ කරන ලද අධ්‍යයන :

1. ශ්‍රී ලංකාවේ කිරි නිෂ්පාදන පිරිවැය සඳහා බලපාන සාධක

පර්යේෂණ කණ්ඩායම :

සාගරිකා හිටිහාමු මෙණෙවිය	-	සම්බන්ධීකාරක
එන්.පී.පී. සමන්ත මහතා	-	පර්යේෂක
ආර්.එම්.පී.කේ.බී. රත්නායක මහතා	-	පර්යේෂක

අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ කිරි නිෂ්පාදනයේ ආර්ථික තත්ත්වය විශ්ලේෂණය කිරීමය. අධ්‍යයනයේ සුවිශේෂ වූ අරමුණු වූයේ කිරි නිෂ්පාදනයේ යෙදෙන ගොවීන්ගේ වියදම් හා ලාභ විශ්ලේෂණය කිරීම, කිරි නිෂ්පාදනය සඳහා බලපාන ආයතනික සාධක අධ්‍යයනය කිරීම, විවිධ කාලගුණික කලාප වලට අදාළව විවිධ සතුන් ඇති කිරීමේ ක්‍රමවල ඇති හැකියාවන් හඳුනාගැනීම, කිරි නිෂ්පාදනය සම්බන්ධව දැනට පවතින තත්ත්වය අධ්‍යයනය කිරීම හා කිරි නිෂ්පාදන හැකියාවන් වර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වා දීමයි.

අධ්‍යයනය සිදු කරන ලද්දේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේය. කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කය තුළ තෙක් කලාපය, වියලි කලාපය, අතර මැදි කලාපය ලෙස බෙදෙන ප්‍රධාන දේශගුණික කලාප තුනම නියෝජනය වන පරිදි පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශ 06 ක් අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගන්නා ලදී. (Random selection) මෙම පශු වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශ 06 න් සත්ත්ව නිෂ්පාදන සංවර්ධන නිලධාරී කොට්ඨාශ 12 ක් අහඹු ලෙස තෝරා ගන්නා ලදී. එක් සත්ව නිෂ්පාදන සංවර්ධන නිලධාරී කොට්ඨාශයකින් ගොවීන් 40 බැගින් ගොවීන් 240 ක් අධ්‍යයනය සඳහා යොදා ගන්නා ලදී. දත්ත සහ තොරතුරු රැස් කිරීම ප්‍රධාන ලෙසම ආකාර තුනකින් සිදු කරන ලදී. පොත්පත් හා අදාළ ග්‍රන්ථ ආශ්‍රිතව අවශ්‍ය තොරතුරු රැස් කිරීම, අවශ්‍ය නිලධාරීන් සමඟ සාකච්ඡා පැවැත්වීම හා ප්‍රධාන ලෙසම ප්‍රශ්නාවලි මගින් කිරි ගොවීන්ගෙන් අවශ්‍ය තොරතුරු රැස් කිරීම සිදු කෙරිණි.

අධ්‍යයනයේ සොයා ගැනීම්

- i. අධ්‍යයනට අනුව කිරි ලීටරයක් සඳහා නිෂ්පාදන පිරිවැය පවුලේ ශ්‍රමයට අගයක් එකතු කර සහ පිටතින් ලබා ගන්නා ශ්‍රමය, ලෙස වෙන වෙනම ගණනය කරන ලදී. පවුලේ ශ්‍රමයද ගණනය සඳහා යොදා ගෙන සිදුකල ගණනය කිරීමේදී දේශගුණික කලාප තුන සඳහා තෙක් කලාපයේ පිරිවැය රු.10.79 ක්ද වියලි කලාපයේ පිරිවැය රු. 11.40 හා අතරමැදි කලාපයේ රු. 10.90 ක් ලෙස ගණනය කරන ලදී. සතුන් සඳහා ගිය වියදම, ගොඩනැගිලි හා ඉඩම් සහ අනෙකුත් ස්ථිර ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා අදාළ ක්‍ෂයවීම කිරි නිෂ්පාදන පිරිවැය ගණනය කිරීම සඳහා යොදා නොගන්නා ලදී.

විශේෂයෙන්ම අධ්‍යයනයේදී කෙටි කාලීන පිරිවැය පමණක් සලකා බලන ලදී. අධ්‍යයනය සඳහා අවුරුද්දක කාලයක දත්ත පමණක් ගන්නා ලදී.

- ii. එක් කිරි එළඳෙනෙකු සඳහා දිනකට පිරිවැය ගණනය කිරීමේදී එයද දේශගුණික කලාප අනුව ගණනය කරන ලදී. තෙත් කලාපයේ යන වියදම රු. 82.54 ක් ලෙසද විසලි කලාපය සඳහා රු.66.28 හා අතරමැදි කලාපය සඳහා රු.71.03 කි. කලාප තුනටම පොදු ලෙස දිස්ත්‍රික්කයේ පොදු පිරිවැය රු.73.33 ක් වේ. පවුලේ ශ්‍රමය ගණනය කිරීම් වලින් ඉවත් කල විට එක් සතෙකු සඳහා දිනක වියදම තෙත් කලාපයේ රු. 32.28, විසලි කලාපයේ රු.21.04 හා අතරමැදි කලාපයේ රු.24.66 ක් ලෙස ගණනය කර ඇත. දිස්ත්‍රික්කයේ එම පොදු අගය රු.26.19 කි. සාන්ද්‍ර ආහාර සඳහා යන වියදම වැඩිම ප්‍රතිශතයකි. එය 66% පමණ වේ. සාන්ද්‍ර ආහාර සඳහා යන වියදම 66% වන්නේ පවුලේ ශ්‍රමයට අගයක් එකතු නොකළ අවස්ථාවේදීය. පවුලේ ශ්‍රමය ගණනය කිරීම් සඳහා යොදා ගන්නා අවස්ථාවේ මුළු වියදමින් 70% පමණ පවුලේ ශ්‍රමය සඳහා වැය වී ඇත.
- iii. සාමාන්‍යයෙන් ලංකාවේ කිරි නිෂ්පාදන කර්මාන්තයේදී සතුන් ඇති කරන්නේ පට්ටි වශයෙනි. පට්ටියක් තුළ කිරි දෙනුත්, පිරිමි ගවයන්, පැටවුන් ආදී ලෙස විවිධ අවධි වල සතුන් අඩංගු වේ. වියදම ගණනය කිරීමේදී මෙම සතුන් සියල්ලටම යන වියදම ගණනය කල විට එය තෙත් කලාපය සඳහා රු.153.16, විසලි කලාපය සඳහා රු.156.38 සහ අතරමැදි කලාපය සඳහා රු.160.10 කි. මෙම අගයන් ලැබී ඇත්තේ පවුලේ ශ්‍රමය සඳහා වියදම් එකතු නොකළ අවස්ථාවේදීය.
- iv. කිරි නිෂ්පාදන පිරිවැය සඳහා කෙළින්ම බලපාන ප්‍රධාන සාධක වන්නේ ශ්‍රමය සඳහා වැය වන මුදල්, සාන්ද්‍ර ආහාර සඳහා අවශ්‍ය වියදම්, ලෙඩ රෝග සඳහා යන වියදම්, පශු වෛද්‍ය හා බෙහෙත් සඳහා යන වියදම් ප්‍රවාහන වියදම්, රක්ෂණය හා අනෙකුත් එදිනෙදා නඩත්තු සඳහා යන වියදම්, ස්ථීර වියදම් වලට සාපේක්ෂව ක්ෂය වීමේ අගයන් යනාදී කරුණුය. කිරි නිෂ්පාදන පිරිවැය සඳහා කෙළින්ම බලනොපාන කරුණු වන්නේ, සත්ත්ව විශේෂය, ගොවියාගේ අධ්‍යාපන තත්ත්වය, ගොවීන්ගේ පලපුරුද්ද සත්ත්ව පාලනය සිදු කරන ආකාරය යනාදී කරුණුය. මෙම සාධක උපයෝගී කරගෙන කිරි නිෂ්පාදන පිරිවැය ගණනය කිරීම හා අනෙකුත් විශ්ලේෂණ සඳහා Cobb douglas Production Function නම් වූ විශ්ලේෂණ ක්‍රමය යොදා ගන්නා ලදී. මෙම ගණනය කිරීම් වලට අනුව කිරි නිෂ්පාදන පිරිවැය වැඩි වීම සඳහා බලපාන ප්‍රධාන සාධක සාන්ද්‍ර ආහාර සඳහා යන වියදම, ශ්‍රමය සඳහා යන වියදම වන අතර මේවා පිරිවැය සමඟ ධනාත්මක සම්බන්ධතාවයක් පෙන්වයි.
- v. අධ්‍යයනය සිදු කල ප්‍රදේශය තුළ කිරි ගව පට්ටිවල ආදයම් වියදම් විශ්ලේෂණයක් ද සිදුකරන ලදී. මෙහිදී එහි නියැලී පවුල් වලට කිරි වලින් ලැබෙන ආදයම ප්‍රධාන ආදයම වන අතර කිරි නිෂ්පාදනය ග්‍රාමීයව පවුලේ ශ්‍රමය යොදාගෙන සිදු කිරීමේදී එයින් 32% පමණ ලාභයක් ලැබෙන බව පෙනේ.
- vi. කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කය තුළ කිරි නිෂ්පාදනය සුක්ෂම ක්‍රම (Intensifying) උපයෝගී කරගෙන සිදු කිරීම මඟින් නිෂ්පාදනය හා ලාභාංශ වැඩි කර ගත හැක. එමෙන්ම කිරි වලට අගය එකතු කර අලෙවි කිරීම තුළින් ආදයම ඉහල නැංවිය හැක.

නිර්දේශ

කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම සඳහා පහත සඳහන් නිර්දේශ අධ්‍යයනය ආශ්‍රිතව ඉදිරිපත් කළ හැක.

1. ඉවතලන කෘෂිකාර්මික අප ද්‍රව්‍ය (Crop residues) ස්වාභාවික කෘණ හා රනිල ශාක සතුන්ට ලබා දීම ඉහළ නැංවීම සඳහා අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම පුහුණු වැඩ සටහන් මඟින් ලබා දීම.
2. කෘත වගාව සඳහා දිරි දීමනා ලබා දීම හා අවශ්‍ය ආධාර උපකාර සිදු කර එ සඳහා ගොවීන් උනන්දු කරවීම, ණය පහසුකම් සහ කිරි නිෂ්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය අනෙකුත් පහසුකම් සැලසීම.
3. ශ්‍රී ලංකාවේ කිරි නිෂ්පාදනය වැඩියෙන් සිදුකරන ප්‍රදේශවල විසලි කලාපයේ පොදු කෘණ භූමි ඇති කිරීම සහ කිරි ගොවියන් සතු ඉඩම් වල කෘණ වගා කිරීමට ගොවීන් උනන්දු කරවීම.

4. දැනට සමහර ගොවීන් ඔවුන් විසින්ම සාදා ගන්නා ලද සාන්ද්‍ර ආහාර මිශ්‍රණ පරීක්ෂා කර බලා ඒවා අනෙක් ගොවීන් අතර ප්‍රචලිත කිරීමට අවස්ථාව සැලසීම.
5. ප්‍රදේශයේ බහුලව පවතින සම්පත් උපයෝගී කරගෙන සතුන්ට අවශ්‍ය පෝෂ්‍යදායී ආහාර සකස් කර දීම.
6. ආර්ථික විශ්ලේෂණයක් සිදු කර සවස් කාලයේ කිරි එකතු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම.
7. සාන්ද්‍ර ආහාර සෑදීම සඳහා යොදා ගන්නා ශාක අප රට තුළ වගා කොට සාන්ද්‍ර ආහාර නිෂ්පාදනය කරන මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත බිහි කිරීම.
8. අවශ්‍ය කාල වලදී තම පට්ටියෙන් (Herd) අනවශ්‍ය සතුන් ඉවත් කිරීම. විශේෂයෙන්ම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ කල් ඉකුත් වී සිටි සතුන් විශාල ප්‍රමාණයක් දක්නට ලැබුණි. මෙමගින් ලැබෙන නිෂ්පාදනය අඩු වන අතර ලාභයද අඩුය.
9. අගය එකතු කර කිරි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීමට ගොවීන් උත්තර කැපවීම හා ඒවාට අදාල වැඩ පිළිවෙලවල් සකස් කිරීම.
10. වාර්ෂිකව නිෂ්පාදන පිරිවැය ගණනය කර කිරි සඳහා මිල නියම කිරීමේ වැඩ සටහනක් හඳුන්වා දීම.

2. ශ්‍රී ලංකාවේ විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන පිළිබඳ අධ්‍යයනය

පර්යේෂණ කණ්ඩායම :

- ඩබ්.එච්. දුමින්ද ප්‍රියදර්ශන මහතා - සම්බන්ධීකාරක
- රෝමිණි රඹුක්වැල්ල මහත්මිය - පර්යේෂක

කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සහ ප්‍රතිපත්ති සභාවේ මූල්‍ය අනුග්‍රහයෙන් සිදු කරනු ලැබූ මෙම අධ්‍යයනයෙහි පර්යේෂණ වාර්තාව වැඩිදුර අදහස් ලබාගැනීම සඳහා එම ආයතනයට ඉදිරිපත් කර ඇත. සමස්තයක් වශයෙන් ගත්කළ මේ අධ්‍යයනයේ අරමුණ වූයේ විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයන්හි ක්‍රියාකාරීත්වය ඇගයීමත් එහි පවත්නා අඩුපාඩු සහ ගැටළු හඳුනා ගැනීමත්, එම හඳුනාගත් ගැටළු සඳහා යෝග්‍ය විසඳුම් නිර්දේශ කිරීමත් වේ. අනෙකුත් විශේෂ අරමුණු අතර විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයන්හි පිහිටීම මෙන්ම අලෙවිකරණ කාර්යය උදෙසා එහි පවතින යෝග්‍යතාවය පරීක්ෂා කිරීමත් ප්‍රධාන වන අතර මෙම විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුළින් අවට ප්‍රදේශවල නිෂ්පාදන සහ අලෙවිකරණ ව්‍යුහය කෙරෙහි සිදුකරන ලද බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමත් මේ අතර වේ. දඹුල්ල කැප්පෙට්ටිපොළ සහ මීගොඩ යන විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අධ්‍යයන ප්‍රදේශ ලෙස තෝරාගත් අතර මෙම මධ්‍යස්ථානයන්හි පහත සඳහන් පාර්ශවයන් තුළින් දත්ත සහ තොරතුරු ලබාගැනීම සිදුවිය. එනම්, වෙළඳසැල් හිමියන්, නිෂ්පාදන සැපයුම්කරුවන්, ගොවියන්, අතරමැදියන්, නිෂ්පාදන ගැනුම්කරුවන්ය. එසේම විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයන්හි මිල ගණන් මෙන්ම ඒ ඒ මධ්‍යස්ථානයන් වෙත නිෂ්පාදන පැමිණීම සහ පිටවීම සමීක්ෂණය සඳහා භාජනය විය. පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීම 2004 මැයි මස සිට අගෝස්තු මාසය දක්වා සිදුකරන ලදී.

අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම්

1. දඹුල්ල, කැප්පෙට්ටිපොළ සහ මීගොඩ යන විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුන අතුරින් ස්වභාවික ලෙස වර්ධනය වෙමින් පැවති වෙළෙඳ මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් දඹුල්ල විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය හඳුනාගත හැකිය. කැප්පෙට්ටිපොළ සහ මීගොඩ යන ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන අළුතෙන් ගොඩනගන ලද මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් දැකිය හැකිය. මේ අනුව ස්වභාවිකවම ගොඩනැගුණු වෙළෙඳ පොළක් වශයෙන් දඹුල්ල විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය අනෙකුත් මධ්‍යස්ථාන දෙකට සාපේක්ෂව සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.
2. සමස්තයක් වශයෙන් ගත්කළ අධ්‍යයනයට භාජනය වූ ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුනෙහිම අලෙවිකරණයට සම්බන්ධ පාර්ශවකරුවන් එනම් සැපයුම් අංශයේ පාර්ශවකරුවන් ඉල්ලුම් අංශයේ පාර්ශවකරුවන්

සහ අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන් වන නිෂ්පාදන පැටවීම සඳහා සම්බන්ධ පාර්ශවකරුවන් අතර අඩුවැඩි වශයෙන් සමානාත්මතාවයන් පැවතුනද එක් එක් ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුළ ඔවුන් විසින් සිදුකරනු ලබන කාර්යයන්හි වැදගත්කම අනුව වෙනස්කම් දැකිය හැකි විය. උදා : ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුනෙහිම සැපයුම් අංශයේ පාර්ශවකරුවන් වශයෙන් වෙළෙඳසැල් හිමියන් ගොවීන් හා අතරමැදියන් (නිෂ්පාදන එකතුකරන්නන්) සැලකිය හැකිය. නමුත් එම කාර්යයන් සිදු කරන පාර්ශව කරුවන්ගේ වැදගත්කම මධ්‍යස්ථානයෙන් මධ්‍යස්ථානයට වෙනස් වේ. දඹුල්ල හා කැප්පෙට්ටිපොළ විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය තුළ නිෂ්පාදන සැපයුම්කරුවන් ලෙස ගොවීන්ගේ දයකන්වය ප්‍රධාන වන අතර ප්‍රධාන නිෂ්පාදන ප්‍රදේශ තුළ එම මධ්‍යස්ථාන පිහිටා තිබීම ඒ සඳහා හේතු වී ඇත. නමුත් නිෂ්පාදන ප්‍රදේශවලින් බාහිරව පිහිටා ඇති මීගොඩ විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ සැපයීම් අංශය තුළ ගොවීන්ගේ සහභාගිත්වය ඉතාමත් සීමිත මට්ටමක පවතින අතර එම කාර්ය සම්බන්ධයෙන් එහි ප්‍රධාන වනුයේ නිෂ්පාදන සපයන අතරමැදියන්ය.

3. පොළ වෙළෙඳුන්, කොග වෙළෙඳුන් සහ සිල්ලර වෙළෙඳුන් සියළුම ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුළ ඉල්ලුම් පාර්ශවය වශයෙන් විවිධ මට්ටමින් සහභාගී වන අතර කැප්පෙට්ටිපොළ හා මීගොඩ ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුළ පාරිභෝගිකයන්ටද නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීමට අවස්ථාව සලසාදීම තුළින් එම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයන්හි පාරිභෝගිකයන්ද ඉල්ලුම් පාර්ශවය තුළ ක්‍රියාත්මක වීමත් දැකිය හැකිය. කෙසේ වුවත් කොමිස් ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වන දඹුල්ල විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය තුළ පාරිභෝගිකයන්ට නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීමේ හැකියාවක් නොපවතී. දඹුල්ල හා කැප්පෙට්ටිපොළ විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුළ ඉල්ලුම් සම්බන්ධයෙන් පොළ වෙළෙඳුන්ගේ සහභාගිත්වය ඉහළ මට්ටමක පවතින අතර මේ තත්ත්වය විශේෂයෙන්ම දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය තුළ දැකිය හැකිවිය. ගොවීන් මුණගැසීම තුළින් මිල කේවල් කිරීමට ඇති හැකියාව මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත.
4. භාණ්ඩ ගොඩබැඳීමේ සහ පැටවීමේ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගිත්වය අධ්‍යයනයට ලක්වූ සියලුම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල සමාන තත්ත්වයක් දැකිය හැකිය. නමුත් අනෙකුත් අලෙවිකරණ කාර්යයන් වන වර්ග කිරීම, ඇසුරුම් කිරීම, ප්‍රවාහනය, ගබඩා කිරීම, මිල කිරීම හා වෙළෙඳපොළ අලෙවිකරණ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලූ කල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයන් තුළ විවිධ සමානකම් මෙන්ම අසමානකම්ද දැකිය හැකිය. වර්ග කිරීම කිසිදු ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයකින් සිදු නොකරන අතර එළවළු ඉක්මනින් විනාශවීමට භාජනය වන නිෂ්පාදනයක් බැවින් දිගු කාලීනව තබාගැනීමක් සිදු නොකරයි. කැලෙනසුළු තත්ත්වයක පවතින තක්කාලි වැනි නිෂ්පාදන සඳහා විශේෂිත ඇසුරුම් ක්‍රම වන ප්ලාස්ටික් පෙට්ටි යොදා ගනු ලැබූවද අනෙකුත් එළවළු වර්ග ඇසිරීම සඳහා ගෝනි උර භාවිතය සියළුම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයන්හි සිදු කරනු ලබයි. කෙසේ වුවත් මෙම ඇසුරුම් ක්‍රම භාවිතය තුළින් පසු අස්වනු නාස්තිය ඉහළ මට්ටමක පවතින බව පෙනීයයි.
5. දඹුල්ල සහ කැප්පෙට්ටිපොළ ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුළ නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනය සඳහා බහුලවම භාවිතා කරනු ලබන මාධ්‍යයන් වශයෙන් ගොවීන් කණ්ඩායම් ලෙස එකතු වී කුලියට ගන්නා ලද ලොරි (කැන්ටර් රථ) ට්‍රැක්ටර් මෙන්ම ඔවුන්ගේම වාහන සහ යතුරුපැදි, පාපැදි, ත්‍රීවිල සහ පොදු ප්‍රවාහන සේවාද දැකිය හැකිය. නමුත් මීගොඩ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය සලකා බැලූවිට එහි ප්‍රවාහන මාධ්‍ය වශයෙන් ලොරි ප්‍රධාන වශයෙන් භාවිතා වන බව දැකිය හැකිය.
6. දේශීය එළවළු සහ පලතුරු වර්ග ගබඩා කිරීම සඳහා පහසුකම් නොමැති අතර ඒවා ඉක්මනින් අනෙකුත් ප්‍රදේශවලට ප්‍රවාහනය කිරීම සිදු කරනු ලබයි. නමුත් අල, ලුණු, කරවල වැනි ආහාර ද්‍රව්‍ය ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුළ ඇති වෙළඳ කුටි තුලම යම් ප්‍රමාණයකට ගබඩා කිරීමක් සිදු කරනු ලබයි.
7. මිල කිරීම සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලූ විට ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුළ එය දෙආකාරයකට සිදුවන බව පෙනීයයි. දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය තුළ කොමිස් ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වන අතර නිෂ්පාදන රැගෙන එන ගොවියාට හෝ අතරමැදියාට මිල සම්බන්ධයෙන් කේවල් කිරීමේ හැකියාවක් මේ තුළින් ලැබේ. ඒ නිසාම අනෙකුත් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල ගොවීන් හා අතරමැදියන්ට සාපේක්ෂව ඉහළ මිලක් ලබාගැනීමේ හැකියාව පවතී. කැප්පෙට්ටිපොළ හා මීගොඩ ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන තුළ කොමිස් ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක නොවන අතර නිෂ්පාදන මිලදී ගනු ලබන වෙළෙඳසැල් හිමියන් විසින් මිල තීරණය කරනු ලබයි. මෙහිදී ගොවියාට හෝ අතරමැදියාට කේවල් කිරීමේ හැකියාවක් නොමැති නිසා දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට සාපේක්ෂව අඩු මිලක් ලැබේ.

8. වෙළෙඳ සංගම් සාමාජිකයින්, රජයේ නිලධාරීන්, ප්‍රාදේශීය සභාවේ සභාපති අදාළ ප්‍රදේශයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් සහ ග්‍රාමීය කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්ගෙන් සැදුම්ලත් කළමනාකරණ භාරයක් විසින් සියලුම විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල කටයුතු පාලනය කෙරේ. කළමනාකරණ භාරය විසින් එදිනෙදා අවශ්‍ය තීරණ ගැනීම සඳහා ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන භාරව කළමනාකරුවෙකු පත්කරනු ලබයි. අනෙකුත් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයන්ට සාපේක්ෂව දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය තුළ මෙම කළමනාකරණ පද්ධතිය ඉතා සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වන අතර එම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ සියලුම වෙළෙඳ කුටි ටෙන්ඩර් කැඳවීමක් තුළින් සුදුසු වෙළෙඳුන් වෙත ලබාදීම සිදුව තිබේ. නමුත් කැපපෙට්ටිපොළ සහ මීගොඩ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයන්හි මේ කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය නිසිලෙස ක්‍රියාත්මක නොවන අතර වෙළෙඳ කුටි ලබා දීම ක්‍රමයෙන් ටෙන්ඩර් ක්‍රමයකට සිදු නොවීම තුළින් නුසුදුසු පුද්ගලයින්ටද වෙළෙඳකුටි ලබා ගැනීමට අවස්ථාව ලැබී තිබේ. මීගොඩ සහ කැපපෙට්ටිපොළ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයන්හි පවතින අකාර්යක්ෂමතාවයන්ට මෙය ප්‍රධාන සාධකයක්ව තිබේ.
9. ප්‍රදේශයේ පිහිටීම අනුව ඉතාමත්ම සාර්ථක ස්ථානයක ආරම්භ කර ඇති දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය අනුරාධපුරය, මඩකලපුව, ත්‍රිකුණාමලය, නුවර, කුරුණෑගල ආදී ප්‍රධාන දිස්ත්‍රික්ක සම්බන්ධකරන ප්‍රධාන මංසන්ධියක පිහිටා තිබේ. විශාල වශයෙන් එළවළු නිෂ්පාදනය සිදු කෙරෙන නිෂ්පාදන ප්‍රදේශයක පිහිටා තිබීමද මෙහි සාර්ථකත්වය සඳහා හේතු වී ඇත. මේ අනුව දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ සාර්ථක ක්‍රියාකාරීත්වයට එහි පිහිටීමේ යෝග්‍යතාවය ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා ඇති අතර කැපපෙට්ටිපොළ සහ මීගොඩ ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන දඹුල්ලට සාපේක්ෂව යෝග්‍ය ස්ථානවල පිහිටා ඇති බවක් නොපෙනේ. මේ මධ්‍යස්ථාන දෙක ඉදිකිරීමේදී සමාජ, ආර්ථික සහ තාක්ෂණික බලපෑම්වලට වඩා දේශපාලනික බලපෑම් ඉස්මතු වී ඇති බවක් පෙනේ. කෙසේ වුවද කැපපෙට්ටිපොළ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය නිෂ්පාදන ප්‍රදේශයක පිහිටා තිබුණද මීගොඩ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය පිහිටා ඇත්තේ නිෂ්පාදන ප්‍රදේශයක නොවීම කැපී පෙනෙන කරුණකි. මෙම ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන දෙකේ අසාර්ථකත්වය සඳහා ඉහත කරුණු බලපා ඇති බව පෙනේ.
10. දිනයක් තුළ කෘෂි නිෂ්පාදන හුවමාරුවීමේ ප්‍රමාණය දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය තුළ ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතී. සාමාන්‍යයෙන් දිනකට කි.ග්‍රෑ. 800,000 ප්‍රමාණයක් හුවමාරු වේ. මෙය කැපපෙට්ටිපොළ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය තුළ කි.ග්‍රෑ. 90,000 ක් පමණ වන අතර මීගොඩ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ එය අඩු මට්ටමක පවතී. මේ අනුව දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය තුළින් ප්‍රදේශයේ නිෂ්පාදනයන් සඳහා යම් මට්ටමක සාර්ථක වෙළෙඳපොළක් බිහි කළද මීගොඩ වැනි ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවලින් ඉල්ලුමක් ජනිතවන්නේ පිට ප්‍රදේශවල නිෂ්පාදන සඳහා බව පෙනේ.
11. දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය බිහි කිරීමෙන් පසුව ගොවීන්ට තම නිෂ්පාදන සඳහා අපේක්ෂිත ඉහළ මිලක් නොලැබුණද ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීමට පෙර ලැබූ මිලට සාපේක්ෂව ඉහළ මිලක් ලබා ගන්නා බව පෙනේ. දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය තුළ පවතින කොමිස් ක්‍රමය තුළින් ගොවීන්ට තම නිෂ්පාදන මිල සම්බන්ධයෙන් කේවෙල් කිරීමට ඇති හැකියාව මෙයට හේතුවයි. කෙසේ වුවත් නිෂ්පාදනවල පවතින අඩු ගුණාත්මක තත්ත්වයන් වෙළෙඳපොළ සැපයුම අඛණ්ඩව සිදු නොවීමත් එදිනෙදා වෙළෙඳපොළ පැවැත්වෙන කාල සීමාවන් යන කරුණු මිල ගණන් වෙනස්වීම කෙරෙහි බලපානු ලබයි.
12. කැපපෙට්ටිපොළ හා මීගොඩ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයන්හි කොමිස් ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක නොවන බැවින් තරඟකාරී ස්වභාවයක් දක්නට නොලැබෙන අතර වෙළෙඳුන් විසින් මිල නියම කිරීම නිසා කේවෙල් කිරීමේ හැකියාව ගොවීන් වෙත නොලැබේ. විශේෂයෙන්ම කැපපෙට්ටිපොළ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය තුළ ගොවීන්ට තම නිෂ්පාදන සඳහා ලැබෙනුයේ ඉතාමත්ම අඩුමිලකි. කෙසේ වුවද මීගොඩ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය පාරිභෝගික ප්‍රදේශයක් තුළ පවතින බැවින් ගොවීන්ට යම් මට්ටමක සාර්ථක මිලක් ලබාගත හැකි වුවත් මෙහිදී ගොවීන්ගේ සහභාගිත්වය පවතිනුයේ ඉතාමත් අඩු වශයෙනි.
13. දඹුල්ල විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය විශාල ප්‍රදේශයක් තුළ නිෂ්පාදන වර්ධනය කිරීම කෙරෙහි මෙන්ම ගොවීන්ගේ ආදායම් මට්ටම් සහ අනෙකුත් පාර්ශවයන්ගේ ආදායම් මට්ටම් කෙරෙහිද සාර්ථක ලෙස බලපා ඇති බව පෙනේ. දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයෙන් සිදුවන බලපෑම තරම් නොවූවත් කැපපෙට්ටිපොළ විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ඉදිකිරීම එම ප්‍රදේශයට විශාල පරිමාණයේ වෙළෙඳුන් (ප්‍රමාණයෙන් විශාල වශයෙන් කොග මිලදී ගන්නා වෙළෙඳුන්) විශාල වශයෙන් ඇදී ඒම

කෙරෙහිත් එය යම්කිසි මට්ටමකින් නිෂ්පාදනවල මිල ඉහළයාම කෙරෙහිත් නිෂ්පාදන ඉහළයාමේ හා රැකියාවන් වර්ධනය කුලීන් ආදායම් තත්ත්වය ඉහළ යාම කෙරෙහිත් යම් දුරකට සාර්ථක අයුරින් බලපා ඇත. කෙසේ වුවද මිගොඩ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය කුලීන් නිෂ්පාදකයන්ට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ පවතිනුයේ ඉතාමත් අඩු මට්ටමකිනි.

14. මේ අනුව විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන බිහි කිරීම කුලීන් බලාපොරොත්තු වූ සියලු අරමුණු නිසි ආකාරයෙන් සාක්ෂාත් කරගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුනත් එය නිසියාකාරව ස්ථාපිත කිරීමක් කුලීන් ඒ කුලීන් අපේක්ෂිත සියලු අරමුණු කරා නිසි පරිදි ලඟාවීමේ හැකියාව පවතින බව පෙනීයයි. මේ අනුව මෙම අධ්‍යයනය කුලීන් අවධාරණය කරනු ලබන්නේ විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකිරීමේදී දේශපාලනික මැදිහත්වීමකින් තොරව සමාජ ආර්ථික හා තාක්ෂණික කරුණු පිළිබඳව සැලකිලිමත් වීම කුලීන් එහි සාර්ථකත්වය කරා ලඟාවිය හැකි බවත්ය.
15. ප්‍රමාණවත් පරිදි යටිතල පහසුකම් නොමැතිවීම (උදා. පිරිසිදු වැසිකිළි, ජල පහසුකම්, වාහන නැවැත්වීමේ පහසුකම්) සහ කාර්යක්ෂම සහ නිර්මාණශීලී කළමනාකාරිත්වයක් නොමැතිවීම වැනි ගැටලු, පවතින ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල අසාර්ථකත්වය සඳහා හේතු වී ඇත.
16. මේ අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්තිමය නිර්දේශ වශයෙන්,
  - (අ). ඉදිරියේදී ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක් ඉදි කිරීමේදී යම් ප්‍රදේශයක් තෝරා ගැනීමට පළමුව නිසි පරිදි ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදුකළ යුතුය.
  - (ආ). ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන කුළ වෙළෙඳ කුටි ලබාදීම නිසි පරිදි ටෙන්ඩර් කැඳවීමක් කුලීන් සිදුකළ යුතුය.
  - (ඇ). ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන කළමනාකරණ සහ පරිපාලන කටයුතු ප්‍රාදේශීය පළාත් පාලන ආයතන හා ඒකාබද්ධව සිදු කිරීම අවශ්‍ය වේ.

3. ගැටුම් කලාපයන්ට යාබද ගම්මානයන්හි සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනය නැවත අත්පත් කර ගැනීමෙහිලා සටන් විරාම ගිවිසුමේ බලපෑම :

මෙය අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ගම්මාන තුනක් ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලද ප්‍රත්‍යයන අධ්‍යයනයකි.

පර්යේෂණ කණ්ඩායම :

- එම්.කේ.එන්. දමයන්ති මෙණෙවිය - සම්බන්ධීකාරක
- ආචාර්ය ධනවර්ධන ගමගේ මහතා - පර්යේෂක

මෙම අධ්‍යයනය 2004 වසරේ අග භාගයේ ආරම්භ කරන ලද අතර 2005 වසරේ අවසාන භාගයේ අවසන් කරන ලදී. අධ්‍යයන වාර්තාව ඇගයීම සඳහා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව වෙත ඉදිරිපත් කර ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වන්නේ, සටන් විරාම ගිවිසුම හේතුවෙන් ගැටුම් කලාපයන්ට යාබද ගම්මානයන්හි ජනතාවගේ දිවි පෙවෙත හා ජීවන තත්ත්වය යථා තත්ත්වයට පත්වීම කෙරෙහි දුරට සිදුවී ඇත්ද යන්න විමර්ශනය කිරීමයි.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගැටුම් කලාපයන්ට යාබදව පිහිටි තම්මැන්නාකුලම හා මහකෝන්ගස්කඩ නම් අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මැදවව්විය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ පිහිටි ගම් දෙකක් තෝරා ගැනිණි. යුධ තර්ජනයෙන් තොර තත්ත්වය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා තම්මැන්නාකුලම ගමට සම්පව පිහිටි පුළු එළිය ගම්මානය තෝරා ගැනිණි.

දත්ත රැස් කිරීමේ ප්‍රධාන මාර්ගය වශයෙන් ගෘහ ඒකක සඳහා යොමුකළ ප්‍රශ්නාවලි භාවිතා විය. එය තෝරාගත් ගම්මානවල ගෘහ ඒකකයන්ගෙන් 90% ක සිදු කෙරුණ අතර 2002 වර්ෂයෙන් පසුව අළුතින් ස්ථාපනය වූ ගෘහ ඒකකවලට යොමු නොකෙරුණි. සටන් විරාම ගිවිසුමට පෙර හා පසුව ජීවන තත්ත්වය, ජීවනෝපාය මාර්ගයන් සහ දිවි පෙවෙතේ වෙනස්කම් හසුකර ගන්නා පරිදි ප්‍රශ්නාවලිය සකස් කරන ලදී. ප්‍රශ්නාවලිය මාර්ගයෙන් රැස්කළ දත්ත හා නිරීක්ෂණ, ගමේ ප්‍රධානීන්ගෙන් හා නිලධාරීන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා මාර්ගයෙන් තව දුරටත් හවුරු කර ගැනීම සම්බන්ධ කිරීම සිදු කෙරිණ.

අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය කරගත් කරුණු :

1. පහත් බිම්වල සිදු කෙරෙන වී වගාව, ගොඩ ගොවිතැන හා හේන් ගොවිතැන සමඟ සම්බන්ධ වූ කෘෂිකර්මය මෙම ගම්වල ප්‍රධාන ජීවනෝපාය මාර්ගය වේ. පුළුල්ලිය ගම්මානය ත්‍රස්තවාදීන්ගේ පහරදීම්වලට ලක් නොවීම නිසා යුධ ගැටුම් අතරතුර පවා එහි කෘෂිකර්මය ව්‍යාප්ත වී ඇති අතර වාණිජකරණය හා විවිධාංගීකරණයට ලක්ව ඇත.
2. මහකෝන්ගස්කඩ ගම්මානයේ 36 දෙනෙකු ත්‍රස්තවාදී පහරදීම් නිසා මියගොස් ඇති අතර එහි ප්‍රජාව මුළුමනින්ම අවතැන් වී ඇත. මහකෝන්ගස්කඩ ගම්මානයේ හේන් වගාවෙන් යැපීම සිදුවන්නේ ඉතා සුළු වශයෙනි. ගැටුම් කලාපයන්ට යාබද ගම්මානවල ජනතාව අත්හැර දමන ලද තමන්ගේ කෘෂිබිම් වෙත සටන් විරාම ගිවිසුමෙන් පසුව යොමුවීම කැපී පෙනෙන ආර්ථික බලපෑමක් වශයෙන් ගැණිති. සටන් විරාම ගිවිසුම මගින් ප්‍රදේශය සාමාන්‍ය තත්ත්වයට පත්කර ඇති අතර, මහකෝන්ගස්කඩ පවුල් ඔවුන්ගේ පැරණි ගම්මානය වෙත පැමිණීමක් ඔවුන්ගේ සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මය නැවත ආරම්භ කිරීමක් සිදුවී ඇති අතර බෝග විවිධාංගීකරණයක් සිදු වී ඇත. සටන් විරාම ගිවිසුමට පසුව, අත්හැර දමන ලද ඉඩම් ප්‍රමාණය මහකෝන්ගස්කඩ ගම්මානයේ 35.5% න්ද, තම්මැන්නාකුලම ගමේ 80.9% කින්ද අඩු වී තිබිණි. අධ්‍යයනයට ලක්කළ ගම්මානයන් වසර දෙකක් පුරා පෙළු නියගය නොවිති නම් මෙයට වඩා සාධනීය වූ වෙනසක් ඇතිවීමේ හැකියාව තිබිණි.
3. අනෙක් අතට සටන් විරාම ගිවිසුම මගින් ඇති වූ සාමකාමී තත්ත්වය මත තම්මැන්නාකුලම හා මහකෝන්ගස්කඩ ගම්මානයන්හි විකල්ප ජීවනෝපාය මාර්ග හෝ රැකියා අවස්ථා වර්ධනය වී ඇති අතර, කෘෂිකාර්මික අංශයේ වැදගත්කම අඩුවී ඇත. කෙසේ වුවද, මහකෝන්ගස්කඩ හා පුළුල්ලිය ගම්මානයේ වී නිෂ්පාදනය පහළ බැස ඇති අතර දැඩි නියඟය එයට බලපෑ ප්‍රධානම හේතුව වී ඇත.
4. සටන් විරාම ගිවිසුම මගින් ඇති වූ සාමකාමී වාතාවරණයේ තවදුරටත් ප්‍රතිජානාත්මක වෙනස්කම් වර්ධනයක් සිදුවීමේ ප්‍රවණතාවක් ආරම්භ වී ඇත. ගෘහ ඒකකයන්හි වැය කිරීමට ඉතිරිවන ආදායම් වැඩිවීමේ සාධනීය බලපෑමක් පෙන්නුම් කරනු ලබයි. ඉතිරි කිරීම් හෝ ආයෝජනය සඳහා එසේ යොමුවන ප්‍රතිශතය තම්මැන්නාකුලම (59%) මහකෝන්ගස්කඩ (31%) සහ පුළුල්ලිය (21%) වේ.
5. අධ්‍යයනයට ලක්වූ ගම්මානයන්හි නිවාසවල තත්ත්වය හා පානීය ජලය, විදුලිය හා දුරකථන වැනි පහසුකම්වල වර්ධනයක් සටන් විරාම ගිවිසුමෙන් පසුව සිදුවී ඇත. උද්භරණ වශයෙන් මහකෝන්ගස්කඩ ගම්මානයේ ගෘහ ඒකක 30% ක් රාත්‍රී කාලයේ ආලෝකය ලබා ගන්නා මාධ්‍ය වශයෙන් භූමිතෙල් ලාම්පුවලින්, සූර්ය බලශක්තිය මත පදනම් වූ ආලෝකයට විතැන් වී ඇත. සටන් විරාම ගිවිසුමෙන් පසුව තම්මැන්නාකුලම ගමේ 17.5% ක් විදුලිය භාවිතා කරනු ලබයි. එමෙන්ම ගම්මාන තුනෙහිම සටන් විරාම ගිවිසුමට පසුව වාහන අයිති පුද්ගලයන් සංඛ්‍යාව ඉහළ ගොස් ඇත.
6. සටන් විරාම ගිවිසුමට පසුව තම්මැන්නාකුලම හා මහකෝන්ගස්කඩ ගම්මානයන්හි අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය, ප්‍රවාහන ආදී පොදු පහසුකම් වෙත ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව වර්ධනය වී ඇත. සටන් විරාම ගිවිසුමට පෙර තම්මැන්නාකුලම සහ මහකෝන්ගස්කඩ ගම්වල අධ්‍යාපන පහසුකම් පුළුල්ලිය ගම්මානයේ පැවති අධ්‍යාපන පහසුකම්වලට වඩා තැනිගත්වන සුළු විය. කෙසේ වුවද සටන් විරාම ගිවිසුමෙන් පසුව ඇති වූ සාමකාමී වාතාවරණය එම ගම්මානවල ශිෂ්‍යයන්ට ගම්වලින් බැහැර පිහිටි වඩා හොඳ විද්‍යාල වෙත යාමේ අවස්ථාව හිමි කර ඇත. ආරක්ෂක තත්ත්වය යහපත් වීම නිසා විවිධ ව්‍යාපාරික හා සේවා අවශ්‍යතාවන් සඳහා පිටත පිහිටි ආයතනවලට පිවිසීම සඳහා ගම්වල ජනතාවට අවස්ථාව සැලසී ඇත. පුළුල්ලිය ගමේ වාහන හිමිකාරත්වය පෙර පැවති තත්ත්වය මෙන් දෙගුණයක් වී ඇත. එය සටන් විරාම ගිවිසුමේ ප්‍රථිඵලයකට වඩා ඊට තුළ පවතින පොදු ප්‍රවණතාවෙහි ලක්ෂණයක් වශයෙන් සැලකීම වඩාත් උචිතය.

නව අධ්‍යයන

1. ඉඩම් හිමිකම් ලියාපදිංචි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය නිසා ඇති වූ මූල්‍යමය බලපෑම් පිළිබඳ ඇගයීමේ අධ්‍යයනය

පර්යේෂණ කණ්ඩායම :

- ආචාර්ය ඩබ්ලිව්.ඒ. ජයසේන මහතා - සම්බන්ධීකාරක
- ආචාර්ය ඩී. ගමගේ මහතා - පර්යේෂක
- ජේ.කේ.එම්.ඩී. චන්ද්‍රසිරි මහතා - පර්යේෂක
- ආචාර්ය ජී.එම්. හේනේගෙදර මහතා - පර්යේෂක

ඉඩම් හිමිකම් ලියාපදිංචි කිරීම හා ඒ ආශ්‍රිත සේවා ව්‍යාපෘතිය (LTRSP) මගින්, ඉහත සඳහන් මධ්‍යකාලීන ඇගයීම් අධ්‍යයනය හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය වෙත භාර දෙන ලදී. ඉඩම් හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් සාධනීය හා නිශේධනීය බලපෑම් පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමත්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නිර්දේශ සැපයීමත් මෙම මධ්‍ය කාලීන ඇගයීමේ පුළුල් පරමාර්ථ විය.

අධ්‍යයනයේ විශේෂිත අරමුණු :

1. ඉඩම් හිමිකම් සහතිකය සම්බන්ධයෙන් පෞද්ගලික ඉඩම් හිමියන්ගේ පිළිගැනීමේ ස්වභාවය, එහි අවශ්‍යතාව පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අදහස් හා එහි සාමාජීය මුහුණුවර යනාදිය අධ්‍යයනය කිරීම හා සමාජ කටයුතු වලදී ඒවායෙහි ඇති ප්‍රයෝජනවත් භාවය හඳුනාගැනීම මෙන්ම නව ඉඩම් හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් මුහුණ දෙන ගැටළු හඳුනා ගැනීම.
2. ඉඩම් හිමිකම් සහතික පත්‍ර මගින්, ඉඩම් සම්බන්ධ ගනුදෙනු වන විකිණීම, මිලදී ගැනීම, උකස් කිරීම හා බදු දීම සම්බන්ධ කටයුතු පිළිබඳ ගුණාත්මක ඇගයීමක් කිරීම.
3. ඉඩම් සම්බන්ධ ගනුදෙනුවල පිරිවැය, එම ගනුදෙනුවල පවතින විධිමත් හා අවධිමත් ස්වභාවය ඒ සඳහා භාවිතා වන ලේඛනයන් හි ස්වභාවය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම.
4. මෙම ඉඩම් හිමිකම් සහතික සම්බන්ධයෙන් බැංකු, අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන සහ අවිධිමත් ණය සැපයුම්කරුවන්ගේ පිළිගැනීමේ ස්වභාවය අධ්‍යයනය ඒ ඔස්සේ සංසරණය වන මූල්‍ය ප්‍රමාණයන් තක්සේරු කිරීම.
5. නව ඉඩම් සහතිකයන් උසාවි කටයුතුවලදී ආරක්ෂණ ලියවිල්ලක් වශයෙන් භාවිතා කිරීම පිළිබඳව සොයා බැලීම හා ඉඩම් ගනුදෙනු සම්බන්ධ ගැටුම් අවම කිරීමට එහි ඇති හැකියාවන් පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම.
6. ඉඩම් සම්බන්ධ ආයෝජනයන් හි වර්ධනය කෙරෙහි මෙන්ම අනෙකුත් නිෂ්පාදන ව්‍යාපාරයන් සහ ගෘහස්ත ආර්ථික වර්ධනය සම්බන්ධයෙන් හිමිකම් පැවරීමේ සහතිකයේ ඇති බලපෑම පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම.
7. සමාජයේ අන්ත අසරණ කොටස්වලට සහ ගැටළුවලට පහසුවෙන් ග්‍රහණය වන පුද්ගලයින්ට ණය පහසුකම් සපයා ගැනීම සඳහා පහසුවෙන් ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව වර්ධනයට හා ඔවුන්ගේ ආර්ථික කටයුතු විවිධාංගීකරණයටත් ගෘහ ආර්ථිකය වර්ධනයටත් ඉඩම් හිමිකම් ලියාපදිංචි කිරීමේ සහතිකපත්වල ඇති බලපෑම අධ්‍යයනය කිරීම.
8. පෞද්ගලික ඉඩම් හිමියන් සහ ඒ පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වන අනෙකුත් පාර්ශවයන් මෙම ව්‍යාපෘතියෙන් යෝජිත ප්‍රතිලාභ ළඟාකර ගැනීමේ දී ඒ සඳහා සෘණාත්මකව බලපාන ගැටළු සහ බාධා හඳුනා ගැනීම සහ ඒවා සමනය කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘතියෙහි දිගුකාලීන තත්ත්වයන්ට සුදුසු නිර්දේශයන් සැපයීම.

මෙම අධ්‍යයනයේ තොරතුරු ප්‍රධාන වශයෙන්ම සපයාගනු ලැබුවේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍ර මාර්ගයෙන් වන අතර ද්විතීයික දත්ත සඳහා, කොළඹ පිහිටි ඉඩම් හිමිකම් ලියාපදිංචි කිරීම ආශ්‍රිත සේවා ව්‍යාපෘති කාර්යාලයේ සහ නියමු ව්‍යාපෘති පවතින දිවුලපිටිය, උඩපළාත හා බලංගොඩ යන ප්‍රදේශීය කාර්යාලයන් හි පවතින ලේඛනයන් ප්‍රයෝජනයට ගන්නා ලදී. එයට අමතරව මිනිත්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුව, බැංකු, වෙනත් ණය සපයන ආයතන වලට අදාළ කේන්‍ර කාර්යාල වලින් ද අවශ්‍ය තොරතුරු සපයා ගනු ලැබිණි. ඉඩම් හිමිකම් ලියාපදිංචි කිරීම ආශ්‍රිත සේවා ව්‍යාපෘති කාර්යාලයෙන් හිමිකම් සහතිකය ලද ඉඩම් හිමියන් වෙත යොමු කරනු ලැබූ ප්‍රශ්නාවලියක් මාර්ගයෙන් ප්‍රාථමික දත්ත සපයා ගන්නා ලදී.

මෙම අධ්‍යයනයේ දත්ත රැස් කිරීම හා විශ්ලේෂණය ඇතුළත් දළ කෙටුම්පතක්, මේ වන විටත් අදහස් ලබා ගැනීම සඳහා අදාළ ආයතනය වෙත භාරදී ඇත.

අධ්‍යයනයේ සොයා ගැනීම්

1. ඉඩම් හිමිකම් සහතික පත්‍ර ලාභීන්ගෙන් 90% ට ආසන්න ප්‍රමාණයකටම අයිතව ඇති ඉඩම් ප්‍රමාණය වන්නේ අක්කර එකකට අඩු ප්‍රමාණයකි. අධ්‍යයනයට හසු කරන ලද සහතික පත්‍ර ලාභීන්ගෙන් බහුතරයක් තම ජීවනෝපාය මාර්ගය වශයෙන් කෘෂිකාර්මික නොවන රැකියාවන් හි නියුක්ත වන අතර ඔවුන්ගේ ගෘහස්ථ ආදායමින් කොටසක් පමණක් කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලින් සපයා ගනු ලබයි. මේ නිසා අධ්‍යයනයට බඳුන් වූ නියැදියේ ගෘහස්ථ ආදායම තුළ කෘෂිකාර්මික අංශයේ දායකත්වය කැපී පෙනෙන සාධකයක් බවට පත් වී නොමැත. අධ්‍යයනයට හසු වූ ප්‍රදේශන් අතර, උඩපළාතේ 21% කගේ ආදායම දරිද්‍රතා රේඛාවට පහළින් පවතින අතර එය බලංගොඩ ප්‍රදේශයේ 46% ක් වශයෙන් දක්වේ. මෙතුළින් පැහැදිලි වන්නේ අධ්‍යයනයට භාජනය වූ ඉඩම් සහතිකපත් ලාභීන් අතර දරිද්‍රතාවය ඉතා පුළුල් වශයෙන් පැතිරී ඇති බවයි. අධ්‍යයනයට හසුකළ අනෙක් ප්‍රදේශයන්ට සාපේක්ෂව උඩපළාතේ වගා කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන ලද ඉඩම්වල ප්‍රමාණය විශාල වුවත් මානව හිඟකම (Paucity of human), ආයතනික, භෞතික සහ පාරිසරික සම්පත් හි හිඟකම මෙම ප්‍රදේශයේ කෘෂි නිෂ්පාදන විභවතාවන්ට අවහිරතාවන් ලෙසින් පවතින බව පෙනේ. අධ්‍යයනයට බඳුන් වූ පුද්ගලයින්ගෙන් 3/4 ක් වයස අවු : 50 ඉක්මවන අතර 3/5 ක් පුරුෂ පක්ෂය වේ. අධ්‍යාපන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් සලකා බලන විට පෙනී යන්නේ දිවුලපිටිය ප්‍රදේශයේ 89%ක් සහ බලංගොඩ ප්‍රදේශයේ 52% ක් ද්විතීයික අධ්‍යාපනය හෝ ඉන් ඉහළ මට්ටමක් කරා ප්‍රවේශ වූ පුද්ගලයින් වන බවයි.
2. රත්නපුර, ගම්පහ, ගම්පොළ යන ප්‍රදේශයන් හි ඉඩම් ලියාපදිංචි කිරීමේ ලේඛන පරීක්ෂා කිරීමේදී පෙනී යන්නේ, දිවුලපිටිය, උඩපළාත, බලංගොඩ යන ප්‍රදේශයන් හි ක්‍රියාත්මක වූ නියමු ව්‍යාපෘතීන් තුළින් පුද්ගලයින් 4000 ට ආසන්න ප්‍රමාණයකටම සිය ඉඩම්වල හිමිකම් සහතිකපත් නිකුත්කර ඇති බවයි. මෙම සහතිකපත්ලාභීන් වූයේ, පුද්ගලික ඉඩම් පරිහරණය කරන පුද්ගලයින් සහ විවිධ ව්‍යාපෘතීන් යටතේ බෙදා දෙනලද රජයේ ඉඩම් බුක්ති විදින පුද්ගලයින්ය.
3. යටකී ලේඛනයන් තුළින් පැහැදිලි වූ තවත් කරුණක් වන්නේ, ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් සිදු කෙරෙන විවිධ ගනුදෙනුවල දී මෙම හිමිකම් පැවරීමේ ලේඛන භාවිතා කරන බවයි. ඒවා ඉඩම් විකිණීමේදී 31% ක් වශයෙන්ද ඉඩම් උගස් කිරීමේ දී 29% ක් වශයෙන් ද අනුප්‍රාප්තිකයින්ට පැවරීමේ කාර්යයේදී 13% ක් වශයෙන් ද භාවිතා කරනු ලබයි. 1935 දී ඉඩම් සංවර්ධන ආඥාපනත යටතේ ඉඩම් උකස් කිරීම සහ අනුප්‍රාප්තිකයින්ට පැවරීම යනාදී සීමා පණවමින් රජයෙන් ලබාදී ඇති බලංගොඩ ප්‍රදේශයේ සැලකිය යුතු ඉඩම් ප්‍රමාණයකට ඉඩම් හිමිකම් සහතිකපත් හැරුණුවිට අධ්‍යයනයට ලක් වූ අනෙකුත් ප්‍රදේශවල ඉඩම් වෙනුවෙන් ලබා දී ඇති හිමිකම් සහතිකපත් මගින් ගනුදෙනු සිදුවීම ඉහළ මට්ටමක පවතී.
4. ඉඩම් හිමිකම් සහතික පත් ලැබීම හේතුකොටගෙන, ඉඩම් විකිණීම හා බදු දීම ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් නිසා ඉඩම් හෝ වෙනත් සංවර්ධන කටයුතු ආශ්‍රිතව ප්‍රාග්ධනමය ආයෝජනයන්හි කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් සිදු වී නොමැති බව අධ්‍යයනය තුළින් පෙනී යයි. මෙම තත්ත්වය සඳහා බලපාන සාධකයන් අතරින් ප්‍රධාන සාධකය වන්නේ දැනට පවතින ඉඩම් රෙගුලාසි සහ ඉඩම් හිමිකම් ලාභීන්ගේ සමාජ ආර්ථික හා පුද්ගල තත්ත්වයන්ය. පවතින ඉඩම් ඉතා කුඩා මට්ටමට කැබලිවීමේ

හේතුවෙන් ඉඩම්වල ඵලදායිතාවය හීනවීම නිසා ලාභදායී කෘෂි නිෂ්පාදනයක් ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාවද හීනවී ඇත.

5. මෙම ඉඩම් හිමිකම් සහතිකපත් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමෙන්, ඉඩම් ගනුදෙනු වන උකස් කිරීම් හා තහනම් ලෙසින් කෙරෙන පවරාදීම්වල දී ගතවන කාලය අවම වන බව අධ්‍යයනය තුළින් හෙළි විය. එසේ සොයා ගත් තවත් කරුණක් වශයෙන් සඳහන් කළ හැක්කේ, මෙම සහතිකපත් හිමි ඉඩම් නැවත බෙදීමක් සිදුවන විටදී වැයවන මිණුම් පිරිවැය, ඔප්පු සහිත භූමියක් මැණීමට වැයවන පිරිවැයට සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් ගන්නා බවකි.
6. ඉඩම් හිමිකම්පත්‍ර නිකුත් කළ ඉඩම් සඳහා මේ වන විට පිරිසිදු ඔප්පු සහ මිණුම් සැලසුම් පවතී. ව්‍යාපෘතියට හසුනොවූ ඉඩම්වල භුක්තිය පිළිබඳ ගැටළු සහිත ඉඩම් ගණනාවක් පවතින අතර ඒ හේතුකොටගෙන හිමිකම් පත්‍ර භාවිතයෙහි සීඝ්‍ර වර්ධනයක් අපේක්ෂා කළ නොහැකි වී ඇත. දැනට ගොඩ ඉඩම් භාවිතය ගෙවතු ආශ්‍රිත වගා කටයුතු සඳහා යොමුව පවතින අතර ආර්ථික අපේක්ෂාවන් (ව්‍යාපාරික අරමුණු) සහිතව කෙරෙණ නිෂ්පාදනයන් කෙරෙනුයේ අඩු මට්ටමකිනි.
7. විධිමත් සහ අවිධිමත් මූල්‍යායෝගීතාවයෙන් ණය පහසුකම් සපයාගැනීම සඳහා තබන ඇපයක් වශයෙන් පැරණි ඉඩම් ඔප්පු භාවිතා කළ ප්‍රමාණයටම හිමිකම් සහතික භාවිතා කෙරේ. ණය ගැනීම සඳහා ආරක්ෂණ ලියවිල්ලක් ලෙස මෙය භාවිතා කිරීමේදී ගතවන කාලයෙහි අඩු වීමක් පෙන්නුම් කෙරේ. ඉඩම් හිමිකම් සහතික පත් ඉදිරිපත් කරමින් ණය ලබාගන්නා බහුතරයක් දෙනා එය ලබාගන්නේ නිවාස ඉදිකිරීම් සහ අලුත්වැඩියා කටයුතු කිරීම සම්බන්ධයෙනි. සුළු පිරිසක් ව්‍යාපාරික මට්ටමේ කටයුතු සඳහා ආයෝජනය කිරීමට ණය ලබා ගැනීම සිදු කරයි.
8. ඉහළ මට්ටමේ ඉඩම් කළමනාකාරිත්වයක් සඳහා හැඩගැසීමක් හෝ නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා ඉඩම් භාවිතයේ වැඩිවීමක් හෝ අතිරේක රැකියා අවස්ථාවක් බිහිවීමක් කෙරෙහි හෝ මෙම ඉඩම් හිමිකම් සහතිකපත් කැපී පෙනෙන දයකත්වයක් සපයා නොමැති බව පෙනුණි. අධ්‍යයනයට හසු කරන ලද ප්‍රදේශයන් තුන තුළ ඉඩම් හිමිකම් සහතිකපත් නිකුත් කිරීමට ප්‍රථමයෙන් වුවත්, නිරවුල් ඔප්පුවල දයකත්වය, කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනය, රැකියා අවස්ථා හා ආදායම් උත්පාදනය ආදී කටයුතු වර්ධනය කෙරෙහි වැදගත් ලෙස බලපා නොමැත.
9. අධ්‍යයනයෙන් සොයාගත් කරුණක් වන්නේ, සිත්තක්කර ඔප්පු පැවතීම, ඉඩම් විකිණීම සහ උකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා ප්‍රධාන සාධකයක් වන බවයි. 1935 දී ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත මගින් බෙදා දුන් ඉඩම් වෙනත් අය අතට හුවමාරු වීමේ ප්‍රවණතාවක් අධ්‍යයනය තුළින් නිරීක්ෂණය නොවූයේ, දිළිඳුභාවය හෝ සාමාජීය ක්‍රියාවලිය සහ වෙළඳපළ බලවේග වැනි කරුණු හේතුවෙනි. ඉඩම් සංවර්ධන යටතේ ලබාදී ඇති ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් විකිණීමේදී හා උකස් කිරීමේදී එම ආඥා පනත මගින් පනවනු ලැබූ සීමාවන් රජය විසින් අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමට උත්සාහ දරා ඇති බව පසුව කෙරුණු නිරීක්ෂණයන් තුළින් පැහැදිලි කෙරේ.
10. ඉඩම් සහතිකපත් ලබා දීමේදී භුක්තිය සම්බන්ධයෙන් වූ ගැටළු, එකඟතාවීම් සහ මතභේද නොමැති ඉඩම් පමණක් යන සීමාවට යටත්ව සහතික පත් නිකුත් කිරීමට සැලකිලිමත් වී ඇත. නමුත් එවැනි සීමාවන් අතළොස්සක් පැවතියත් නිරවුල් භුක්තියක් නොමැති ඉඩම් සඳහාත් සාර්ථක ලෙස ඉඩම් සහතිකපත් ලබා දී ඇත. ඉඩම් සහතිකපත් ලබාදීමේදී යට කී පනවනු ලැබූ සීමාවන් පැවතියත්, නිරවුල් භුක්තියක් නොමැති ඉඩම් සඳහාත් ගැටළු සහිත ඉඩම් සඳහාත් සහතිකපත් ලබාදීම අවශ්‍යබව ව්‍යාපෘති නිලධාරීහු පෙන්වා දෙති. සාපේක්ෂ වශයෙන් බොහෝ ආයෝජනයන් ඉඩම්වලින්ම හෝ ප්‍රාග්ධන උත්පාදනයන් කෙරෙන වෙනත් ව්‍යාපාරයන් සඳහා ඇපකරයක් වශයෙන් මෙම ඉඩම් සහතිකපත් භාවිතා කරන අතර මතභේද සහ ආරවුල් සහිත ඉඩම් සඳහා ලබාදුන් සහතිකපත් ඒ සඳහා භාවිතා කර අනතුරුව ඇතිවන ගැටළු විසඳීමේදී අදාළ ඉඩම් හිමියන්ට ප්‍රශ්නවලට මුහුණ දීමට සිදුවේ. මෙම තත්ත්වය අනාගත මහපෙන්වීමක් ලෙස ව්‍යාපෘතිය ආරම්භයේදී එහි තීරක අරමුණු කරා ප්‍රවේශ වීමට ඉතා ඉහළ මට්ටමෙන් බලපානු ලබයි. ඉඩම් භුක්තිය සම්බන්ධයෙන් වූ මතභේදයන් සමනයකට පත් කරන සමක මණ්ඩල සමඟ එක්ව කටයුතු කිරීමේ විභවතාවයන් අනාවරණය කර ගැනීම සඳහා ව්‍යාපෘතිය විසින් උත්සාහ දැරිය යුතුය.

11. පවතින මතභේදයන් සමනයකට පත් කර ගැනීමේදී නීතිමය වශයෙන් රජය විසින් සහතික කරන ලද මෙම හිමිකම් සහතිකපත් භාවිතා කිරීමේ හැකියාව සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කිරීම් හා උපදෙස් සැපයීම්, මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි සහභාගිත්ව ක්‍රමෝපාය භාවිතා කරමින් සිදු කොට ඇත. ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමට ප්‍රථමයෙන් සහභාගිත්ව ඇගයීම් ක්‍රමයක් භාවිතා කිරීම, පවතින ගැටළුවලට විසඳුම් ලබාදීම සඳහා ක්‍රමයන් සැකසීම තුළින් මෙම ව්‍යාපෘතියෙන් අපේක්ෂිත තත්ත්වයට පහසුවෙන් ලඟාවිය හැකි වේ. මෙවැනි ක්‍රියාවලියක් තුළින් ව්‍යාපෘති කළමනාකරණයට, අඛණ්ඩව ප්‍රතිලාභීන්ට සිදුවන බලපෑම සහ ව්‍යාපෘතියේ අරමුණවලට මැදිහත්වන සාධක හඳුනාගැනීමේ හැකියාව ඇත.
12. ව්‍යාපෘතිය තුළින් අපේක්ෂිත අරමුණු සපුරා ගැනීම සඳහාත් මූලිකවම හඳුනාගත් පූර්ව සැලසුම් කඩිනමින් සිදු කිරීම සඳහාත් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයේදී බලපාන්නා වූ දුර්වලතාවයන් කීපයක් ඇත. ඉඩම්වල මිණුම් කටයුතු සහ ඉඩම්හිමිකම් සහතික පත් ලබාදීම අතර ඇති කාල පරාසය අඩු කිරීම, ප්‍රධාන වශයෙන්ම සිදුකළ යුතු කටයුත්තක් වන්නේය.
13. හිමිකම්පත් නිකුත් කිරීමේදී සමහර ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් සහතික පත් වලට වැරදි තොරතුරු ඇතුළත් වීම සිදු වී ඇති බව වාර්තා වී ඇති අතර එම තත්ත්වය අවම කිරීම සහතික වීමට, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය ක්‍රියාකළ යුතුය.
14. නියමු ව්‍යාපෘති පවතින ප්‍රදේශයන් හි ඉඩම් පදනම් කරගත් ආයෝජනය ඉඩම් ඇපකරයක් වශයෙන් භාවිතා කරමින් කරනු ලබන ප්‍රාග්ධන වර්ධනයන් කිරීමේදී එම ප්‍රදේශයන් හි පවතින මහාමාර්ග පහසුකම් අවම වීම, විදුලිය, ජලය සම්බන්ධයෙන් වූ අපහසුතාවන්, යෙදවුම් හා නිමැවුම් වෙළඳපළ යන සාධක බලපානු ලබයි. ඒ නිසා ඉඩම් සඳහා හිමිකම් සහතිකපත් ලබාදීම අත්‍යාවශ්‍ය කටයුත්තක් වන නමුත් මෙම ව්‍යාපෘතියෙන් බලාපොරොත්තු වන බලපෑම් සහ ප්‍රතිඵල හඳුනාගැනීමට එය පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවන බව පෙනී යයි. ඉඩම් පදනම් කරගත් ආයෝජනයක් සාර්ථකව කල හැකි ප්‍රදේශයක් ව්‍යාපෘතියෙහි මූලික වීම සඳහා තෝරා ගැනීම තුළින් ඉඩම් පදනම් කරගත් ආයෝජනයන් වර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ව්‍යාපෘතිය දක්වා ඇති පසුගාමී සාධනීය තත්ත්වය අවම කර ගත හැක.
15. ග්‍රාමීය ආයෝජනයන් වර්ධනය කිරීම සඳහා දයක වී ඇති රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන අනෙකුත් ආයතන සමඟ මෙම ව්‍යාපෘතිය එක්ව කටයුතු කිරීම තුළින් ඉඩම් හිමිකම් සහතිකපත්ලාභීන්ට තම ආයෝජන සඳහා වඩාත් සුදුසු අවස්ථාවන් ලබාගත හැකිය. ව්‍යාපෘතියෙහි කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සම්බන්ධව වූ අරමුණු ළඟාකර ගැනීම සඳහා ප්‍රාදේශීය කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් සමඟ සහයෝගීත්වයෙන් කටයුතු කළ යුතුය. මෙම ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු අනෙකුත් ආයතන වෘත්තිකයින් සහ ඉඩම් සම්බන්ධ කටයුතු කෙරෙහි සැලකිල්ලක් දක්වන අනෙකුත් පාර්ශවයන් සමඟ, මනා සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වා ගැනීම ද වැදගත් වේ.

2. දේශීය කෘෂිකර්මය ආශ්‍රිත ශ්‍රම වෙළඳපොළෙහි මෑත කාලීන ප්‍රවණතා පිළිබඳ අධ්‍යයනය

පර්යේෂණ කණ්ඩායම :

- ආචාර්ය ජී.එම්. හේනෙගෙදර මහතා - සම්බන්ධීකාරක
- ටී. රවිචන්ද්‍රන් මහතා - පර්යේෂක

2005 දී අරඹන ලද මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන ලබාදෙන ලද්දේ කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සහ ප්‍රතිපත්ති සභාව මගිනි. මෙම අධ්‍යයනයෙහි මූලික අභිප්‍රාය වන්නේ වෙනස් වන ශ්‍රම පලදායීතාව හා සංචලනය කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම වෙළඳපොළෙහි මෑත කාලීන ප්‍රවණතා පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමය.

ශ්‍රී ලංකාවේ මෑත කාලීන කෘෂිකාර්මික ශ්‍රම වෙළඳපොළ පිළිබඳව මෙහිදී අධ්‍යයනය කෙරේ. විශේෂයෙන්ම ආහාර බෝග අංශය කෙරෙහි විශේෂ අවධාරණයක් යොමු කෙරේ.

අධ්‍යයනයේ අරමුණු :

1. වයස, ස්ත්‍රී/පුරුෂ භාවය, අධ්‍යාපනය, පළපුරුද්ද සහ හැකියාව ආදී සාධක යටතේ වී, අතිරේක බෝග සහ එළවළු වගාවන් සඳහා ශ්‍රම අවශ්‍යතාවයෙහි ඉල්ලුම සහ සැපයුම් රටාව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම.
2. තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතය, යාන්ත්‍රිකරණය හා නිෂ්පාදන පිරිවැය හා සම්බන්ධව ශ්‍රමයෙහි දයකත්වයෙහි වෙනස්වීම් වලට අදාළව ශ්‍රම භාවිතයෙහි හා ශ්‍රම ඵලදායීතාවයෙහි ප්‍රවණතා අධ්‍යයනය කිරීම.
3. ශ්‍රම බලකාය කෘෂිකර්මයේ සිට අනෙක් අංශ වෙතත්, ග්‍රාමීයව සිට නාගරිකයන් වෙතත් මැද පෙරදිග රැකියා කෙරෙහිත් සංක්‍රමණය වීමට හේතු වූ සාධක පිළිබඳ අධ්‍යයනය.
4. ආහාර බෝග අංශය සම්බන්ධව පසු සහ ඉදිරි නිෂ්පාදන සබඳතා වලදී ශ්‍රම භාවිත සම්බන්ධව ඇතිව ඇති නව වෙළඳපල ප්‍රවණතා විමසීම.
5. ශ්‍රම ඵලදායීතාවය නැංවීම සඳහා මෙන්ම ශ්‍රම සංක්‍රමණය හේතුවෙන් පැන නැගුණු ගැටළු විසඳීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම.

ශ්‍රම වෙළඳපලෙහි ආර්ථික හා තාක්ෂණවේදයන්ගේ වෙනස්කම්, ගැමි කෘෂි ක්ෂේත්‍රයෙහි නිෂ්පාදන වෙනස්වීම, ඵලදායීතාවය සහ සමාජ ආර්ථික උපනතීන් කෙරෙහි දිගුකාලීනව කෙසේ බලපා ඇත්ද යන්න විශ්ලේෂණය මෙම අධ්‍යයනයේදී විශේෂයෙන් අවධාරණය කෙරේ.

වර්ෂා පෝෂිත සහ වාරි ක්‍රම යටතේ මෙන්ම වාණිජ සහ ගෘහ පාරිභෝජනය සඳහා කරන වගාවන්ද මින් ආවරණය වේ. මේ අනුව වී, අතිරේක බෝග සහ එළවළුවල ප්‍රධාන නිෂ්පාදන ප්‍රදේශයන් වන කැගලේල, ගලෙන්බිඳුනු වැව, වැලිමඩ, උඩුදුම්බර, හිහුරක්ගොඩ සහ පල්ලෙපොල යන ප්‍රදේශවලින් තොරතුරු එකතුකිරීම සිදු කෙරේ.

මෙහිදී අධ්‍යයන මාතෘකාවට අදාළ වූ ප්‍රාථමික දත්ත මෙන්ම, ද්විතීයික දත්තද අධ්‍යයනයට පදනම් කර ගැනේ. ප්‍රාථමික දත්ත එකතු කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි සහ සහභාගිත්ව ගැමි විමසුම් ක්‍රම යොදා ගනු ලැබේ. ද්විතීයික දත්ත සඳහා ශ්‍රම බලකාය හා සමාජ / ආර්ථික සමීක්ෂණයන්හි වාර්ෂික වාර්තා, ශාස්ත්‍රීය පර්යේෂණ, පුවත්පත් ආශ්‍රිත ලිපි සහ පැරැණි සංඛ්‍යා දත්ත ද උපයෝගී කර ගනු ලැබේ.

අධ්‍යයනයෙහි නියැදි සමීක්ෂණ කටයුතු අවසන්ව ඇති අතර, දත්ත විශ්ලේෂණ කටයුතු ඇරඹී ඇත. සමීක්ෂණයේ මූලික දත්තයන්හි නිරීක්ෂණයන්ට අනුව ශ්‍රම හිඟය මහා වාරි ආශ්‍රිත ගොවිතැන් කරන ප්‍රදේශයන්හිදී මූලික ප්‍රශ්නයක්ව ඇත. ඊට පිළියමක් ලෙස එම ප්‍රදේශයන්හි අස්වනු නෙලීමේ / පැහීමේ කටයුතුවලදී බොහෝ ගොවීන් සංයුක්ත අස්වනු නෙළන වැනි නව යන්ත්‍රෝපකරණ භාවිතයට පෙළඹී ඇත. වී වගාවෙහි දළ හා ශුද්ධ ලාභය කෙරෙහි කෙළින්ම බලපන්නාවූ සාධකයක් වන ශ්‍රම පිරිවැය අඩුකර ගැනීම සඳහා වුවත් වී වගාවෙන් ලැබෙන ශුද්ධ ලාභය කෙරෙහිද මෙය බලපෑම් කෙරේ.

වෙනත් ක්‍රියාකාරකම්

අධි පර්යේෂක ජී.එම්. හේනේගෙදර මහතා වර්ෂ 2005 ජූනි 16 සිට 18 දක්වා ඉන්දියාවේ පැවති, ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති සහ තොරතුරු තාක්ෂණය යොදා ගැනීම පිළිබඳ කලාපීය පුහුණු වැඩ සටහනකට සහභාගී විය.

ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරී ආර්.එල්.එන්. ජයතිස්ස මහතා වර්ෂ 2005 දෙසැම්බර් 12 සිට 23 දක්වා ජපානයේ පැවති COE/JEPA ඒකාබද්ධ ජාත්‍යන්තර සම්මේලනයට සහභාගී විය.

අධ්‍යයන කට සම්මන්ත්‍රණ

1. 2005 පෙබරවාරි 16 දින, ආචාර්ය ජී.එම්. හේනෙගෙදර මහතා සහ ඩී. රවිචන්ද්‍රන් මහතා ශ්‍රී ලංකාවේ වැවිලි නොවන කෘෂිකාර්මික ක්‍ෂේත්‍රයේ ශ්‍රම වෙළඳ පොළේ වර්තමාන ප්‍රවණතා පිළිබඳ දේශනය පැවැත්වූහ.
2. 2005 පෙබරවාරි 25 වන දින අයි.ආර්. පෙරේරා මහතා, ශ්‍රී ලංකාවේ ගොවි සංවිධාන පිළිබඳ ඇගයීමක් මැයෙන් දේශනයක් පැවැත්වූයේය.
3. 2005 ජූලි 15 දින එස්. ඇපාසිංහ මහතා, උඩවලව ජාතික වන උද්‍යානයෙන් කිරිගවයන් ඉවත් කිරීම නිසා කිරි ගොවීන් මුහුණ දෙන ප්‍රශ්න මැයෙන් දේශනයක් පවත්වන ලදී.
4. 2005 ඔක්තෝබර් 21 දින එම්.කේ.එන්. දමයන්ති මෙණෙටිය, ගැටුම් කලාපයන්ට යාබඳ ගම්මානයන්හි සමාජ, ආර්ථික සංවර්ධනය නැවත අත්පත් කර ගැනීමේ ලා සටන් විරාම ගිවිසුමේ බලපෑම, අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ගම්මාන තුනක් ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලද ක්‍ෂේත්‍ර අධ්‍යයනයක්, යන මැයෙන් දේශනයක් පවත්වන ලදී.
5. එච්.එම්.ජේ.කේ. හේරත් මහතා, පර්යේෂණ සඳහා භාවිතා කරනු ලබන ඩිජිටල් මැප් දත්ත සංවර්ධනය මැයෙන් දේශනයක් පවත්වන ලදී.

කෘෂිකර්ම සහ පාරිසරික සම්පත් කළමනාකරණ අංශය

කාර්ය මණ්ඩලය

ආචාර්ය එම්.එස්. සේනානායක මහතා	- වැඩ බලන අංශ ප්‍රධාන
ආර්.එම්.ජී.කේ.බී. රත්නායක මහතා	- ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරී
එස්.එම්.ඒ. සමරකෝන් මහතා	- ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරී
ඩී.ඩබ්.එස්.ඩී.කේ. සෙනෙවිරත්න මෙණෙවිය	- පර්යේෂණ නිලධාරී
ඩබ්.එච්.ඒ. ශාන්ත මහතා	- පර්යේෂණ නිලධාරී
එස්. ඇපාසිංහ මහතා	- පර්යේෂණ නිලධාරී (2005 මැයි මස සිට)
පී.ආර්. වීරකකොඩි මහත්මිය	- ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරී (අධ්‍යයන නිවාඩු)
ආචාර්ය ඩබ්.ජී. සෝමරත්න මහතා	- අධි පර්යේෂක (වැටුප් රහිත නිවාඩු)
ශ්‍යාමිණී කුසුම් කුමාර මහත්මිය	- සහාය අධි පර්යේෂක (වැටුප් රහිත නිවාඩු)

සම්පූර්ණ කරන ලද අධ්‍යයන :

1. මහවැලි 'එච්' කලාපයේ දෙවන තුන්වන පරම්පරාවල රැකියා අවස්ථාවන්හි වර්තමාන තත්ත්වය සහ අනාගත අපේක්ෂා

පර්යේෂණ කණ්ඩායම :

ඩී.ඩබ්.එස්.ඩී.කේ. සෙනෙවිරත්න මෙණෙවිය	-	සම්බන්ධීකාරක
ඩබ්.එච්.ඒ. ශාන්ත මහතා	-	සම පර්යේෂක
ආචාර්ය පී.ඇම්. හේනේගෙදර මහතා	-	අධීක්ෂණය

මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන - ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව (CARP)

හැඳින්වීම

මෙම අධ්‍යයනය තුළින් මහවැලි එච් කලාපයේ දෙවන හා තුන්වන පරම්පරාවල සාමාජිකයන්ගේ රැකියා අවස්ථාවන් හා ආදායම් මාර්ග පිළිබඳව අධ්‍යයනයක යෙදීම සහ ප්‍රතිපත්ති තීරණය ඉදිරිපත් කිරීම සිදුවිය. මෙහිදී ප්‍රධාන ලෙසම මහවැලි එච් කලාපයේ මෑතකදී ක්‍රියාත්මක වූ මහවැලි ප්‍රතිසංවිධාන හා ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ව්‍යාපෘතිය සහ එක් ප්‍රදේශයකට එක් හෝගයක් ව්‍යාපෘතිය තුළින් රැකියා අවස්ථා සහ ආදායම් මාර්ග වැඩිදියුණු වීම සඳහා වූ බලපෑම අධ්‍යයනය කෙරුණි. ප්‍රාථමික හා ද්විතියික දත්ත මත පදනම් වූ මෙම අධ්‍යයනයේ දත්ත හා තොරතුරු එක්රැස් කිරීම ප්‍රශ්නාවලී, මහවැලි නිලධාරීන් සමඟ විධිමත් සාකච්ඡා, හා අදාළ තොරතුරු ලබා ගැන හැකි පුද්ගලයන් සමඟ වූ කණ්ඩායම් සාකච්ඡා මගින් සිදු විය.

අධ්‍යයනයේ අරමුණු

මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ මහවැලි එච් කලාපයේ දෙවන තුන්වන පරම්පරාවල රැකියා අවස්ථා හා ආදායම් මාර්ගවල වර්තමාන තත්ත්වය හා මෑත කාලයේ මහවැලි එච් කලාපය තුළ ආරම්භ කළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මගින් රැකියා අවස්ථා හා ආදායම් මාර්ග ජනිත වීම කෙරෙහි වූ දයකත්වය අධ්‍යයනය කිරීමයි.

මෙම අධ්‍යයනයේ විශේෂිත අරමුණු

- i. දෙවන තුන්වන පරම්පරාවේ අධ්‍යාපන මට්ටම, හැකියාවන්, වෘත්තීය අධ්‍යාපන මට්ටම් අනුව ශ්‍රමයේ පැවැත්ම අධ්‍යයනය කිරීම සහ කෘෂිකාර්මික හා කෘෂිකාර්මික නොවන ක්ෂේත්‍රයේ රැකියා සඳහා මවුන්ට ළඟාවීමට ඇති හැකියාව අධ්‍යයනය කිරීම.

- ii. මේ වන විට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින හා ක්‍රියාත්මක වී අවසන් සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාවට නැංවීමේදී මතු වූ ගැටළු හා සීමාවන් හඳුනා ගැනීම.
- iii. මහවැලි එච් කලාපයේ දෙවන තුන්වන පරම්පරාවල ජීවන මට්ටම ඉහළ නැංවීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සකස් විය යුතු අන්දම හා විභවයන් හඳුනා ගැනීම.

අධ්‍යයනයේ සොයා ගැනීම්

කෘෂිකර්මය මත පදනම් වූ ගෘහයක ආදායම් සංයුතිය කෘෂිකාර්මික, කෘෂිකර්මය ආශ්‍රිත හා කෘෂිකාර්මික නොවන යන අංශ තුනෙන් සමන්විත වේ. ගොවි පවුල්වල ගෘහස්ථ ආදායමේ ප්‍රාථමික ප්‍රභවය කෘෂිකාර්මික කටයුතු ලෙස සැලකුව ද කෘෂිකාර්මික නොවන කටයුතු ගෘහස්ථ ආදායමට දක්වන දායකත්වය කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලින් ලැබෙන ආදායමට වඩා සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් වැඩිය. කෙසේ වෙතත් ගෘහස්ථ ආදායම් මාර්ගයන් ලෙස ස්වයං රැකියාවල දායකත්වය නොසැලකිය හැකි මට්ටමක පවතී.

සත්ත්ව පාලනය ආර්ථික වශයෙන් ඉතා ඵලදායී මෙන්ම රැකියා අවස්ථා රාශියක් ජනිත කරන ආකාරයේ ක්‍රියාවලියක් වුවත් එය මහවැලි එච් කලාපයේ එතරම් හොඳින් ව්‍යාප්ත වී නොමැත. පෙර ගිවිසුම් ක්‍රමය යටතේ කුකුළු පාලනය හඳුන්වාදීම ගොවීන්ගේ ආදායම් මාර්ගය ඉහළ නැංවීම තුළින් ඔවුන් එම ක්‍ෂේත්‍රයේ තවදුරටත් රැඳී සිටීමට හේතු සාධක වනු ඇත. මහවැලිය ආශ්‍රිත කිරි නිෂ්පාදනය වැඩි දියුණු කිරීමට නිරාවරණය සත්ත්ව ගොවිපොළ සමඟ එක්ව කටයුතු කිරීමේ සැලකිය යුතු විභවයක් මහවැලි ආර්ථික ජීවිතය සතුටුදායී කරනු ඇත.

වගා කළ හැකි ඉඩම් හිඟවීම සහ බෙදුනු ඉඩම්වලින් ලැබෙන ආදායම අඩුවීම හේතුවෙන් දෙවන/තුන්වන පරම්පරාවල බොහෝ දෙනා කෘෂිකාර්මික නොවන ක්‍ෂේත්‍රවල රැකියා සඳහා කැමැත්තක් දක්වති. කෙසේ වෙතත් මහවැලි එච් කලාපය තුළ කෘෂිකාර්මික නොවන රැකියා සුලභ නොවීම නිසා ශ්‍රම සංක්‍රමණය කලාපයෙන් පිටතට සිදුවනු දැකිය හැකි අතර විශේෂයෙන්ම මෙය සිදු වනුයේ ඇඟලුම් කර්මාන්තය, විදේශ රැකියා හා ආරක්‍ෂක ක්‍ෂේත්‍රයන්ටය. මෙය දෙවන තුන්වන පරම්පරා සතු හැකියාවන් කෘෂිකාර්මික නොවන ක්‍ෂේත්‍රයේ රැකියාවල ඉල්ලුමට සරිලන ලෙස වැඩිදියුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාව පහදා දෙයි.

මහවැලි ප්‍රතිසංවිධාන හා ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන නව වාරි කළමනාකරණ වැඩපිළිවෙල යටතේ හඳුන්වා දුන් ජල පංගු ක්‍රමය යටතේ තෘතීයික වාරි පද්ධතිවල මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරීත්වය හා නඩත්තු කිරීමේ වැඩකටයුතු අදාළ ගොවි සංවිධානවලට පවරා ඇත. ඇල මාර්ග හා අදාළ වාරි පද්ධතිවල ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සහ නව ජල කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම්, හෝග තීව්‍රතාව හා ජල හා භූමි ඵලදායීතාව වැඩි කිරීමට දායක වී ඇති බැවින් ගොවීන්ගේ ප්‍රසාදයට ලක්වී ඇත. කෙසේ වෙතත් මහවැලි අධිකාරිය මෙම සහභාගිත්ව වාරි කළමනාකරණ වැඩ පිළිවෙලේ ප්‍රධාන කොටස්කරුවා ලෙස තවදුරටත් ක්‍රියා කිරීම මෙම වැඩසටහනේ සාර්ථකත්වයට හේතු සාධක වනු ඇත.

මෙම පර්යේෂණයේදී තඹුන්තේගම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ගොවීන්ට තම නිෂ්පාදන කර්මාකාරී වෙළඳපොළ ක්‍රමය යටතේ අලෙවි කිරීමේ අවස්ථාව ලබා දී ඇති බව නිරීක්ෂණය කිරීමට හැකි විය. මෙම මධ්‍යස්ථානයේ බිහිවීම තුළින් ප්‍රවාහන ක්‍ෂේත්‍රය, කෘෂි නිෂ්පාදන පැටවීම සහ බෑම ආදී ආධාරක සේවා අංශයේ රැකියා අවස්ථා රාශියක් ජනිත වී ඇත.

ප්‍රාදේශීය කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන 'එක් ප්‍රදේශයකට එක් බෝගයක්' ප්‍රදේශයකට විශේෂිත වූ හෝග නිෂ්පාදන අලෙවිකරණ වැඩපිළිවෙල රැකියා අවස්ථා හා ආදායම් මාර්ග ජනිත කිරීම හා විවිධාංගීකරණය කිරීම තුළින් ජනපදිකයන්ගේ ආදායම් මාර්ග වැඩිදියුණු කිරීමට හේතු සාධක වී ඇත. මෙම වැඩපිළිවෙල ගොවීන්ගේ ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා කැපී පෙනෙන අන්දමේ දායකත්වයක් දක්වා ඇත. 'එක් ප්‍රදේශයකට එක් බෝගයක්' වැඩපිළිවෙල පිළිබඳ ගොවීන් තුළ වූ නොදැනුවත් භාවය, විවිධ වූ පස් වර්ග හා හොඳ ජලවහනයක් නොතිබීම ආදී හේතූන් සමඟ ප්‍රදේශවල ගොවීන් මෙම වැඩපිළිවෙලට සම්බන්ධ වීම සඳහා බාධක වී ඇත. මහවැලි අධිකාරිය මෙම වැඩපිළිවෙලේ වැදගත් කොටස්කරුවෙක් ලෙස ක්‍රියා කරන අතර මෙම වැඩපිළිවෙලේ අනෙක් වැදගත් කොටස්කරුවා වන ගොවි සංවිධානවල මැදිහත්වීම නොසැලකිය හැකි මට්ටමක පවතී.

කැබලි වූ ඉඩම්වලින් ඉහළ ආදායමක් ලබා ගැනීමේ විකල්ප ක්‍රමයක් ලෙස එක් ප්‍රදේශයකට එක් හෝගයක් ව්‍යාපෘතිය හඳුන්වා දිය හැක. පෞද්ගලික අංශය ප්‍රදේශය තුළ කෘෂි සැලසුම් කර්මාන්ත ශාලා ඉදිකිරීම කෙරෙහි යොමු කිරීම තුළින් පසු අස්වනු තාක්‍ෂණය හා කෘෂි සැලසුම් ක්‍ෂේත්‍රයට අදාළ රැකියා අවස්ථා බිහි කිරීමේ හැකියාව ලැබෙනු ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ සිදුවන හෝග විවිධාංගීකරණ වැඩපිළිවෙල ගොවීන්ගේ ආදායම් මාර්ග ඉහළ නැංවීමට මෙන්ම ස්ථාවර ආදායමක් ලබා දීම කෙරෙහි දායක වී ඇත. එළවළු, පලතුරු සහ වෙනත් බහුවාර්ෂික හෝග වර්ග, ක්ෂුද්‍ර ජල සම්පාදන ක්‍රමය යටතේ වගා කිරීම තුළින් වසර පුරාම අස්වැන්න ලබා ගැනීමේ හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

හෝග විවිධාංගීකරණය මූලික කර ගත් එක් ප්‍රදේශයකට එක් හෝගයක් වැනි හෝග නිෂ්පාදනය හා අලෙවිය පදනම් කරගත් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකාර්මික ක්‍රම සමඟ සැසඳීමේදී ගොවීන්ගේ ආදායම් මාර්ග වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා දායක වී ඇත. වාණිජ හෝග කෙරෙහි යොමුවීම සහ පවතින සම්පත් උපයෝගී කර ගැනීම හා නූතන තාක්‍ෂණික ක්‍රම භාවිතය තුළින් සත්ත්ව පාලන කටයුතු විශේෂයෙන්ම කිරි නිෂ්පාදනය වැඩිදියුණු කිරීම රැකියා අවස්ථා හා ආදායම් මාර්ග ජනිත කිරීම සඳහා විශාල විභවයන් ඇති ක්‍රියා මාර්ග වේ.

2. කිරිගව කර්මාන්තයේ සේවා සැපයුම් පද්ධති තුළ පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත්වීම

පර්යේෂණ කණ්ඩායම :

- ඩබ්.එච්.ඒ. ශාන්ත මහතා - සම්බන්ධීකාරක
- ශාමිණී කුසුම්කුමාර මිය - අධීක්‍ෂණය
- ඩී.ඩබ්.එස්.ඩී.කේ. සෙනෙවිරත්න මෙණෙවිය - සම පර්යේෂක
- එන්.පී.පී. සමන්ත මහතා - සම පර්යේෂක

මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන - ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව (CARP)

හැඳින්වීම

සුළු පරිමාන කිරි ගොවියා ශ්‍රී ලාංකික කිරි නිෂ්පාදනයේ වැදගත් ස්ථානයක් දරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු කිරි ගවයන්ගෙන් 95% ක් පමණ කුඩා ඉඩම් හිමි හෝ ඉඩම් නොමැති වතු කම්කරුවන්ගෙන් සමන්විත සුළු පරිමාන කිරි ගොවීන් විසින් පාලනය කරනු ලබයි. (ශක්තිචේල්, 1986). ශ්‍රී ලංකාව තුළ පුළුල් පරාසයක් තුළ විහිදී ඇති කෘෂි පාරිසකර්ම තත්ත්වය හා සමාජ ආර්ථික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් විවිධ වූ කිරි නිෂ්පාදන ක්‍රම රාශියක් කුඩා පරිමාන කිරි නිෂ්පාදන ක්‍ෂේත්‍රය ආශ්‍රිතව දකිය හැකිය.

පශු නිෂ්පාදනය ආශ්‍රිතව ඇති ප්‍රමාණවත් නොවූ සේවා සැපයීම කිරි කර්මාන්තයේ ඉදිරි දියුණුව සඳහා ඇති ප්‍රධාන බාධකය ලෙස පශු සම්පත් සංවර්ධනය සඳහා වූ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයෙහි සඳහන් වේ.

2002 'යලි පුබුදුමු ශ්‍රී ලංකා' රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය සඳහන් කරනුයේ වාණිජමය වශයෙන් ක්‍රියාශීලී පශු සම්පත් ක්‍ෂේත්‍රයට අවශ්‍ය සේවා සැපයීම සඳහා පෞද්ගලික අංශය බෙදිරයමත් කළ යුතු බවයි. රජය විසින් පශු සම්පත් ක්‍ෂේත්‍රයට සපයන සේවා වැඩිවන ඉල්ලුම සැපිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවේ. සත්ත්ව සෞඛ්‍ය, එන්නත් ලබාදීම, පර්යේෂණාගාර සේවා සහ තත්ත්ව පරීක්‍ෂා කිරීම වැනි සේවා සැපයීම ආරම්භයේදී පෞද්ගලික අංශය වෙත භාර දිය හැක.

සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව රාජ්‍ය අංශයේ එකම සේවා සපයන්නා ලෙස ක්‍රියා කරන අතර තාක්‍ෂණය හා යෙදවුම් ගොවියාට සැපයීම සඳහා වූ සම්පූර්ණ වගකීම ඔවුන් විසින් දරනු ලැබේ. අවශ්‍ය යෙදවුම් හා වෙනත් සේවා කිරි ගොවීන් වෙත සැපයීම පෞද්ගලික අංශය මගින් ද සිදු කරනු ලැබේ. රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයේ, පෞද්ගලික අංශය සත්ත්ව නිෂ්පාදන ක්‍ෂේත්‍රය සඳහා අවශ්‍ය සේවා සපයන්නන්ගේ ලෙස බෙදිරයමත් කිරීමේ අවශ්‍යතාව පෙන්වා දෙන බැවින් පෞද්ගලික අංශයට මෙම කාර්යාවලිය සඳහා මැදිහත්වීමේ හැකියාව සොයා බැලීම ඉතා වැදගත්වේ.

පර්යේෂණයේ අරමුණු

මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වනුයේ සුළු පරිමාන කිරිගව කර්මාන්තය සඳහා සේවා සැපයීමට පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත්වීමේ ඇති විභවය හා බාධක හඳුනා ගැනීම හා විමර්ශනය කිරීමයි.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය මූලිකව පදනම් වනුයේ සේවා සපයන ආයතන හා කුඩා පරිමාන කිරි ගොවියාගෙන් ලබා ගන්නා ප්‍රාථමික දත්ත මතය. මෙම අධ්‍යයනය කුරුණෑගල (පොල් ත්‍රිකෝණය), අනුරාධපුර (වියළි කලාපය), සහ නුවරඑළිය (වතු අංශය) යන දිස්ත්‍රික්කවල සිදු කරන ලදී.

එක් දිස්ත්‍රික්කයකින් ගම් මට්ටමේ කිරි නිපදවීමේ / එකතු කිරීමේ සංගම් දෙක බැගින් තෝරා ගන්නා ලදී. අනතුරුව තෝරා ගත් එක් සංගමයකින් ගොවීන් 40 ක් බැගින් අහඹු ලෙස තෝරා ගන්නා ලදී. කේන්ද්‍ර අධ්‍යයනය පූර්ව පර්යේෂණයට ලක් කළ ප්‍රශ්නාවලී මාර්ගයෙන් සිදු කරන ලදී. එක් කිරි එකතු කිරීමේ සංගමයක් සමඟ කණ්ඩායම් සාකච්ඡා දෙක බැගින් පැවැත්වූ අතර මෙයට එම සංගම්වලින් තෝරා ගත් කිරි ගොවීන් සහභාගී කර ගන්නා ලදී.

රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන සේවා සපයන ආයතනවල නිලධාරීන් සමඟ පැවැත්වූ සාකච්ඡා මාර්ගයෙන් ද අවශ්‍ය දත්ත එක්රැස් කර ගනු ලැබීය. රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන අංශ දෙකෙහිම කේන්ද්‍ර මට්ටමේ ව්‍යාප්ති සේවකයන් සමඟ පැවැත්වූ විධිමත් නොවන සාකච්ඡා ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක යන දත්ත දෙවර්ගයම ලබා ගැනීමට උපකාරී විය.

පර්යේෂණයේ සොයා ගැනීම්

උසස් තත්ත්වයේ ගවයින් සොයා ගැනීමට ඇති අපහසුව හෝ නොමැතිවීම ඉහළ ජාන විභවයක් සහිත ගවයින් ගොවීන් සතු නොවීමට ප්‍රධාන හේතුවකි. එම නිසා ගොවීන්ගේ ඉල්ලුම සැපිරිය හැකි පරිදි උසස් තත්ත්වයේ ගවයින් සැපයීමේ කාර්යක්ෂම ක්‍රමවේදයක් පැවතිය යුතුය. ගොවීන්ට උසස් තත්ත්වයේ ගවයින් ලබාදීමේදී පශු කේන්ද්‍රයට අදාළ නිලධාරීන් සහ රජයේ ගොවිපොළවල සම්බන්ධීකරණය අත්‍යවශ්‍ය වේ.

සමහර ගොවීන් සතුව උසස් තත්ත්වයේ ගවයන් සිටියත් ගවයින්ට උසස් තත්ත්වයේ ආහාර නොලැබීම ගැටළු සහගත තත්ත්වයකි. උසස් වර්ගයේ තෘණ හිඟවීම, සාන්ද්‍ර ආහාරවල මිල අධික වීම සහ සාම්ප්‍රදායික පෝෂණ ප්‍රභව නැතිවී යාම හෝ භාවිත නොකිරීම වර්තමානයේ ඇති පෝෂණ ගැටළුවලට ප්‍රධාන හේතු වේ. එසේම අධ්‍යයන ප්‍රදේශ තුනෙහිම තෘණ වගා කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩම් නොමැතිවීම අඛණ්ඩ හා ප්‍රමාණවත් වූ තෘණ සැපයීමක් සඳහා වූ ප්‍රධාන තම ගැටළුවක් වේ. දේශීය සාම්ප්‍රදායික නොවන ආහාර ප්‍රභව වන පිදුරු, මුං, කවිපි හා සෝයා ආදී රනිල කුලයේ ශාක අවශේෂ ගවයින්ගේ ආහාර ලෙස යොදා ගැනීම ප්‍රචලිත කළ යුතුය.

කෘතිම සිංචන ක්‍රමය ගොවීන් විසින් බහුලව භාවිත කරන සත්ත්ව අභිජනන ක්‍රමයවේ. ස්වාභාවික සංසේචනය සඳහා පිරිමි ගවයන් ඇති කිරීම ඉතා දුර්ලභ ක්‍රියාවලියකි. කෘතිම සිංචන සේවාව අවශ්‍ය වේලාවට නොලැබීම හා ඒ සඳහා අය කරන ඉහළ සේවා ගාස්තු ගොවීන්ට විශාල ගැටළුවක් වී ඇති අතර මෙය විශේෂයෙන්ම නිරීක්ෂණය කළ හැක්කේ පොල් ත්‍රිකෝණය හා වියළි කලාපයේය. බොහෝ ප්‍රදේශවල කෘතිම සිංචනයෙන් පසු කාර්යක්ෂම පසු විපරමක් සිදු නොවේ. උසස් තත්ත්වයේ ගවයන් බිහි කිරීමට හා එළඳෙනුන්ගේ ප්‍රජනන හැකියාව උපරිම ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට නම් කාර්යක්ෂම, නියමිත වේලාවට ලැබෙන පසුවිපරම් සහිත වූ කෘතිම සිංචන ක්‍රියාවලියක් අත්‍යවශ්‍ය වේ.

පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන කිසිවක් සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීම සඳහා දයක නොවේ. සියලුම අධ්‍යයන ප්‍රදේශවල රෝග නිවාරණය හා වැලැක්වීමේ ක්‍රියාවලිය සිදු කරනුයේ රාජ්‍ය ආයතනවල මැදිහත්වීම තුළිනි. බොහෝ ප්‍රදේශවල ගොවීන් රාජ්‍ය ආයතන මගින් සපයන සෞඛ්‍ය සේවා මගින් සෑහීමකට පත් නොවේ.

සියළුම අධ්‍යයන ප්‍රදේශවල දැකිය හැකි වූ නිරීක්ෂණයක් වූයේ ස්ථීර ගව නිවාසවල හිඟකමයි. විශේෂයෙන්ම වියලි කලාපයේ හා පොළේ ත්‍රිකෝණයේ ගොවිහු ස්ථීර ගව නිවාස ඉදි කිරීම සඳහා උනන්දුවක් නොදක්වති. වතු අංශයේ ගොවීන් ස්ථීර ගව නිවාස ඉදි කිරීම සිදු කලත් ඒවායේ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම හා වාතාශ්‍රය සැපයීම හොඳින් සිදු නොවේ. මෙම තත්ත්වය ගවයින්ගේ සෞඛ්‍ය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපා ඇත.

අධ්‍යයනය සිදුකල දිස්ත්‍රික්ක තුනෙහිම කිරි එකතු කිරීමේ හා සැකසීමේ නියැලී සිටින සමාගම් අතර ගොවීන් තමා වෙත ආකර්ශනය කර ගැනීම සඳහා විශාල තරඟකාරිත්වයක් පවතී. බොහෝ සමාගම් මේ සඳහා බහුලව අනුගමනය කරන ක්‍රියා පිළිවෙල වනුයේ කිරි එකතු කිරීම සඳහා කිරි ගොවි සමිති පිහිටුවීම හා ඒ හරහා ගොවීන්ට අවශ්‍ය සේවා සැපයීමයි. කිරි සඳහා ගෙවීම් කරනුයේ එක් එක් ආයතනය විසින් සකස් කරන ලද මිල දර්ශනයක් අනුවය. දිවයිනේ සෑම ප්‍රදේශයකම කිරි මිල එක් මට්ටමකට ගෙන ඒම සඳහා සියලුම කිරි මිලදී ගන්නා ආයතන වෙත පොදු මිල දර්ශනයක් හඳුන්වා දීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

3. ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තවල විභවයන් සහ බාධක පිළිබඳ ශාස්ත්‍රීය වැඩමුළුව (2005. මක්.11)

පර්යේෂණ කණ්ඩායම :

ආර්.එම්.ඒ.කේ.බී. රත්නායක මහතා - සම්බන්ධීකාරක
 එස්.එම්.ඒ. සමරකෝන් මහතා - පර්යේෂක

මූල්‍යමය අනුග්‍රහය - හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
දක්වූ ආයතන සහ කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාව

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික ආර්ථිකය යැපුම් මට්ටමේ සිට වාණිජමය කෘෂිකර්මය දක්වා පත්වෙමින් පවතී. මෙහිදී සාම්ප්‍රදායික කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තය නවීන තාක්ෂණය හා බැඳුණු සැකසුම් කෘෂිකර්මාන්තය දක්වා සකස් විය යුතුය. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට කෘෂි නිෂ්පාදන කර්මාන්ත ප්‍රවලිත කිරීම ද වාණිජකරණයේ එක්තරා උපාය මාර්ගයක් වේ. මෙම කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්ත සංවර්ධනය කිරීමේ වැදගත්කම පිළිබඳ සියළුම කෘෂිකර්ම සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන වල දක්වා ඇත.

ප්‍රාදේශීයව විශේෂිත වූ කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්ත සංවර්ධනය කෘෂිකාර්මික ප්‍රශ්න වලට එක් විසඳුමකි. මෙම කෘෂිකර්මාන්ත නිසා ගොවීන්ට වැඩි මිලක් ලබාගත හැක. ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්ත ක්‍රියාවලිය වර්ෂයේ කාලයකට සීමා වන අතර, සමහරවිට අඩු නිෂ්පාදනයක් ඇත. පාරිභෝගිකයන්ගේ නිෂ්පාදනවලට ඉල්ලුම ක්‍රමයෙන් වැඩිවූ අතර විවිධ වර්ගයේ සැකසුම් නිෂ්පාදනවලට පාරිභෝගිකයන්ගෙන් ඉහළ ඉල්ලුමක් පවතී.

පසුගිය වකවානුවේ මෙම කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්ත නොමැතිකමින් ගොවීන්ට පමණක් නොව රටටද නොයෙකුත් ප්‍රශ්නවලට හා අසීරුතාවන්ට මුහුණපෑමට සිදුවිය. මෙම ප්‍රශ්න තවත් උග්‍රවී ඇත්තේ ගබඩා සහ වෙළඳපොළ පහසුකම් අඩුකම හේතුවෙනි. මෙම අඩු පහසුකම් යටතේ ගොවීන්ගේ කෘෂි නිෂ්පාදන වැඩිවන සෑම විටම එම නිෂ්පාදනවලට අඩු මිලක් ලැබේ. මෙවැනි තත්ත්වයන් විශේෂයෙන් එළවළු සහ පලතුරු නිෂ්පාදනයන්ට බලපායි. මෙම බලපෑම නිසා එම ක්ෂේත්‍රයේ ආදායම් හා ආයෝජන තත්ත්වයන් අඩුවේ. මෙමගින් ආහාර නිෂ්පාදනයට සහ රටෙහි ආහාර සුරක්ෂිතතාවයටද බලපානු ඇත. මෙම නිසා කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තය මගින් කෘෂි ගොවිපළ නිෂ්පාදනවලට ඉල්ලුමක් පවත්නා අතර ගොවීන්ට ඉහළ මිලක් ලැබෙන අතර ආදායම් තත්ත්වයන්ද වැඩිවේ. මෙහිදී ගොවීන්ට සහ පෞද්ගලික අංශයට කෘෂිකර්මාන්තයේ ආයෝජනය කිරීම සඳහා යොමු කිරීමට ඉවහල්වන අතර ආහාර නිෂ්පාදනය හා සැපයුමද වැඩිවේ. තවද කෘෂි නිෂ්පාදනය නොමැති කාලයේදීත් ඇති වන වෙළඳපසට සැපයුම අඩුවීමටද විසඳුමක්වේ. කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්ත සංවර්ධනය ගොවීන්ගේ ආදායම සහ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ දැමීමට පමණක් නොව රැකියා අවස්ථාද බිහිකරයි.

වසර පහක් (2005-2009) සඳහා රජය විසින් සකසා ඇති කෘෂිකර්ම ප්‍රතිපත්ති සහ දක්ෂතා ප්‍රධාන එක් අරමුණක් වනුයේ කෘෂි නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමයි. එම අමතර නිෂ්පාදනය මගින් ගොවියන් ආර්ථිකව ස්ථාවර තත්ත්වයකට පත් කිරීමට කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තයට යොමු කළ යුතුය. මෙම තත්ත්වය අමතර නිෂ්පාදනයට පිළියම් යොදන අතර ආහාර නොමැති කාලයේ විදේශයෙන් ගෙන්වන ආහාරවලට වැයවන විදේශ විනිමයද අඩුකරයි. තවදුරටත් විශේෂයෙන්ම නාගරික හා කර්මාන්ත බහුල ප්‍රදේශවල පාරිභෝගිකයන්ට තමන්ගේ සාම්ප්‍රදායික ආහාර නොපිසුනු හෝ අර්ධ වශයෙන් පිසූ කෘෂික ආහාරවලින් ලබාගත හැක. ඉහත තත්ත්වයන් අනුව කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තවලට දේශීය සහ විදේශීය වෙළඳපොළේදී ඉල්ලුමක් සහ විභවයන් ඇත.

ප්‍රධාන අරමුණ

වැඩිමුළුවෙනි ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ කෘෂි සැකසුම් කෘෂිකර්මාන්තයේ වර්තමාන තත්ත්වයන් අධ්‍යයනය කර අනාගත සංවර්ධනය සඳහා ගතයුතු පියවරවල් හඳුනා ගැනීමයි.

උප අරමුණු

1. කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තයේ විභවයන් සහ පැවැත්ම පිළිබඳව හඳුනාගැනීම.
2. කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තයේ සංවර්ධනය සඳහා පවතින තාක්ෂණික සහ යටිතල පහසුකම් හඳුනාගැනීම
3. සැකසූ කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා දේශීය සහ විදේශීය වෙළඳපොළ විභවයන් හඳුනාගැනීම
4. කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තය සංවර්ධනය සඳහා පවත්නා ක්‍රියාත්මක ආයතනික ව්‍යුහය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම.
5. කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තය සංවර්ධනයට බලපාන බාධක සහ ප්‍රශ්න පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම.

නිගමනය :

ශ්‍රී ලංකාව අඩු මධ්‍යම ආදායම් කාණ්ඩයට අයත් රටක් වන අතර මෙම ශතවර්ෂය ආරම්භයේ ඒක පුද්ගල ආදායම ඇමෙරිකානු ඩොලර් 850 ට වැඩිවේ. කෘෂි සැකසුමටද නිෂ්පාදනවලට ද වර්ධනය වන වෙළඳපළක් ඇත. නාගරිකරණය වැඩිවීමේදී කාන්තාවන්ගේ රැකියා ප්‍රමාණය ද වැඩිවන අතර ආදායම් තත්ත්වයන්ද වැඩිවේ. මෙම නිසා කෘෂි සැකසුම් නිෂ්පාදනවලට ඇති ඉල්ලුමද වැඩිවේ. ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම තත්ත්වය කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තයට ධනාත්මකව බලපා ඇත. කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තයේ නියැලෙන කුඩා සහ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ නිෂ්පාදකයන්ට ද ආයෝජන කිරීමේ හැකියාව සීමිතවීම නිසා මෙම කර්මාන්තයේ සංවර්ධනයට අවශ්‍ය තාක්ෂණික විභවයද ලබාගැනීම ප්‍රශ්නයක් වී ඇත.

මෙම අඩු තාක්ෂණය භාවිතයෙන් නිපදවන නිෂ්පාදන ගුණයෙන් ඉහළ විදේශීය නිෂ්පාදන සමඟ තරඟ කළ නොහැකිය. ඉල්ලුම සැපයුම න්‍යාය යටතේ පවතින සැපයුමද ප්‍රධාන බාධකයක් වී ඇත. ගුණාත්මක නිෂ්පාදන නොකඩවා පවත්වාගෙන යාමට ප්‍රධාන බාධකය වී ඇත්තේ පවතින අඛණ්ඩව සැපයීමේ නොහැකියාවයි. මෙයට හේතු සාධකය වනුයේ වර්ෂාපතනය අනුව කාලයට අනුරූපව විශාල නිෂ්පාදනයක් ඇති වීමයි. වාරිමාර්ග ගොවිබිම්වල වැඩි ප්‍රමාණයක් වී වගාකරන හෙයින් වැඩි ආදායම් හෝග සඳහා ප්‍රමුඛතාවක් නොලැබේ. මෙම හේතුව නිසා කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තයට අවශ්‍ය හෝග සඳහා ඉඩම් සීමා බාධකයක් වී ඇත. කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්තය සඳහා යන්ත්‍ර සහ සම්මත සැකසුම් ඇසුරුම්වල මිලදී ඉතා අධිකය. තවද අමුද්‍රව්‍ය සහ අනෙකුත් සැපයුම් ද්‍රව්‍යවලද මිල අධිකය. එනමුත් බැංකු අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන වලින් හඳුන්වා දී ඇත්තේ මධ්‍යම පරිමාණයේ ණය ක්‍රමයන්ය. මෙය විසඳීම සඳහා විශේෂිත වූ මූල්‍ය ආයතනයක් පිහිටුවීමට යෝජනා කරයි. තවද ප්‍රධාන බාධක වනුයේ යටිතල පහසුකම්ය. එනම්, විදුලිය, මාර්ග පද්ධතිය, ප්‍රවාහනය, විදුලි සංදේශ සහ ගබඩා පහසුකම් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල අඩුවීමය. තවත් බාධකයක් වනුයේ සුදුසු කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්ත පිළිබඳව දැනුම සහ ප්‍රවේශයේ අඩුකමයි.

නිර්දේශ

1. ප්‍රදේශයේ පවතින අමුද්‍රව්‍යවලට අනුව නව තාක්ෂණය යොදාගනිමින් සුදුසු කෘෂි සැපයුම් කර්මාන්ත පිහිටුවීමට ගොවි සංවිධාන සහ සමාගම් දිරිමත් කළ යුතුය.
2. පසු අස්වනු අපතේයෑම අඩුකිරීම සඳහා නිෂ්පාදනයේදී සැකසීම, ඇසිරීම සහ ප්‍රවාහනය පිළිබඳව නිෂ්පාදකයන් දිරිමත් සහ උනන්දු කළ යුතුය.
3. නව නිෂ්පාදන නිපදවීමට සහ අලෙවිය සඳහා දේශීය සහ විදේශීය වෙළඳපල අවශ්‍යතාවය වැඩි කිරීම සඳහා වෙළඳපොල සහ පාරිභෝගිකයන් පිළිබඳ පර්යේෂණ කළ යුතුය.
4. කෘෂි සැකසුම් තාක්ෂණය සහ සංවර්ධනය සඳහා ජාතික ආයතනයක් පිහිටුවීම අවශ්‍යය.
5. මෙම කර්මාන්තය දියුණුකිරීමට යන වෙළඳපොළ පවතින අවිනිශ්චිතතාවය අඩු කිරීමට මධ්‍යම සහ දීර්ඝකාලීන ප්‍රතිපත්ති සැකසිය යුතුය. මෙහිදී ගෝලීය වෙළඳ ප්‍රතිපත්තිවලට අනුව වෙළඳපළ ප්‍රතිපත්තීන් සැකසිය යුතුය. විදේශීය රටවලමෙන් අපනයනය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දිරිගැන්වීම් සහ සහනාධාර ලබාදිය යුතුය. දීර්ඝකාලීනව ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ලැබීමටත් විදේශීය විනිමය වැඩි කිරීමටත් රැකියා අවශ්‍යතා බිහිකිරීමටත් නිෂ්පාදකයන් සඳහා රජයේ සහයෝගය උපකාරය ලබාදිය යුතුය.
6. එක් එක් ප්‍රදේශවල ඇති අමුද්‍රව්‍ය අනුව කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්ත පිහිටුවිය යුතුය.

ප්‍රධාන ආරාධිතයා වූයේ කෘෂිකර්ම අමාත්‍ය ගරු. රත්නසිරි වික්‍රමනායක මැතිතුමාය. මෙම වැඩමුළුව ක්‍ෂේත්‍රයට අදාළ විද්වතුන් ව්‍යවසායකයන් සහ ගොවීන් ඇතුළුව 80 දෙනෙකුගේ පමණ සහභාගිත්වයෙන් පැවැත්විණි.

4. කෘෂිකර්මාන්තය තුළ ජෛව තාක්ෂණය භාවිතය පිළිබඳ වූ සාප්තීය වැඩමුළුව (2005 මක්තෝම්බර 12)

පර්යේෂණ කණ්ඩායම :

- ඩී.ඩබ්.එස්.ඩී.කේ. සෙනෙවිරත්න මෙණෙවිය - සම්බන්ධීකාරක
- ඩබ්.එච්.ඒ. ශාන්ත මහතා - සම්බන්ධීකාරක

මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන - හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය.

හැඳින්වීම

ජෛව තාක්ෂණය යනු ජීවියෙක් හෝ ජීවියෙකුගේ කොටසක් භාවිතයෙන් කිසියම් නිෂ්පාදනයක් ඇති කිරීම හෝ වැඩිදියුණු කිරීම, ශාක හා සත්ත්වයන් වැඩි දියුණු කිරීම හෝ විශේෂ ප්‍රයෝජන සඳහා ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් වැඩිදියුණු කිරීම වේ. සාම්ප්‍රදායික ජෛව තාක්ෂණය වාණිජ පදනමින් මේ වන විට ලොව පුරා ස්ථාපනය වී ඇති අතර මෙයට මධ්‍යසාර පැසවීම, පටක රෝපනය, පිළිබෝධ මර්ධනය සඳහා ජෛව පාලනය යොදා ගැනීම, සාම්ප්‍රදායික සත්ත්ව එන්නත් නිපදවීම හා වෙනත් තාක්ෂණික ක්‍රම රාශියක් අයත් වේ. නූතන ජෛව තාක්ෂණය ජාන ඉංජිනේරු තාක්ෂණය ඇතුළු නූතන ජෛව සැකසුම් තාක්ෂණ ක්‍රම විධි රාශියකින් සමන්විත වේ.

ජෛව තාක්ෂණය අනාගත කෘෂිකර්ම සංවර්ධනයේදී අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් බවට සලකනු ලැබේ. මේ වන විට ලෝකයේ වවිධ රටවල කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ සාම්ප්‍රදායික මෙන්ම නූතන ජෛව තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් විවිධ මට්ටමින් විවිධ ආකාරවලින් භාවිත වේ. නිරසාර කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයක් සඳහා ජෛව තාක්ෂණය මගින් සිදු කරන සොයා ගැනීම් අත්‍යවශ්‍ය වන අතර මේ තුළින් නව කෘෂිකාර්මික යුගයක ඇරඹීම අපේක්ෂා කෙරේ.

බොහෝ සංවර්ධිත රටවල් ජෛව තාක්ෂණය තම කෘෂිකර්ම කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන අතර තම නිෂ්පාදන තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ජෛව තාක්ෂණය කෙසේ භාවිත විය යුතු ද යන්න පිළිබඳ පර්යේෂණ සිදු කෙරෙමින් පවතී. මේ වන විට කෘෂිකාර්මික ජෛව තාක්ෂණික කටයුතු ශ්‍රී ලාංකික කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට ද ඇතුළු වී ඇත. මේ වන විට රාජ්‍ය, අර්ධ රාජ්‍ය, පෞද්ගලික ආයතන හා විශ්ව

විද්‍යාල ගණනාවක් ජෛව තාක්ෂණය, කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සඳහා යොදා ගනියි. මෙම පර්යේෂණ කටයුතුවලින් ලබා ගන්නා අත්දැකීම් හා ප්‍රතිඵල කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට අදාළ විවිධ ආයතන වෙත ලබාදීම අත්‍යාවශ්‍ය කාරණයකි. එමෙන්ම සංවර්ධනය වන රටක් ලෙස ජෛව තාක්ෂණය, කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනය උදෙසා භාවිත කිරීමට ඇති විභවය හඳුනා ගත යුතුය. මෙම වැඩමුළුව මගින් මේ වන විට කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට අදාළ ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුවන ජෛව තාක්ෂණික පර්යේෂණ කටයුතු පිළිබඳ විමසුමක් සිදු කරන බැවින් මෙය පර්යේෂකයන්ට හා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ට කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සැකසීමට හා පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා වැදගත් වනු ඇත.

වැඩමුළුවේ ප්‍රධාන අරමුණු

- i. ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය තුළ ජෛව තාක්ෂණයේ යෙදීම සහ තිරසාර කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයක් උදෙසා ජෛව තාක්ෂණය භාවිත කිරීම පිළිබඳ විවරණය කිරීම.
- ii. කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ජෛව තාක්ෂණය භාවිත කිරීම සඳහා ඇති සීමාකාරීකම් හා ගැටළු හඳුනා ගැනීම.
- iii. කෘෂිකාර්මික ජෛව තාක්ෂණික ක්‍රම විධි භාවිත කිරීම සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ දායකත්වය හඳුනා ගැනීම.

නිගමන හා නිර්දේශ

මේ වන විට විවිධ හේතු ගණනාවක් නිසා කෘෂිකර්මය සුළු පරිමාන ගොවියාට ආර්ථිකමය ලෙස අවාසිදායක කර්මාන්තයක් බවට පත් වී ඇත. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කරුණු පරම්පරාව කෘෂිකර්මයෙන් ඈත්වීමේ ප්‍රවණතාවයක් දක්නට ලැබේ. එබැවින් මෙරට ග්‍රාමීය අංශයේ වාණිජ කෘෂිකර්මය සහ කෘෂිකර්මය පදනම් කර ගත් කර්මාන්ත දියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛත්වයක් ලබාදීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. කෘෂිකර්මය වාණිජ කර්මාන්තයක් බවට පත් කිරීම උදෙසා විද්‍යාව හා තාක්ෂණය ගොවීන් වෙත ලබා දිය යුතු අතර මෙම කර්තව්‍යයේදී විද්‍යාඥයින්ගේ මැදිහත්වීම අත්‍යාවශ්‍යය.

ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන නොමැතිවීම, ප්‍රමාණවත් නොවූ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවය ආදී කරුණු හේතුවෙන් ජෛව තාක්ෂණය වැනි නවීන විද්‍යාත්මක යෙදීම් කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා ඉතා සෙමින් භාවිතා කරන අතර මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෙහි භාවිතය ඉතාම අල්ප වශයෙන් සිදු වේ. බොහෝ විට ශ්‍රී ලාංකික ගොවියා වෙත ලබා වී ඇති ජෛව තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් වනුයේ පටක රෝපණය හා එහි විවිධ යොදා ගැනීම් පමණි. තවද ශාක පටක රෝපණ තාක්ෂණය භාවිතය දේශීය වෙළඳපොළ අරමුණු කර ගත් හෝග නිෂ්පාදනයට සීමා නොවී අපනයන වෙළඳපොළේ වැඩි ඉල්ලුමක් ඇති අර්තාපල්, විසිතුරු මල්පැල නිෂ්පාදනය ආදී ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි ද යොමු විය යුතුය. මෙම කර්තව්‍යයේදී හඳුනා ගත් පර්යේෂණාගාර සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන ලබා දෙමින් රජය විශාල කාර්යභාරයක් ඉටු කළ යුතුව ඇත.

පෞද්ගලික අංශය ජෛව තාක්ෂණය භාවිත කිරීම අපේක්ෂිත මට්ටමට ගෙන ඒම සඳහා ස්ථිර වූ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති අත්‍යාවශ්‍ය වේ. ජෛවතාක්ෂණික ශිල්ප ක්‍රම භාවිත කරන පෞද්ගලික අංශය හා රාජ්‍ය අංශයේ සම්බන්ධීකරණය අත්‍යාවශ්‍ය කාරණයක් වන අතර මේ තුළින් වැඩි ඉල්ලුමක් ඇති රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම තුළින් කෘෂි ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනයට රුකුලක් ලැබෙනු ඇත. මෙම සම්බන්ධීකරණය තුළින් රෝපණ ද්‍රව්‍ය අඛණ්ඩව නිෂ්පාදනය කිරීමේ හැකියාව ලැබෙන අතරම මේ තුළින් පෞද්ගලික අංශයේ මූලික පරමාර්ථය වන ලාභ ලැබීම හා රාජ්‍ය අංශයේ සේවා සැපයීම යන අරමුණු ද සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ හැකියාව ලබා කර ගත හැක.

ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථිර කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තියක් නොතිබීම කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ උන්නතියට විශාල බාධකයක් වී ඇති අතර විශේෂයෙන් ම නූතන තාක්ෂණික ක්‍රම වන ජෛව තාක්ෂණය භාවිතා කිරීම සඳහා මෙහි බලපෑම අති විශාලය. එමනිසා ජෛව තාක්ෂණයේ උපරිම ඵල ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීමටත් එහි ඇති අහිතකර බලපෑම් මඟහරවා ගැනීමටත් අදාළ නීතිමය තත්ත්වයන් හා ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය කාරණයකි. එමෙන්ම ජෛව තාක්ෂණික ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී රටේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතු අතර පරිසරයට හා මනුෂ්‍යයාට හානිදායී නොවන ජෛව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතය පිළිබඳ සැලකිල්ල යොමු කළ යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ජෛව තාක්ෂණය භාවිතය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය සාධකයක් වනුයේ විවිධ

ආයතන මගින් සිදු කරන පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු පිළිබඳ දැනුම හා ප්‍රතිඵල කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රයට සම්බන්ධ වෙනත් ආයතන කරා සම්ප්‍රේෂණය කිරීමය. මෙරට කෘෂිකාර්මික ජෛව තාක්ෂණය භාවිතයට ඇති බාධක වන ප්‍රතිපාදන නොමැතිවීම, දැනුම, අවශ්‍ය උපකරණ හා රසායන ද්‍රව්‍ය හිඟකම ආදී ගැටළුවලට පිළියම් යෙදීම අත්‍යාවශ්‍ය කාරණයකි. එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව සඳහා උචිත ජෛව තාක්ෂණික ප්‍රතිපත්තියක් සැකසීම සඳහා පර්යේෂකයන්ගේ හා ප්‍රතිපත්ති සකස් කරන්නන්ගේ කැපවීම අත්‍යාවශ්‍ය කාරණයකි.

වැඩමුළුවේ ප්‍රතිඵල,

වැඩමුළුවේදී ජෛව තාක්ෂණයට අදාළව කරන ලද ඉදිරිපත් කිරීම් ද ඇතුළත් කොට ප්‍රකාශනයක් නිකුත් කරනු ඇත. වැඩමුළුවේදී ඉදිරිපත් කරන ලද අදහස් දැක්වීම් මෙන්ම යෝජනා ද මෙම ප්‍රකාශනයට ඇතුළත් කෙරෙනු ඇත.

(මෙම ශාස්ත්‍රීය වැඩමුළුව කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් නිස්ස වර්ණසූරිය මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවැත්විණ. ඉතා හොඳින් සංවිධානය කරන ලද මෙම වැඩමුළුවට 65 දෙනෙකුට අධික පිරිසක් ක්‍රියාකාරී ලෙස සහභාගී විය.)

ක්‍රියාත්මකව පවතින අධ්‍යයන

1. කාබනික ගොවිතැන වගා ආදර්ශනය

පර්යේෂණ කණ්ඩායම :

- ආර්.එම්.ජී.කේ.බී. රත්නායක මහතා - සම්බන්ධීකාරක
- ඩී.ඩබ්.එස්.ඩී.කේ. සෙනෙවිරත්න මිය - පර්යේෂක
- ඩබ්.එච්.ඒ. ශාන්ත මහතා - පර්යේෂක

මූල්‍යමය දායකත්වය : හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

ගැටළුව පිළිබඳ හැඳින්වීම

කාබනික ගොවිතැන ලොව පුරා ප්‍රචලිත වෙමින් පවතී. 1994 ලැම්පිකින් ප්‍රකාශ කළේ මෙය පරිසර සංරක්ෂණයට දායකවන අතරම ආහාරවල ගුණාත්මකභාවය ආරක්ෂා කිරීමටද හේතු සාධක වන බවය. මෑත භාගයේ ශ්‍රී ලංකාවද කාබනික ගොවිතැන ප්‍රචලිත කිරීමට උත්සාහ දරූ අතර මේ තුළින් පරිසර හිතකාමී තිරසාර කෘෂිකර්මාන්තයක් බිහි කිරීම අපේක්ෂා කෙරුණි. මෙම උත්සාහය සඳහා රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතන ගණනාවක දායකත්වය ලැබුණි.

කෘෂිකර්ම පශු සම්පත් ඉඩම් සහ වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය මගින්ද කාබනික පොහොර ප්‍රචලිත කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග ගත් අතර එමගින් ගොවීන්ට ප්‍රතිලාභ ලබාදීම උදෙසා ලංකා පොහොර ව්‍යවසායකය කාබනික පොහොර ප්‍රචලිත කිරීම සඳහා පමණක් යෙදවීය. මේ තුළින් රසායනික පොහොර භාවිතය අවම කර කාබනික පොහොර භාවිතය වැඩිකිරීම තුළින් පොහොර සඳහා පිරිවැය අඩුකිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. තවද අමාත්‍යාංශය මගින් ගෘහස්ථ මට්ටමෙන් කාබනික පොහොර නිපදවීමේ යාන්ත්‍රණයට අවශ්‍ය තාක්ෂණය ලබාදීමට සැලසුම් සකස් කර ඇත. නූතන කෘෂිකර්මාන්තයේදී කෘෂිකාර්මික යෙදවුම් වශයෙන් රසායනික පොහොර, කෘමිනාශක, වැඩිදියුණු කළ ප්‍රභේද විශාල වශයෙන් භාවිත කරයි. මෙය පාංශු බාදනයට සහ පරිසර දූෂණයට හේතු සාධක වන අතරම බෝග විවිධත්වය කෙරෙහි හානිදායක බලපෑම් ඇති කරයි. (රිචඩ් හොමියර් ස්මිත් - 2000) බෝග වැඩි ගණනක් වගාකිරීමත්, කෘෂිකාර්මික යාන්ත්‍රීකරණය සහ පළිබෝධ හා රෝග මර්ධනයට විෂ සහිත රසායනික ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම තුළින් ජලය දූෂණය වන අතර ඉඩම්වල පාංශු බාදනය ද වැඩිවේ. (අබේ ඒකනායක, 2001) අපගේ යැපුම් කෘෂිකර්මාන්ත අංශයේ පිරිවැය වැඩිවීමට මෙම ක්‍රමය හේතු සාධක වී ඇත.

කාබනික ගොවිතැන සඳහා ඕනෑම වර්ගයක ඉඩමක් උචිතවේ. කාබනික ගොවිතැන මගින් ජීවින්ගේ සෞඛ්‍ය සම්පන්න භාවය ආරක්ෂා වේ. එය හෝගවල පළිබෝධ හා රෝගවලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි කරයි. ඒකාබද්ධ වූ ජීවන රටාවකට කාබනික පිටිසුම සුදුසු වේ. කාබනික ගොවිතැන පාංශු ජීවින්

වන සත්ත්වයන්ගේ හා ශාකවල මෙන්ම පසෙහි ජීවිත කාලය වර්ධනය සඳහා ඉවහල් වේ. සමස්ථයක් ලෙස ගත්කල කාබනික ගොවිතැන මගින් ප්‍රමාණාත්මකව සහ ගුණාත්මයෙන් ප්‍රශස්ථ මට්ටමක ආහාර නිෂ්පාදනය කරයි. ස්වභාවික පරිසරය වැඩි දියුණු කිරීමට දයක වන අතර පසෙහි සාරවත්භාවයද වැඩි කරයි. කවද, පරිසරයට වන හානිය අවම කරන අතර භාවිත නොකළයුතු ස්වභාවික සම්පත් අපයෝජනයද අවම කරයි.

ප්‍රධාන අරමුණ

ස්වභාවිකව පවත්නා දේශගුණික තත්ත්වයන්ට සරිලන සහ ගැලපෙන ඵලවඵ සහ පලතුරු කාබනික ගොවිපල ආදර්ශනයක් හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතන භූමියේ පිහිටුවීමයි.

උප අරමුණු :

1. කාබනික සහ රසායනික ගොවිපල පද්ධතිවල නිෂ්පාදන මිණුම්දඩු භාවිතයෙන් සංසන්දනය කිරීම.
2. නගර සහ නගර ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල ඉඩම්වල සීමිත ඉඩ ප්‍රමාණයන් කාබනික ගොවිතැන සඳහා භාවිතා කිරීමට යොමු කිරීමය.
3. කාබනික ගොවිතැන පිළිබඳ පවත්නා දැනුම භාවිතයෙන් පාංශු පණුවන් ඇතැම් හිතකර අනෙකුත් පාංශු ජීවීන් (Vermiculture) භාවිතයෙන් කාබනික ගොවිපල ආදර්ශනයන් පිහිටුවා එහි දැනුම සහ අත්දැකීම් ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ට, පුහුණු නිලධාරීන්ට සහ පාසැල් සිසුන්ට ලබාදීම.

ආදර්ශ වගාවන්හි ක්‍රම සහ විධි

මෙම වගාව 2005 නිරීක්ෂිත මෝසම් වර්ෂාවත් සමඟ ආරම්භ කරන ලදී. ප්‍රධාන අරමුණවූයේ කාබනික සහ අකාබනික ගොවිතැන් ක්‍රම සංසන්දනාත්මකව නිරීක්ෂණය කර කාබනික ගොවිතැන් ඇති වැදගත්කම සහ ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳව අවධානයට යොමු කිරීමයි. ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ ආයතන භූමියේ ඉඩම් කොටස් දෙකක කාබනික ගොවිතැන සඳහා ආදර්ශනය සකස් කිරීම. මෙහි බණ්ඩක්කා සහ වම්බදු හෝග දෙක කාබනික හා රසායනික පොහොර භාවිතා කරමින් වගා කෙරිණ. බෝග වගාවට පෙර පස්, භූමියේ කොටස් දෙකෙන්ම ලබාගෙන පරීක්ෂාකරන ලදී. වගාවේ සකස් කිරීමටද නියැදි දෙකෙහිම වෙනම කාලයක සිදු කරන ලදී. එහෙත් ආදර්ශයට මූලික පොහොර සහ කාබනික පොහොර නියැදිය සඳහා රසායනික පොහොරද අනෙක් ආදර්ශ සඳහා කොම්පෝස්ට් පොහොර සහ ගොම පොහොර යොදන ලදී. රසායනික පොහොර මිශ්‍රණයට යූරියා, පොටෑසියම්, මිශුරේට් සහ සුපර් පොස්පේට් නිර්දේශිත ප්‍රමාණයන් යොදන ලදී. පෑල සිටුවීමෙන් පසු වල්නෙලීම, පස්දම්ම යනාදිය ආදර්ශන දෙකටම සමාන ආකාරයෙන් කරන ලදී.

වගාක්‍රම දෙකෙහි බෝගයන්හි එලදියිතාවයන් සංසන්දනය සඳහා පහත සඳහන් පරාමිතිකයන් භාවිතා කරන ලදී.

1. බෝගයේ වර්ධන අවධියේදී ශාකයන්හි උස
2. පුෂ්ප අංකුර ආරම්භක අවස්ථාව සහ කාලය
3. ශාකයක ඇති කරල් / ගෙඩි ගණන
4. කරලක / ගෙඩියක සාමාන්‍ය බර
5. ප්‍රමාණවත් අස්වැන්නක් ලබා ගන්නා කාලය

බණ්ඩක්කා සහ වම්බදුවලට අමතරව පකෝල, කරවිල සහ නිවිති යන හෝගයන්ද කාබනික ආදර්ශනයේ වගා කරන ලදී. කාබනික ආදර්ශනය මායිම්වල කතුරු මුරුගා සහ දහස්පෙතියාද වගා කරන ලදී. මේවා පිටතින් පැමිණෙන ගොවිතැනට හිතකර කෘමීන්ට වාසස්ථානයන් වන අතර ඔවුන් පසට හානිකර කෘමීන් විනාශ කරයි.

බෝග අස්වැන්න ආයතනයේ සේවකයන්ට අලෙවිකළ අතර කාබනික එළවළුවලට වැඩිමිලක් නියම කරන ලදී.

ආදර්ශන නිරීක්ෂණ :

බෝගයන්හි පැලෑටි පරිණත අවස්ථාවන්හිදී ශාකයේ උස සහ පැතිරුණු ප්‍රමාණය කාබනික පොහොරවලට වඩා රසායනික පොහොර වල වැඩි බව දක්නට ලැබිණ. එනමුත් කාබනික ආදර්ශනයේ පුෂ්ප අංකුර පළමුව මෝදුවිය.

පසෙන් ක්ෂුද්‍ර ජීවීන්ගේ ක්‍රියාකාරිත්වය කාබනික ආදර්ශනයේ විශාල වශයෙන් දක්නට ලැබිණ. එනම් පණු කෝෂ යනාදිය වැඩි වශයෙන් තිබිණි. රසායනික ආදර්ශනයේ කලාතුරකින් පණු කෝෂ දක්නට ලැබිණි.

බෝගවල මූලික වර්ධන අවස්ථාවේදී පැල මැක්කන් සහ පණු උවදුරු ආදර්ශන දෙකෙහිම දක්නට ලැබිණ. එහිදී රසායනික ආදර්ශනයේ කෘමි උවදුරු වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබිණ. රසායනික ආදර්ශනයේ ශාකවල මෘදු වර්ධනය වැඩි හෙයින් කෘමි උවදුරු වැඩිවීමට හේතු විය හැක.

කාබනික ගොවිපල බෝගවලට වඩා රසායනික පොහොර ගොවිපල බෝගවල බෝග වර්ධනය වැඩිය. කාබනික බෝගවල නිෂ්පාදනය වැඩියෙන් ලබා ගත හැකිය.

කාබනික පොහොර භාවිතයෙන් පසෙහි ක්ෂුද්‍ර ජීවීන්ගේ ක්‍රියාකාරිත්වය ගුණාත්මකව වැඩිවන අතර ශාකයන්හි මූල පද්ධතිය හොඳින් වැඩීමට සුදුසු පරිසරයක් සකසා දෙනු ලබයි. නිවසෙහි ගොවිපල අපද්‍රව්‍ය කාබනික පොහොර වශයෙන් භාවිතා කිරීමට ගොවීන් උනන්දු කරවිය යුතුය. තවද කාබනික පොහොර පසෙහි තෙතමනය රඳපැවතීම වැඩි කරන අතර පාංශු උෂ්ණත්වය පාලනය වෙමින් පසෙහි ක්ෂුද්‍ර ජීවීන්ගේ ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩි කරයි.

පහසුවෙන් ක්‍රියාත්මක කල හැකි එලදයි අඩු වියදම් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීමේ ක්‍රමයන් ජනතාවට හඳුන්වාදිය යුතුය. එනම් කොම්පෝස්ට්, පණු කෝෂ සහ ක්‍රියාකාරී ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් ආචරණය වැනි දේය.

නිසරු ඉඩම්වලට විශේෂයෙන් පාශු පණුවන් වැනි ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් යොදා සරු ඉඩම් බවට පත්කර බෝග වගා කිරීමට ගොවීන් සහ වගාවට උනන්දුවක් දක්වන පිරිස් යොමු කලයුතුයි. පාංශු ජීවීන් සහ පස සරු කිරීමට ඇති හැකියාවන් ගැන දැනුවත් කළ යුතුය.

2. උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය ආශ්‍රිත වූ කිරිගව ගැටළුව පිළිබඳ අධ්‍යයනය

පර්යේෂණ කණ්ඩායම :

- ආචාර්ය එම්.එස්. සේනානායක මහතා - සම්බන්ධීකාරක
- එස්. ඇපාසිංහ මහතා - පර්යේෂක
- ඩී.ඩබ්.එස්.ඩී.කේ. සෙනෙවිරත්න මෙණෙවිය - පර්යේෂක

මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන - උභව සහ සබරගමුව පළාත් සභා.

හැඳින්වීම

හෙක්ටයාර 30821 ක භූමි ප්‍රමාණයක විහිදී ඇති උඩවලව ජාතික වනෝද්‍යානය ගම්මාන 106 කින් පමණ වටවී ඇත. අවට ඇති මෙම ගම්මාන ග්‍රාම සේවා වසම් 23 කට අයත් වන අතර මුළු පවුල් සංඛ්‍යාව 11850 ක් පමණ වේ. මේ ආකාරයෙන් අධික වූ මනුෂ්‍ය වාසයක් සහිත ප්‍රදේශයක පිහිටීම හේතුවෙන් වනෝද්‍යානයට විශාල මානව බලපෑමක් සිදුවේ. මේ ආකාරයෙන් සිදුවන අහිතකර බලපෑමක්වනුයේ අවට ගම්මානවල ගොවීන් විසින් වනෝද්‍යානය තුළට ගවයන් ඇතුළු කිරීමයි. (20,000කට අධික ගවයන් ප්‍රමාණයක්). මෙම තත්ත්වය වනෝද්‍යානය තුළ සිටින ශාක සහ සතුන් ඇතුළු වනජීවීන්ගේ පැවැත්ම කෙරෙහි විශාල බාධකයක් බවට පත්වී ඇත.

ගොවිහු මෙම වනෝද්‍යානය තම ගවයන් සඳහා තෘණ භූමියක් ලෙස හා නිදල්ලේ යැවීම සඳහා වූ භූමි ප්‍රදේශයක් ලෙස භාවිත කරති. මෙම වනෝද්‍යානය පිහිටුවීමේ මූලික පරමාර්ථය වූයේ උඩවලව ව්‍යාපාරය ආරම්භ කිරීමත් සමගම ප්‍රදේශයේ විශාල භූමි භාගයක් වගා කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීමේ හේතුවෙන් වාසස්ථාන අහිමි වූ වන සතුන්ට නිවහනක් ලබා දීමයි. වන සත්ත්ව හා වෘක්ෂලතා ආදායනක යටතේ ගෘහස්ථ සතුන් වනෝද්‍යානය තුළට ඇතුළු කිරීම නීතිමය වශයෙන් තහනම් ක්‍රියාවකි.

මෑතකදී ජනමාධ්‍ය මගින් මෙසේ වනෝද්‍යානය තුළට ගවයන් ඇතුළු කිරීම හේතුවෙන් ඇතිවී ඇති ගැටළු සහගත තත්ත්වය අනාවරණය කරන ලදී. මෙහිදී පැන නැගී ඇති ගැටළු අතරින් වනජීවීන් සඳහා ආහාර හිඟවීම, අනවසරයෙන් දූව කැපීම, වනෝද්‍යානය තුළ ගංජා වගාව, ගවයන් ලැගීම නිසා වනෝද්‍යානය තුළ ඇති ජලාශ දූෂණය වීම සහ වනජීවීන් දඩයම් කිරීම ප්‍රධාන වේ. මේ වන විට වනෝද්‍යානය තුළට ගවයන් ඇතුළු කිරීම තහනම් කිරීමටත් කටයුතු සම්පාදනය වෙමින් පවතී. ගවහිමියන් ප්‍රකාශ කරනුයේ මෙම ක්‍රියාවලිය තමන්ගේ ජීවනෝපාය මාර්ගය අවහිර කිරීම සඳහා හේතු සාධක වී ඇති බවයි. උඩවලව කිරි ගොවි සමිතියේ සාමාජිකයන් ප්‍රකාශ කර සිටින්නේ වසර ගණනාවක සිට පත් වී සිටි රජයන් වෙත තෘණ භූමියක් ලබා දෙන ලෙස ඉල්ලීම් කලත් එම ඉල්ලීම් ඉටු කිරීම සඳහා කිසිම රජයක් පියවර නොගත් බවය. ඔවුන් තවදුරටත් ප්‍රකාශ කර සිටින්නේ මෙසේ වනෝද්‍යානයෙන් ගවයන් ඉවත් කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කිරි කර්මාන්තය ආශ්‍රිත විවිධ රැකියාවල යෙදී සිටි පිරිසට ආදායම් මාර්ග බිඳ වැටීමේ තත්ත්වයක් උද්ගත වන බවය.

අධ්‍යනයේ වැදගත්කම

උඩවලව වනෝද්‍යානයට ගවයන් ඇතුළු කිරීම හේතුවෙන් පැන නැගී ඇති ගැටළුමය තත්ත්වයට විසඳුම් ලබාදීම ඉතා ඉක්මණින් කළයුතු කාර්යයකි. මෙසේ උඩවලව වනෝද්‍යානයේ ගවයන් ඉවත් කිරීමෙන් සිදුවන අහිතකර බලපෑම වූයේ කිරි නිෂ්පාදනය ආශ්‍රිත රැකියාවල යෙදී සිටින්නන්ගේ ආදායම් මාර්ග බිඳ වැටී ග්‍රාමීය ආර්ථිකය බිඳ වැටීමයි.

මෙම ගැටළුව සඳහා ඇති විකල්ප විසඳුම උඩවලව ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව ඇති තෘණ භූමි සඳහා යෝග්‍ය බිම් හඳුනා ගෙන ඒවායේ තෘණ භූමි ස්ථාපනය කර ගොවීන්ට ලබා දීමයි. මේ සඳහා සුදුසු තෘණ භූමි හඳුනා ගැනීමේ කාර්යාවලියට සහ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මැදිහත්වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

පර්යේෂණයේ අරමුණු

- i. කිරිගව සම්පත ආරක්‍ෂා කර ගැනීම සඳහා කිරිසාර විසඳුමක් ලබාදීමට කටයුතු සම්පාදනය කිරීම
- ii. ජාතික වනෝද්‍යානය සහ වන ජීවීන් ආරක්‍ෂා කර ගැනීම සඳහා අදාළ කටයුතු සම්පාදනය කිරීම
- iii. ජාතික වශයෙන් වැදගත් මෙම කාර්යයේදී ලබා ගන්නා නිගමන හා නිර්දේශයන් අදාළ පාර්ශව වෙත ඉදිරිපත් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම.

මෙම ක්‍රියාබද්ධ පර්යේෂණය මූලික අදියර හතරක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිතය.

1 වන අදියර

- * විකල්ප තෘණ භූමි හඳුනා ගැනීම
- * අදාළ අමාත්‍යවරු, අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරු ඇතුළු පළාත් නිලධාරීන් සමඟ පවත්වන විශේෂ සම්මන්ත්‍රණය.

- මේ තුළින් ඉඩම් නිදහස් කර ගැනීමට හා පවතින ගැටළු සාකච්ඡා කර ගැනීමට බලාපොරොත්තු වේ.

2 වන අදියර

කෘෂි භූමි ලබාදිය යුතු සත්ත්ව සංඛ්‍යාව හඳුනා ගැනීම, ගොවි ගැටළු පිළිබඳ විමර්ශනය හා ඉඩම් නඩත්තුව පිළිබඳ කටයුතු

මේ සඳහා විධිමත් ඇගයීමක් සිදු කළ යුතුය.

ගොවි කමිටු පිහිටුවීම තුළින් කෘෂි භූමි සංවර්ධන කටයුතු

උඩවලව වනෝද්‍යානය වටා ගම්මාන අයිති වන පශු වෛද්‍ය කාර්යාල සමඟ විශේෂ සම්බන්ධතා.

(මේ තුළින් ව්‍යාප්ති සේවය විධිමත් කිරීම, කෘෂි වගාවට උපදෙස් ලබාදීම අපේක්ෂිතය.)

3 වන අදියර

නිදහස් කර ගත් කෘෂි භූමිවල පවතින යටිතල පහසුකම් හා අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම සහ කෘෂි භූමි සැකසීම හා නඩත්තුව සඳහා කිරිගොවි සමිති හෝ සංවිධාන ඇති කිරීම.

උදා - වාරි පද්ධති

කෘෂි අවශ්‍යතා

වල් මර්ධනය

ඉඩම්වල මායිම් සම්බන්ධ කටයුතු

කෘෂි භූමි සකස් කිරීමේ කටයුතු

ක්‍රමවත් අයුරින් ගවයින් සඳහා ඉඩම් ලබාදීම.

පිහිටුවන ලද ගොවි කමිටුවලට නඩත්තු කටයුතු පවරා දීම.

සියලු රාජ්‍ය ආයතන දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් කැඳවීම තුළින් එහි කටයුතු පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම.

කිරි මිලදී ගැනීමේ ප්‍රමුඛත්වය දරණ මිලකෝ වැනි ආයතන සම්බන්ධ කර ගැනීම.

කිරි ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම.

මෙම ක්‍රියාකාරී අධ්‍යයනය සාර්ථකව නිමාවූ පසු අදාළ අමාත්‍යාංශ, අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරු, සහ සියළුම අදාළ දිස්ත්‍රික් නිලධාරීන් සඳහා වැඩමුළුවක් පවත්වා, අදාළ ආයතනවලට වගකීම පැවරිය යුතුය.

මේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ආයතනයට උභව සහ සබරගමුව පළාත් සභාවලින් ප්‍රතිපාදන ලැබුණි.

වෙනත් ක්‍රියාකාරකම්

1. ආචාර්ය එම්.එස්. සේනානායක මහතා 2005 ජුනි තුරකියේ යාපාර් විශ්ව විද්‍යාලයේ පැවති ව්‍යාපාර ආරථික සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණයකට සහභාගී විය.
2. ආර්.එම්.ඒ.කේ.බී. රත්නායක මහතා, 2005 ජනවාරි මාසයේදී මඩකලපුවේ හා අම්පාරේ සුනාමියෙන් විපතට පත් ජනතාවට සෞඛ්‍ය පහසුකම් ඕනෑකිරීම සම්බන්ධ තත්ත්වය පිළිබඳ වාර්තාවක් පිළියෙල කරන ලදී.
3. ආර්.එම්.ඒ.කේ.බී. රත්නායක මහතා 2005 පෙබරවාරි හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ සුනාමියෙන් විපතට පත් කෘෂිකාර්මික බිම්වල විශේෂ තත්ත්වය පිළිබඳ වාර්තාවක් පිළියෙල කරන ලදී.
4. එස්.එම්.ඒ. සමරකෝන් මහතා 2005 දී පිලිපීනයේ ලොස්බානෝස් විශ්ව විද්‍යාලයේ කෘෂිකර්ම සහ ග්‍රාමීය අධ්‍යයනයන් පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුවට කෘෂිකාර්මික සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ මහජන සහභාගිත්වය මැයෙන් පත්‍රිකාවක් ප්‍රධානය කරන ලදී.

වාර් ජල කළමනාකරණ සහ ගොවිජන සබඳතා අංශය

කාර්ය මණ්ඩලය

- අචාර්ය ඩබ්.එම්.ජී.බී. ගිරාගම මහතා - අංශ ප්‍රධාන
- එම්.එම්.එම්. අභියර් මහතා - සහාය අධි පර්යේෂණ
- එච්.එම්.ජේ.කේ. හේරත් මහතා - පර්යේෂණ නිලධාරී
- පී.සී. ජයම්පති ද සිල්වා මහතා - පර්යේෂණ නිලධාරී
- එම්.ඒ.සී. සිදත් බණ්ඩාර මහතා - පර්යේෂණ නිලධාරී (අධ්‍යයන නිවාඩු)
- ජී.ජී.ද.එල්.ඩබ්. සමරසිංහ මහත්මිය - පර්යේෂණ නිලධාරී (අධ්‍යයන නිවාඩු)
- ඩී.ජී. කරුණාරත්න මහතා - ජ්‍යෙෂ්ඨ සංඛ්‍යාන නිලධාරී (අගෝස්තු සිට අධ්‍යයන නිවාඩු)

දැනට ක්‍රියාත්මක අධ්‍යයන :

1. මහවැලි 'එච්' කලාපයේ ජල පංගු ක්‍රමය පිළිබඳ ඇස්තමේන්තු කිරීම

පර්යේෂණ කණ්ඩායම

- එම්.එම්.එම්. අභියර් මහතා - සම්බන්ධීකාරක
- පී.සී.ජේ.ද සිල්වා මහතා - පර්යේෂක
- ඩබ්.එච්.ඒ. ශාන්ත මහතා - පර්යේෂක

අධ්‍යයනයේ අරමුණු :

අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ, ජල පංගු සංකල්පයේ ශ්‍රී ලංකාවට අදාළ බව, බලපෑම සහ කාර්යක්ෂමතාව පිළිබඳ විමසා බැලීමයි. මෙහි විශේෂිත අරමුණු වන්නේ,

01. 'ජල පංගු ක්‍රමය' සංකල්පය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ස්ථාපිත කරන ලද ආයතන රාමුව පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම.
02. 'ජල පංගු ක්‍රමය' සංකල්පය මගින් ජලයේ ඵලදායිතාවය, ගොවීන්ගේ ආදායම, ජලය බෙදා හැරීමේ සමානතාවය සහ වගා කිරීමේ කීර්තිතාවයට සිදුවූ බලපෑම තක්සේරු කිරීම.
03. 'ජල පංගු ක්‍රමය' සංකල්පය යටතේ යාන්ත්‍රණයේ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ නඩත්තුව සඳහා සම්පත් වලනයවීමේ මට්ටම සහ යටිතල පහසුකම්වල කිරසර පැවැත්ම කෙරෙහි එහි බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනය.
04. 'ජල පංගු ක්‍රමය' සංකල්පය භාවිතය මගින් ජලය ඉතිරිවීමක් සිදුවූයේද, එය තවදුරටත් ගොවීන් මෙම ක්‍රියාවලියෙහි රඳවා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් දිරිදීමක් ද යන්න පිළිබඳ සොයා බැලීම.
05. 'ජල පංගු ක්‍රමය' සංකල්පය ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් අත්වන වාසි සහ ඒ සඳහා ඇති බාධක සොයා බැලීම.
06. මෙම අත්දැකීම් ආශ්‍රයෙන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා නිර්දේශ යෝජනා කිරීම.

අධ්‍යයනයේ මූලික සොයා ගැනීම් වලට අනුව ජල පංගු ක්‍රමය සංකල්පය මගින් භූමියේ සහ ජලයේ ඵලදායිතාවය සහ වගා කිරීමේ කීර්තිතාවය වැඩි දියුණුවී ඇත. කලින් කීරණය කරගත් ජල ප්‍රමාණය (කෝටාව) ලැබෙන බවට වඩා හොඳ විශ්වාසයක් තිබීම නිසා ගොවීන් වෙතත් ක්ෂේත්‍ර හෝඟ සඳහා මුදල් ආයෝජනය කිරීම දිරිමත් කරවීය. ගොවීන් යටිතල පහසුකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ නඩත්තුව සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් (මුදල් සහ ද්‍රව්‍යමය) භාවිතා කළ ද පද්ධතියේ දිගුකාලීන කිරසර නඩත්තුව සඳහා සම්පත්වල ප්‍රමාණාත්මක බව විමසීමක් මෙම අධ්‍යයනය මගින් සිදු කිරීමට අපේක්ෂිතයි.

දත්ත විශ්ලේෂණය දැනට සිදු කෙරෙමින් පවතින අතර අධ්‍යයනයේ දළ වාර්තාව 2006 අප්‍රේල් අග වනවිට ඉදිරිපත් කිරීමට හැකිවේ.

වාර්තාව ප්‍රකාශයට පත් කිරීම :

2005 වර්ෂය තුළදී පහත සඳහන් ප්‍රකාශන, අංශයේ පර්යේෂකයන් විසින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත.

01. ශ්‍රී ලංකාවේ සුළු ගොවි කෙළවරේ ක්ෂුද්‍ර වාරි තාක්ෂණය භාවිතය :

විභවතාව සහ බාධක පර්යේෂණ අධ්‍යයන අංක : 113

02. ශ්‍රී ලංකාවේ කැගල්ල සහ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කවල සහල් නිෂ්පාදන වියදම. පර්යේෂණ අධ්‍යයන

අංක : 115

වෙනත් ක්‍රියාකාරකම් :

1. 2005 වසරේ දෙසැම්බර් 17 වනදා ජපානයේ, කොබේහි අවාජ් දූපතේ පැවති COE (ආර්ථික කටයුතු මධ්‍යස්ථානය) JEPA (ජපානයේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සංගමය) ඒකාබද්ධ අන්තර් ජාතික සම්මන්ත්‍රණයේ පළමුවන තාක්ෂණික සැසියේ සභාපති ධුරය, ආචාර්ය ගිරාගම විසින් දරණ ලදී. තවද එම සැසියේදී ඔහු විසින් 'භූමි පරිහරණයේ සහ ශක්තිය නිෂ්පාදනය සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රතිපත්ති වෙනස්වීම් ඉහළ මහවැලි ජලපෝෂක ප්‍රදේශයේ සිදු කළ සිද්ධි අධ්‍යයනය' පිළිබඳ පත්‍රිකාවක්ද ඉදිරිපත් කරන ලදී.
2. 'ශ්‍රී ලංකාව තුළ සමාජ පාරිසරික තත්ත්ව යටතේ රාජ්‍ය නොවන ආයතනවල ක්‍රියාකාරිත්වය සහ සංවර්ධනය' යන මැයෙන් පත්‍රිකාවක් ආචාර්ය ගිරාගම විසින් 2005 දෙසැම්බර් මස 16 වන දින ජපානයේ කොබේ විශ්ව විද්‍යාලයේ දී COE/JEPA ඒකාබද්ධ අන්තර් ජාතික සම්මන්ත්‍රණයේ කෝරාගත් ඉදිරිපත් කරන්නන් සඳහා වූ විශේෂ වැඩමුළුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී.
3. 'ග්‍රාමීය ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘති සඳහා ඉල්ලුම සැපයීමේ පිවිසුම : සිද්ධි අධ්‍යයනයේ අත්දැකීම්' යන මැයෙන් පත්‍රිකාවක් එම්.එම්.එම්. අභියර් මහතා විසින් 2005 අගෝස්තු මස 22-27 වන දිනයන්හි ස්ටොක්හෝම්හි පැවති ලෝක ජල සතිය සහ 15 වන ස්ටොක්හෝම් ජල සම්මන්ත්‍රණය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලදී.

අලෙවි, ආහාර ප්‍රතිපත්ති සහ කෘෂි ව්‍යාපාර අංශය

කාර්ය මණ්ඩලය :

සී.පී. හතුරුසිංහ මහත්මිය	-	අංශ ප්‍රධාන
ටී. රවිචන්ද්‍රන් මහතා	-	සහාය අධි පර්යේෂණ
රෝෂිණි රඹුක්වැල්ල මෙණෙවිය	-	පර්යේෂණ නිලධාරී
රුවිනී විදනපතිරණ මෙණෙවිය	-	පර්යේෂණ නිලධාරී
ටී.ජී. සෝමරත්න මහතා	-	පර්යේෂණ නිලධාරී
එල්.පී. රූපසේන මහතා	-	අධි පර්යේෂක (අධ්‍යයන නිවාඩු)
ටී.ඒ. ධර්මරත්න මහතා	-	සහාය අධි පර්යේෂක (වැටුප් රහිත නිවාඩු)

අලෙවි, ආහාර ප්‍රතිපත්ති හා කෘෂි ව්‍යාපාර අංශය (පෙර, අලෙවි හා ආහාර ප්‍රතිපත්ති අංශය) ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය තුළ ආරම්භ කරන ලද්දේ 1979 වසරේ අග භාගයේදීය. එහි මූලික කාර්යභාරය වූයේ වෙළඳ, වාණිජ හා ආහාර අමාත්‍යාංශයේ තිබූ ජීවන වියදම් ඇගයීම් කමිටුවට අවශ්‍ය වෙළඳපොළ තොරතුරු සැපයීමය. වර්තමානයේ මෙම කමිටුව වඩා පුළුල් වූ කරුණු අධ්‍යයනය කළ අතර, මෙම කමිටුව ජාතික ආහාර ආරක්‍ෂණ කමිටුව ලෙස නම් කෙරිණි. 2005 වසරේ මෙම කමිටුව ආහාර ආරක්‍ෂණ සහ ජීවන වියදම් ඇගයීම් කමිටුව ලෙස වෙළඳ, වාණිජ සහ පාරිභෝගික කටයුතු අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක විය. කමිටුවට අවශ්‍ය මිල හා අනෙකුත් අදාළ තොරතුරු මෙම අංශය විසින් සනිපතා ලබා දුනි.

මීට අමතරව, ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය යටතේ ඇති ආහාර මිලදී ගැනීමේ හා අධීක්‍ෂණ ඒකකයට අදාළ තොරතුරු ද නොකඩවා මෙම අංශයෙන් ලබාදුනි.

දෛනික වැඩසටහන

ආහාර තොරතුරු හා වෙළඳපොළ දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

පර්යේෂණ කණ්ඩායම

සී.පී. හතුරුසිංහ මිය	-	සම්බන්ධීකාරක
ටී. රවිචන්ද්‍රන් මයා	-	පර්යේෂක
රෝෂිණි රඹුක්වැල්ල මෙණෙවිය	-	පර්යේෂක
රුවිනී විදනපතිරණ මෙණෙවිය	-	පර්යේෂක
ටී.ජී. සෝමරත්න මයා	-	පර්යේෂක

සහාය කණ්ඩායම

සංඛ්‍යාත සහකාර	14
අනියම් විමර්ශක	22

ඇස්තමේන්තුගත වියදම	රු.6,572,680.00
භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදන	රු.3,549,857.00
මුළු වියදම	රු.4,399,883.79

අලෙවි, ආහාර ප්‍රතිපත්ති හා කෘෂි ව්‍යාපාර අංශයේ මූලික වගකීම ආහාර ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ නිවැරදි දත්ත හා තොරතුරු නියම වේලාවට ජාතික ආහාර ආරක්‍ෂණ කමිටුවට හා අමාත්‍ය මණ්ඩලය පත්කළ ආහාර මිලදී ගැනීම පිළිබඳ ස්ථාවර ටෙන්ඩර් මණ්ඩලයට සැපයීම වේ. මෙම අංශයට අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනීම කොළඹ සහ අවට සිල්ලර වෙළඳසැල් 9කින් ද, (පිටකොටුව, කොටළහ, දෙමටගොඩ, බොරැල්ල, වැල්ලවත්ත, කිරුලපන, නුගේගොඩ, කඩවත හා කිරිඳිවත්ත) කොළඹ පිටකොටුව තොග වෙළඳපොළෙන්ද

කරනු ලැබේ. මීට අමතරව, දත්ත සහ තොරතුරු රැස්කිරීම ආහාර වගා කරන ප්‍රධාන දිස්ත්‍රික්කවලින් මෙන්ම, ආහාර පාරිභෝජනය අතින් වැදගත් වන දිස්ත්‍රික්කවලින් ද කරනු ලැබේ. මූල්‍ය සීමා හේතුකොට ගෙන වෙළෙඳපොළවල් 23 කට දත්ත රැස්කිරීම සීමා කර ඇත.

කොළඹ වෙළෙඳපොළවලින් දත්ත රැස්කිරීම සඳහා සංඛ්‍යාත සහකාරවරුන් /වරියන් 06 දෙනෙක් හා අනියම් විමර්ශකවරුන්/වරියන් 08ක්ද, යොදවනු ලැබීය. කේන්ද්‍රයේ තොරතුරු රැස්කිරීම සඳහා සංඛ්‍යාත සහකාරවරුන් 07 දෙනෙක්ද, අනියම් විමර්ශකවරුන් 15 දෙනෙක්ද යොදවා ඇත. කේන්ද්‍ර නිලධාරීන්ගේ අධීක්ෂණ කටයුතු හා තොරතුරු කලට වේලාවට ලබාගැනීමේ වගකීම ප්‍රධාන කාර්යාලයේ සිටින සංඛ්‍යාත සහකාරවරුන් සතුවේ.

2005 වසරේ අධ්‍යයනය කරන ලද වෙළෙඳපොළවල් නම් කුරුණෑගල, නිකවැරටිය, දඹුල්ල, මාතලේ, අනුරාධපුරය, තඹුන්කේගම, පොළොන්නරුව, නුවරඑළිය, මහනුවර, හඟුරන්කෙත, බදුල්ල, කැපපෙට්පොල, රත්නපුර, ඇඹිලිපිටිය, හම්බන්තොට, කිස්සමහාරාමය, මාතර, ගාල්ල, කළුතර, මොණරාගල, දෙහිඅත්තකණ්ඩිය, අම්පාර, ත්‍රිකුණාමලය, පුත්තලම සහ මරදගහමුල වේ.

දිනපතා තොග මිල ගණන් රැස්කරන වෙළෙඳපොළවල් නම් පිටකොටුව, මහනුවර, දඹුල්ල, නොරොච්චෝල සහ මරදගහමුල වේ. නියම වේලාවට ගොවීන්ට හා වෙළෙඳුන්ට ආහාර ද්‍රව්‍යවල මිල පිළිබඳ දැනුවත් වීමට දිනපතා සවස විද්‍යුත් මාධ්‍ය මගින් මිල ප්‍රචාරණය කරනු ලබයි. රැස් කරනු ලබන නිෂ්පාදන මිල ගණන්, තොග හා සිල්ලර මිල ගණන් සියල්ල විශ්ලේෂණය කළ පසුව සෑම සතියකම සිකුරාදා වන විට සතිපතා ආහාර ද්‍රව්‍ය විවරණිකාව නිකුත් කරනු ලැබේ. ඒ අනුව මෙම වසර තුළදී සතිපතා ආහාර ද්‍රව්‍ය විවරණිකා ප්‍රකාශන 52 ක් නිකුත් කර ඇත.

2005 වසරේ ප්‍රගතිය

- * සතිපතා නිකුත් කරන ආහාර ද්‍රව්‍ය විවරණිකාවේ කලාප 52 ක් නිකුත් කරන ලදී.
- * වර්ෂය මුළුල්ලේම අදාළ ආයතන සඳහා දිනපතා ආහාර මිල ගණන් පිළිබඳ තොරතුරු ලබා දෙන ලදී.
- * ජන මාධ්‍ය ආයතන සඳහා දිනපතා සහ සතිපතා ආහාර මිල ගණන් පිළිබඳ තොරතුරු නියමිත වේලාවට ලබාදෙන ලදී.
- * වර්ෂය මුළුල්ලේම රාජ්‍ය අංශයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන මගින් ඉල්ලා සිටින ලද වෙළෙඳපොළ තොරතුරු ලබාදෙන ලදී.
- * මාසික ආහාර තොරතුරු විවරණිකාව - ජනවාරි - මාර්තු, අප්‍රේල් - මැයි, ජූනි - ජූලි, අගෝස්තු - සැප්තැම්බර් වශයෙන් විවරණිකා 04 ක් නිකුත් කරන ලදී. වර්ෂය සඳහා විවරණිකා 12 ක් නිකුත් කිරීමේ වගකීම ආචාර්ය ඩබ්.ඩී. වික්‍රමසිංහ මහත්මිය හාරගන්නා ලදී.

ක්‍රියාත්මක මට්ටමේ පවතින අධ්‍යයනයන්

1. ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය පිළිබඳ ඇගයීම

පර්යේෂණ කණ්ඩායම

- රෝමිණි රඹුක්වැල්ල මිය - සම්බන්ධීකාරක
- ටී.ජී. සෝමරත්න මයා - පර්යේෂක
- රුවිනි විදනපතිරණ මිය - පර්යේෂක

වැය ඇස්තමේන්තුව - රු.481,240.00
 මුදල් ප්‍රතිපාදන - කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව

1974 දී පිහිටුවනු ලැබූ කෘෂිකර්ම රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය ආරම්භයේදී රජයේ සහනාධාර මුදල් ප්‍රතිපාදන යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ අතර පසුව ස්වයං මූල්‍යකරණය මගින් ක්‍රියාත්මක විය. කෘෂිකර්ම රක්ෂණ මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ කෘෂිකාර්මික හා ධීවර අංශය ආවරණය වන පරිදි රක්ෂණ ක්‍රම ලබාදීම වගේම ඔවුන් සඳහා විශ්‍රාම සහ සමාජ ආරක්ෂණ ප්‍රතිලාභ ලබාදීමට කටයුතු කිරීමය.

දශක හතරකට වැඩි කාලයක් ක්‍රියාත්මක වූවද කෘෂිකාර්මික රක්‍ෂණ ක්‍රමය සඳහා ගොවීන්ගේ දයකත්වය ඉතාමත් අඩු මට්ටමක පවතී. 2002 වසරේදී වගා රක්‍ෂණය සඳහා දයක වූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව සියයට 2.0 ක් වීමෙන් එය මනාව පැහැදිලි වේ. තවද, එම සංඛ්‍යාව හා කෘෂිකාර්මික රක්‍ෂණ මණ්ඩලයේ වාර්ෂික ඉලක්කගත සංඛ්‍යාව අතර විශාල පරතරයක් පවතී. තවද වාර්ෂිකව රක්‍ෂණය කරන ලද බිම් ප්‍රමාණය අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරයි. (වාර්ෂික වාර්තා - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව)

ගොවීන්ගේ සහභාගිත්වය අඩු වුවද, රජය ආයතනික යාන්ත්‍රණයේ සංවර්ධනයක් ඇති කර පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජනයන් සඳහා අවකාශ ද සලසා දී ඇත. එම නිසා ශක්තිමත් වගා රක්‍ෂණ ක්‍රමයක අවශ්‍යතාවය සහ ගොවිජන සහභාගිත්වය අවම වීමට පාදක වන හේතූන් පිළිබඳ අධ්‍යයනය ඉතා වැදගත් වේ.

අරමුණු

පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ වගා රක්‍ෂණ ක්‍රමයේ වර්තමාන ප්‍රගතිය, ගැටළු සහ ආයතන ශක්‍යතාවයන් පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමයි. අතිරේක අරමුණු පහත සඳහන් වේ.

- i. කෘෂිකර්ම රක්‍ෂණ මණ්ඩලය මගින් ක්‍රියාත්මක වන වර්තමාන වගා රක්‍ෂණ ක්‍රමයන්ගේ ගැටළු සහ සීමාවන් හඳුනා ගැනීම.
- ii. කෘෂිකර්ම රක්‍ෂණ මණ්ඩලයේ ආයතනික ව්‍යුහය සහ වර්තමාන ප්‍රගතිය අධ්‍යයනය කිරීම.
- iii. වගා රක්‍ෂණ ක්‍රමය සම්බන්ධයෙන් ගොවිජනතාවගේ දැනුවත්භාවය සහ එයට ඇති කැමැත්ත පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම.
- iv. වගා රක්‍ෂණය යටතේ වගා කරන ගොවීන්ගේ හා ඔවුන් ඒ හා සම්බන්ධ වීමට හේතු හඳුනා ගැනීම.
- v. රාජ්‍ය අංශයේ හා පෞද්ගලික අංශයේ කෘෂිකාර්මික රක්‍ෂණ ක්‍රමයන්ගේ වෙනස්කම් හා සමානතා විග්‍රහ කිරීම.
- vi. පවතින වී වගා රක්‍ෂණ ක්‍රමයේ දියුණුව සඳහා සුදුසු යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම.

මෙම අධ්‍යයනයේදී ප්‍රධාන වශයෙන් අරමුණු කර ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ වී වගා රක්‍ෂණ ක්‍රමය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමයි. එම නිසා මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අම්පාර, අනුරාධපුරය, පොළොන්නරුව, කුරුණෑගල සහ හම්බන්තොට යන ප්‍රධාන වී නිෂ්පාදන දිස්ත්‍රික්ක තෝරා ගන්නා ලදී.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා භාවිතා කරන ක්‍රමවේදය වන්නේ කඩිනම් ඇගයීමේ ක්‍රමවේදය හා ප්‍රශ්නාවලියක් මගින් කෙරෙන සමීක්‍ෂණයකි. කඩිනම් ඇගයීමේ ක්‍රමවේදය යටතේ, සමූහ කණ්ඩායම් සහ පුද්ගලයින් තනි තනිව සමීක්‍ෂණයට භාජනය කිරීම හා දැනුවත් පුද්ගලයින් සමඟ කරන සාකච්ඡා පදනම් කර ගැනුණි.

ප්‍රශ්නාවලිය මගින් කෙරෙන සමීක්‍ෂණය සඳහා නියදිය තොරාගනු ලැබුවේ කෘෂිකර්ම රක්‍ෂණ මණ්ඩලය මගින් ලබා ගන්නා ලද ප්‍රධාන වී වගා කරන දිස්ත්‍රික්කයන්ගේ 2005/2006 මහ කන්නයේ රක්‍ෂණයට දයක වූ ගොවීන්ගේ නාම ලේඛනයක් මගිනි.

අනෙකුත් ක්‍රියාකාරකම්

- i. සී.පී. හතුරුසිංහ මහත්මිය - සියළුම දත්ත විශ්ලේෂණය කර 2004/2005 මහ කන්නයට අදාළව වී/සහල් ආරක්‍ෂක තොගයක් පවත්වා ගැනීම පිළිබඳ වාර්තාවක් සැකසීම සහ කෘෂිකර්ම, පශු සම්පත්, ඉඩම් හා වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශයේ රැස්වීම් සඳහා ක්‍රියාකාරී ලෙස සහභාගීවීම.
- ii. සී.පී. හතුරුසිංහ මහත්මිය - වෙළඳ වාණිජ හා පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය මගින් පවත්වනු ලැබූ ආහාර ආරක්‍ෂණ කමිටුවට සහභාගී වීම.
- iii. සී.පී. හතුරුසිංහ මහත්මිය - ආහාර ද්‍රව්‍ය මිල ගණන් හා තොරතුරු ජාතික මට්ටමේ ආහාර ආරක්‍ෂණ කමිටුවට ලබාදීම.

- iv. සී.පී. හතුරුසිංහ මහත්මිය - අමාත්‍ය මණ්ඩලය පත් කළ රජයේ ආහාර මිලදී ගැනීමේ තාක්ෂණ ඇගයීම් කමිටුවේ සාමාජිකයෙකු වශයෙන් එම රැස්වීම්වලට සහභාගී වීම.
- v. ටී. රවිචන්ද්‍රන් මහතා ජාත්‍යන්තර තරඟකාරීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා කෘෂිකාර්මික අලෙවිකරණ ක්‍රම සංවර්ධනය, ශ්‍රී ලංකා වාර්තාව සකස් කිරීම සහ ආසියානු පැසිපික් සංවිධානය මගින් පෙබරවාරි 7 සිට 12 දක්වා ඉස්ලාම්බාද්හි පැවැති එම සම්මන්ත්‍රණයට සහභාගී වීම.

සංඛ්‍යාලේඛන සහ දත්ත සැකසුම් අංශය

කාර්ය මණ්ඩලය

ආචාර්ය ඩී. තෙන්නකෝන් මහතා	- අංශ ප්‍රධාන
කේ.ඩී.එස්. ආරියසිංහ මහතා	- දත්ත විශ්ලේෂක
ඊ.එන්.ආර්. ප්‍රනාන්දු මහතා	- දත්ත විශ්ලේෂක
එම්.ඩී.එල්. සෙනරත් මහතා	- පෝෂ්‍ය විශ්ලේෂණ වැඩසටහන් සම්පාදක
සී.එන්. ප්‍රේමවර්ධන මෙණෙවිය	- ක්‍රම විශ්ලේෂක
එන්.එස්.ඩබ්. නවරත්න මහතා	- සංඛ්‍යාන නිලධාරී
ශ්‍රීමා කටුගම්පල මෙණෙවිය	- පුස්තකාලයාධිපති
කේ.වයි.පී. චීරරත්න මහත්මිය	- සහකාර පුස්තකාලයාධිපති

1979 වර්ෂයෙහි, ජාත්‍යන්තර සංවර්ධනය සඳහා වූ එක්සත් ජනපද ආයතනයෙහි (USAID) සහාය ඇතිව ස්ථාපනය කරන ලද, සංඛ්‍යාන හා දත්ත සැකසුම් අංශය, ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය හා සම්බන්ධ තොරතුරු සැපයීමේ ජාතික මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ක්‍රියා කරනු ලැබේ. ජාතික කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා ඉවහල් වන කෘෂිකාර්මික හා ගොවි කටයුතු ආශ්‍රිත තොරතුරු රැස් කිරීමේ හා ව්‍යාප්ත කිරීමේ පුළුල් පරමාර්ථය පෙරදැරිව සැලසුම් කරන ලද මෙම අංශයෙහි තොරතුරු ප්‍රධාන වශයෙන් පර්යේෂකයින්, සැලසුම් නිලධාරීන්, ප්‍රතිපත්ති සාදන්නන්, උපාධි අපේක්ෂකයින්, ගොවි මහතන් සහ වෙනත් පුද්ගලයින් සැලකිය හැකිය. දත්ත සංවර්ධන ඒකකය, පරිඝනක ඒකකය සහ පුස්තකාලය වශයෙන් අංශය, ප්‍රධාන ඒකක තුනකින් සමන්විතය. දත්ත සංවර්ධන ඒකකය හා පරිඝනක ඒකකය ඒකාබද්ධව, සංඛ්‍යාත්මක තොරතුරු රැස් කිරීමේ හා සැකසීමේ ක්‍රියාවලිය සිදු කරනු ලබන අතර ග්‍රන්ථ ආශ්‍රිත තොරතුරු සැපයීමේ මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් පුස්තකාලය ක්‍රියා කරනු ලැබේ.

01. දත්ත සංවර්ධන ඒකකය

කාර්ය මණ්ඩලය

දත්ත විශ්ලේෂකයින්	02
සංඛ්‍යාන නිලධාරීන්	01
දත්ත සහායකයින්	03
ලඝු ලේඛක	01
කාර්යාල කාර්ය සහායක	01

දත්ත සංවර්ධන ඒකකයෙහි ප්‍රධාන කාර්ය වන්නේ, තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයට අදාළ දත්ත බැංකුව පවත්වාගෙන යාමය. 2005 වර්ෂය තුළ දත්ත විශ්ලේෂකයින් දෙදෙනෙකු සහ දත්ත සහායකයින් තුන් දෙනෙකු වශයෙන් ඒකකයෙහි මුළු ගණන සමන්විත වේ.

දත්ත බැංකුව

ප්‍රාථමික හා ද්විතියික මූලාශ්‍රවලින් රැස් කර ගන්නා දත්ත ඇසුරින් කෘෂිකාර්මික හෝග, පශු සම්පත්, ජනගහනය, උපක් හා මරණ පිළිබඳ සංඛ්‍යානමය තොරතුරු මත දත්ත සමුදායක් (Database) පවත්වාගෙන යාම මෙහි කාර්යයයි. කෘෂිකාර්මික හෝග හා සම්බන්ධ පහත දක්වෙන දත්ත මාලාව 2005 වර්ෂය තුළදී යාවත්කාලීන කර ඇත.

- i ගෞරව විද්‍යාත්මක කටයුතු හා සම්බන්ධ වී වගාවේ සංඛ්‍යානමය තොරතුරු (ඉඩම් භාවිතය, නිෂ්පාදනය, සාමාන්‍ය අස්වැන්න / ආදායම) වලට අදාළ දත්ත - 2004 / 2005 මහ කන්නය දක්වා.
- ii වී හැර වෙනත් හෝග සඳහා ඉඩම් භාවිතය හා නිෂ්පාදනය සම්බන්ධ දත්ත - 2004 දක්වා
- iii වී හා වෙනත් කෘෂිකාර්මික හෝග වගාවන් සඳහා වූ පිරිවැය හා ආශ්‍රිත තොරතුරු

උද - අක්කරයකට ශුද්ධ ලාභය, මිනිස් දිනකට ලබන ලාභය, ප්‍රාග්ධන ඒකකයකට ලබන ලාභය ආදී වශයෙනි. - 2004 යල කන්තය දක්වා

- iv කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයන්හි මාසික සාමාන්‍ය තොග මිල ගණන් - 2004
- v වී හා වෙනත් කෘෂිකාර්මික හෝග සඳහා මාසික සාමාන්‍ය නිෂ්පාදන මිල ගණන් - 2004
- vi ආනයනය කරන ලද කෘෂි හා සත්ව නිෂ්පාදන (ප්‍රමාණයන් සහ අගයන්) - 2004
- vii පොහොර ආනයනය, විවිධ හෝග කාණ්ඩ සඳහා පොහොර භාවිතය හා පොහොර සඳහා මිල ගණන් - 2002

දත්ත සඳහා ඉල්ලීම්

2005 වර්ෂය තුළ දත්ත බැංකුව වෙත පැමිණි මුළු ඉල්ලීම් සංඛ්‍යාව 126කි. එනම්, ආයතනය තුළ ඉල්ලීම් 24ක් සහ ආයතනයෙන් පිටත ඉල්ලීම් 102ක් වශයෙනි. එක් එක් අංශවලට අදාළව අභ්‍යන්තර ඉල්ලීම්හි ව්‍යාප්තිය පහත දක්වා ඇත.

අංශය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය (%)
අලෙවි, ආහාර හා කෘෂි ව්‍යාපාර	11	45.8
කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති හා ව්‍යාපෘති ඇගයීම්	06	25.0
කෘෂිකාර්මික හා පාරිසරික සම්පත් කළමනාකරණ වෙනත්	04	16.7
	03	12.5
එකතුව	24	100.0

බාහිර ආයතන වලින් ලැබූ ඉල්ලීම් පහත දක්වා ඇති කාණ්ඩවලට අයත් වේ.

අංශය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය (%)
අමාත්‍යාංශ/රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු/අර්ධ රාජ්‍ය සංවිධාන	20	19.6
පුද්ගලික සමාගම්	26	25.5
විශ්වවිද්‍යාල කාර්ය මණ්ඩලය/පශ්චාත් උපාධි හදාරන්නන්/උපාධි අපේක්ෂකයින්	39	38.2
ජාත්‍යන්තර සංවිධාන	01	1.0
බැංකු	01	1.0
පුවත්පත් ලේඛකයින්	01	1.0
වෙනත් පුද්ගලයින්	14	13.7
එකතුව	102	100.0

දත්ත සැපයීම මගින් ලැබූ ආදායම

2005 වර්ෂය තුළදී, බාහිර දත්ත භාවිතා කරන්නන් හට දත්ත සැපයීම තුළින් ඉපැයූ මුළු ආදායම රු : 29,262.15 කි. අභ්‍යන්තර දත්ත භාවිතා කරන්නන් හට දත්ත නොමිලේ සැපයීමේ ඇස්තමේන්තු කළ මිල රු : 2,574.00 කි. ආයතනයෙහි විවිධ අංශ සඳහා තොරතුරු සැපයීම වෙනුවෙන් ඇස්තමේන්තු කළ මිල රු : 7,249.60 කි.

02. පරිඝනක ඒකකය

කාර්ය මණ්ඩලය

ජ්‍යෙෂ්ඨ ක්‍රම විශ්ලේෂක	-	01
ක්‍රම විශ්ලේෂක	-	01
දත්ත ඇතුළත් කිරීමේ ක්‍රියාකරු	-	02
අනියම් දත්ත ඇතුළත් කිරීමේ ක්‍රියාකරු	-	01

සංඛ්‍යාන හා දත්ත සැකසුම් අංශයෙහි පරිඝනක ඒකකය මගින් දත්ත සැකසීම හා විශ්ලේෂණය සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සපයනු ලබයි. එයට අමතරව දත්ත බැංකුව සඳහා දත්ත සංවර්ධනය කිරීමේ සාමූහික වගකීමද මෙය සතුය. පරිඝනක ඒකකය ප්‍රධාන කාර්යයන් 03ක් සඳහා බැඳී සිටියි.

- i. දත්ත බැංකුව සඳහා දත්ත සැකසීම හා විශ්ලේෂණය කිරීම.
- ii. ආයතනයට පැවරී ඇති අධ්‍යයනයන්හි දත්ත විශ්ලේෂණ කටයුතු
- iii. පද්ධති සකස් කිරීම.

දත්ත විශ්ලේෂණය

- i. ශ්‍රී ලංකාවේ ඉඩම් හිමිකම් ලියාපදිංචි කිරීම හා ආශ්‍රිත සේවා ව්‍යාපෘතිය
- ii. මහවැලි 'එච්' කලාපයේ ජල පංගු ක්‍රමය ඇගයීම පිළිබඳ අධ්‍යයනය

ඉහත අධ්‍යයනයන්ට අමතරව, වර්ෂය තුළ, දත්ත බැංකුවට අදාළ දත්ත සමුදායෙහි (Database) දත්ත වාර්තා 79,227 ක් අළුතින් සකසා ඇත.

පුහුණු වැඩසටහන්

ජ්‍යෙෂ්ඨ ක්‍රම විශ්ලේෂක එම්.ඩී.එල්. සෙනරත් මහතා විසින් වර්ෂය තුළ පුහුණු පාඨමාලාවන් 2ක් මෙහෙයවන ලදී.

- i. MS Access සහ SPSS භාවිතයෙන් දත්ත සමූහ කළමනාකරණ පද්ධති සැකසීම (Database Management System) හා දත්ත විශ්ලේෂණය සියළුම සංඛ්‍යාන නිලධාරීන්, සංඛ්‍යාන සහායකයින්, දත්ත සහායකයින් සහ දත්ත ඇතුළත් කිරීමේ ක්‍රියාකරුවන් මෙම වැඩසටහන සඳහා සහභාගී වන ලදී.
- ii. MS Excel සහ PageMaker සම්බන්ධ සහතික පත්‍ර පාඨමාලාව. සියළුම ලඝු ලේඛක සහ යතුරු ලේඛකයින් මෙයට සහභාගී වන ලදී.

3. පර්යේෂණ ඒකකය

දැනට ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාපෘති - 2005 - 2006

මාතලේ දිස්ත්‍රික්කයේ කෘෂි-ව්‍යාපෘති ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධන සහාය ව්‍යාපෘතියෙහි (AEDAP) දෙවන වටය ක්‍රියාත්මක කිරීම - ග්‍රාමීය කෘෂි ව්‍යවසායකයන් සහ නියෝජිතයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන (RABDA) 2005/06

පර්යේෂණ කණ්ඩායම

ආචාර්ය ඩී තෙන්නකෝන්	-	සම්බන්ධීකාරක
ආර්.එල්.එන්. ජයතිස්ස මයා	-	පර්යේෂක
එන්.එස්.ඩබ්. නවරත්න මයා	-	සංඛ්‍යාන නිලධාරී

ප්‍රාදේශීය ආර්ථික ප්‍රවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (REAP) මගින්, මාතලේ දිස්ත්‍රික්කය තුළ (RABDA) වැඩසටහන පවත්වාගෙන යාම සඳහා අනුමැතිය ලබාදුන් අතර, එහි පළමුවටය 2002 - 04 කාලය තුළ පර්යේෂණ මට්ටමින් ස්ථාපනය කරන ලදී.

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල අපේක්ෂිත මට්ටමේ ප්‍රභල ව්‍යාපාරිකයන්ට දේශීය කෘෂි ව්‍යවසායකයින් ලෙස ඉදිරියට ඒම සඳහා, ඔවුන්ගේ ව්‍යවසායකත්ව කුසලතාවයන් ගොඩනැංවීම තුළින් කෘෂි යෙදවුම් ව්‍යාප්ත කිරීමේ ක්‍රියා පිළිවෙත සහ කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීමේ ක්‍රියා පිළිවෙත ශක්තිමත් කිරීම මත මෙම ව්‍යාපෘතිය කේන්ද්‍ර ගත වී ඇත. යෝජිත ව්‍යාපෘතිය, මෙහෙයුම් ව්‍යාපෘතිය ලෙස ක්‍රියාත්මක වන අතර එහි ප්‍රගතිය මත දිස්ත්‍රික්කයේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ තුළද ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිතය.

ව්‍යාපෘතියේ පරමාර්ථය

මෙම ව්‍යාපෘතිය පහත දැක්වෙන පරමාර්ථ මත පදනම් වේ.

- i. සුළු ගොවීන් හට විශ්වසනීය හා සහතික කළ හැකි මට්ටමේ කෘෂිකාර්මික සේවාවක් සහ යෙදවුම් ලබා ගැනීමේ හැකියාව දියුණු කිරීම.
- ii. දේශීය කෘෂි ව්‍යාප්ති ව්‍යවසායකත්වයක් ගොඩනැංවීම සහ මෙම නව යාන්ත්‍රණය තුළින් ගොවිපොළ මට්ටමින් සමීප සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා සේවාවන් සහ ආයතන විමධ්‍යගත කිරීමට සහායවීම.
- iii. ගොවිපොළ මට්ටමින් කීරණ ගැනීමේදී සුළු ගොවීන්ගේ සහජ කුසලතාවයන් ශක්තිමත් කිරීම හා ඒ ඇසුරින් අලුතින් ස්ථාපනය කරන ලද පුද්ගලික ව්‍යවසායකයින් හා සුළු ගොවීන් අතර සම්බන්ධතාවයක් ඇති කිරීම.
එමගින් දැනට පවතින සුරා කෑමේ ක්‍රියා පිළිවෙත් වැළැක්වීම. මෙම ව්‍යවසායකයින් අදාළ නියෝජිතයන් සමඟ සම්බන්ධ කිරීම තුළින් ඔවුන්ගේ ක්‍රියාවන් පාලනය කිරීම හා එමගින් ග්‍රාමීය ආර්ථිකය හා ගොවීන් සුරා කෑම වැළැක්වීම තහවුරු කිරීම.
- iv. අළුතින් ස්ථාපිත ග්‍රාමීය ව්‍යවසායකයින් ආශ්‍රයෙන් ගොවීන්ගේ පුහුණු අවශ්‍යතා හා වැඩ කිරීමේ තත්ත්වයන් වැඩි දියුණු කිරීම.
- v. වැඩි දියුණු කළ යෙදවුම්, නවීන තාක්ෂණය සහ ව්‍යාපෘති බල ප්‍රදේශය තුළ කෘෂිකාර්මික ඵලදායීතාවය හා ගොවීන්ගේ ආදායම් මට්ටම ඉහළ නැංවීම තුළින් ලක් ප්‍රතිඵල ආධාරයෙන් ගොවිපොළ ආදේශන/යෙදවුම් සීඝ්‍රතාවය ඉහළ නැංවීම.

RABDA වැඩසටහනෙහි දෙවන වටය ආරම්භ කරන ලද්දේ පහත දැක්වෙන අංශයන් ආවරණය කර ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙනි.

- i. මාතලේ දිස්ත්‍රික්කය තුළ ස්ථාපිත ව්‍යවසායකයින් 20 දෙනෙකුගේ ව්‍යාපාර පරාසයන් ශක්තිමත් කිරීම.
- ii. ව්‍යාපාර ව්‍යවසායකත්වය පිළිබඳ නිසි පුහුණුවක් නොමැතිව යෙදවුම් සැපයීමේ හා සේවා ව්‍යාපෘතියෙහි යෙදී සිටින 20 දෙනෙකු කෘෂි යෙදවුම් ව්‍යාපෘතිය සඳහා නව ව්‍යවසායකයින් වශයෙන් පුහුණු කිරීම.

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ සහ ග්‍රාම සේවා වසම් තෝරා ගැනීමේදී දිස්ත්‍රික්කය තුළ ඉතා දුර බැහැර ප්‍රදේශවල අභ්‍යාසලාභීන් සඳහා ප්‍රමුඛතාවය දෙන ලදී. දෙවන වටය ක්‍රියාවෙහි යෙදවීමේදී පහත දැක්වෙන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ යටතේ පවතින දුෂ්කර ප්‍රදේශවලින් පුහුණුව සඳහා අභ්‍යාසලාභීන් 30 දෙනෙකු තෝරා ගන්නා ලදී.

i. නාවුල	iii. යටවත්ත	v. හෙට්ටිපොළ
ii. උකුවෙල	iv. ලග්ගල, පල්ලේගම	vi. පල්ලේපොළ

දෙවන වටය, 2005 වර්ෂයෙහි ජූනි මස ආරම්භ කරන ලද අතර එම වර්ෂයෙහි ජූනි - දෙසැම්බර් කාලය තුළදී, ව්‍යවසායකයින් 20 දෙනෙකු විසින් පහත දැක්වෙන පුහුණු වැඩසටහන් සාර්ථකව නිම කරන ලදී.

- * පළිබෝධ නාශක භාවිතය සහ අලෙවිය පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන
- * මූලික කෘෂිකාර්මික පුහුණුව

ව්‍යාපෘතියෙහි සැලසුම් ගත පුහුණු වැඩසටහන් 2006 වර්ෂය තුළ පවත්වාගෙන යාමට නියමිත අතර, 2006 දෙසැම්බර් මස වැඩසටහන අවසානයේදී සාර්ථක ව්‍යවසායකයින් 20 දෙනෙකු පමණ ස්ථාපනය කිරීම එමගින් බලාපොරොත්තු වේ.

03. පුස්තකාලය

කාර්ය මණ්ඩලය

පුස්තකාලයාධිපති	- 01
සහකාර පුස්තකාලයාධිපති	- 01
පුස්තකාල සහායක - පළමු ශ්‍රේණිය	- 01

පුස්තකාලය සතු ප්‍රධාන වගකීම වන්නේ ආයතනයෙහි පර්යේෂණ කාර්ය මණ්ඩලය, වෙනත් පුද්ගලයින් සහ ව්‍යාපාර සඳහා කෘෂිකාර්මික අංශයට සම්බන්ධ තොරතුරු එක්රැස් කිරීම සහ ව්‍යාප්ත කිරීමයි. වර්ෂය තුළ තිකුත් කර ඇති පොත් සංඛ්‍යාව 1,151ක් සහ සඟරා 298ක් වන අතර පුස්තකාලය පරිහරණ කිරීමට පැමිණි සංඛ්‍යාව 373කි. එයින් බහුතරය විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් වේ.

පුස්තකාලය සඳහා පොත්, සඟරා, වාර්තා ආදිය පවරා ගැනීම

වර්ෂය තුළ පුස්තකාලය විසින් පවරා ගත් පොත් සහ වාර්තාවන් සංඛ්‍යාව 606ක් වන අතර, එයින් 437ක ප්‍රමාණයක් සෘජු මිලදී ගැනීම් වේ. ඉතිරිය ලබා ගන්නා ලද්දේ හුවමාරු කර ගැනීම මත හෝ සහයෝගීතා පදනම මතය. ඒ අතර දේශීය හා විදේශීය ආයතන මගින් ලැබුණු පුවත් වාරික, ප්‍රවෘත්ති සංග්‍රහ හා වාර්ෂික වාර්තා විශාල ප්‍රමාණයක් ද වේ. වර්ෂය තුළ විදේශීය සඟරා 38කට සහ දේශීය සඟරා 15 කට ද අනුග්‍රහය දක්වා ඇත. 2005 වර්ෂය අවසානයේදී පුස්තකාලය සතු මුළු පොත් පත් සංඛ්‍යාව 20357 ක් විය.

අන්තර් පුස්තකාල සහයෝගීතාවය

කෘෂිකාර්මික තොරතුරු ජාලය සඳහා (AGRINET SDPCP scheme) පුස්තකාලය විසින් නොකඩවාම සිය දයකත්වය ලබාදී ඇත. වර්ෂය තුළ සඟරා 14කට අදාළ අන්තර්ගතයන් 231 ක් සාමාජික පුස්තකාල වෙත යවා ඇති අතර, සඟරා 08කට අදාළ අන්තර්ගතයන් 74ක් ලබා ගෙන ඇත. සඟරා ලිපි සඳහා අන්තර් පුස්තකාල ණය පදනම මත වූ ඉල්ලීම් සංඛ්‍යාව 14කි. එම පදනම මත කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාවේ (CARP) නිලධාරීන්ට හා කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍යාංශයෙහි නිලධාරීන් සඳහා ණය පහසුකම් ව්‍යාප්ත කර ඇත.

පුස්තකාලය විසින් දනට (CARP) පුස්තකාලය මගින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ජාතික කෘෂිකාර්මික ග්‍රන්ථ ආශ්‍රිත දත්ත සමුදාය සඳහා, නව පවරා ගැනීම්වලට අදාළ නාමාවලි තොරතුරු සැපයීමද නොකඩවා කරගෙන යනු ලබයි. දත්ත සමුදායෙහි මුද්‍රිත හා විද්‍යුත් ප්‍රකාශනයන් පුස්තකාලය වෙතින් ලබාගත හැකිය. වර්ෂය තුළ පොත් සහ සඟරා සම්බන්ධ වාර්තා 230ක නාමාවලි තොරතුරු CARP ආයතනය වෙත යවා ඇත. ආයතනයෙහි පර්යේෂණ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා CARP ආයතනයේ පුස්තකාලය මගින් පවත්වාගෙන යනු ලබන TEEAL විද්‍යුත් පුස්තකාලය පරිහරණය කිරීමේ පහසුකම් ද සපයා ඇත. පාඨකයින් සඳහා පරිඝනක පහසුකම්ද තවදුරටත් ව්‍යාප්ත කර ඇත.

පුස්තකාල ග්‍රන්ථ ආශ්‍රිත දත්ත සමුදාය පොත් හා සඟරා ලිපි සම්බන්ධ දත්ත වාර්තා 150කින් ඉහළ නංවා ඇත. පොත් පරිහරණය කිරීමේ හා ඡායා පිටපත් ලබා ගැනීමේ පහසුකම් ද සපයා ඇති අතර පර්යේෂණ කාර්ය මණ්ඩලය සහ බාහිර සේවාදායකයින් සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ද නොකඩවා පවත්වාගෙන යනු ලබයි.

ජාතික විද්‍යා පදනමෙහි පුස්තකාලය මගින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ශ්‍රී ලංකා විද්‍යා හා තාක්ෂණ පුස්තකාල තොරතුරු ජාලය (CARP) හා සම්බන්ධ දත්ත සමුදාය වෙත, සඟරා, ලිපි සම්බන්ධ පරිඝනක

ගත තොරතුරු සැපයීමද සිදු කර ඇත.

ප්‍රකාශන ඒකකය

කාර්ය මණ්ඩලය

එස්. රාමේස්වරන් මහතා	- වැඩ බලන ඒකක ප්‍රධාන
ආර්.ඒ.ඩී.සී.එස්. රාජපක්‍ෂ මිය	- ප්‍රවෘත්ති හා ප්‍රකාශන නිලධාරී
එම්.ඩී. සුසිලා ලුරුදු මිය	- පර්යේෂණ නිලධාරී
ශ්‍රීමතී ආරියජයවරුම මිය	- සංස්කාරක

ශ්‍රීමතී ආරියජයවරුම මහත්මිය (සංස්කාරක) මාස 04 ක සේවා කාලයකින් පසු ආයතනයේ සේවයෙන් ඉවත්ව ගියාය.

පර්යේෂණ වාර්තා, ප්‍රකාශන, සඟරා, පුවත් හසුන්, විවරණිකා, අත්පොත්, පත්‍රිකා සහ වෙනත් තොරතුරු සටහන් ප්‍රකාශන ආදිය සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි යන භාෂා ත්‍රිත්වයෙන් සංස්කරණය කොට ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ප්‍රකාශන ඒකකයෙන් ඉටු කෙරෙයි. මූලික සහ විද්‍යුත් මාධ්‍ය සමඟ සබඳතා වර්ධනය කර ගනිමින්, මහජන සබඳතා පැවැත්වීම ද මෙම ඒකකයෙන් සිදුවේ.

මෙයට අමතරව, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය මගින් පවරණ පරිවර්තන කටයුතු ද මෙම ඒකකය විසින් ඉටු කරනු ලබයි. තවද, ප්‍රකාශන අලෙවි ප්‍රවර්ධනය සඳහා ප්‍රදර්ශන කිහිපයකට සහභාගි විය. දේශීය සහ අන්තර් ජාතික සම්මන්ත්‍රණ, වැඩමුළු, ශාස්ත්‍රීය සාකච්ඡා සංවිධානය කිරීම ද, ප්‍රචාරක කාර්යයන්හි දී ද, මෙම ඒකකයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ සක්‍රීය දායකත්වය ලැබුණි.

සලකා බලන කාල පරිච්ඡේදය තුළදී පහත සඳහන් ප්‍රකාශනයන් මෙම ඒකකය මගින් එළි දක්වනු ලැබීය.

- i. The Application of Micro Irrigation Technologies in Small Farming Sector in Sri Lanka, Potential and Constrains.
- ii. Rural Credit for Small Farming Sector; Achievements, Failures and Future Prospects.
- iii. ග්‍රාමීය ප්‍රජා සංවර්ධන සැලසුම් හා කළමනාකරණය සඳහා වූ සහභාගිත්වය ක්‍රමෝපායය පිළිබඳ පුහුණු - 2005 මාර්තු 14 -17
- iv. ග්‍රාමීය ප්‍රජා සංවර්ධන සැලසුම් - දෙසැම්බර් 28 - 31

2005 වර්ෂය තුළ ප්‍රකාශිත සඟරා විවරණිකා වාර සඟරා සහ වෙනත් වාර්තා

- 1. කමතලම්
- 2. වාර්ෂික වාර්තාව (ඉංග්‍රීසි)
- 3. වාර්ෂික වාර්තාව (සිංහල)
- 4. වාර්ෂික වාර්තාව (දෙමළ)
- 5. ගොවි ජනතා
- 6. පුවත් හසුන
- 7. සහිපතා ආහාර ද්‍රව්‍ය විවරණිකාව - (සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි)

මානව සම්පත් සංවර්ධනය සහ ආයතනික සංවර්ධන අංශය

කාර්ය මණ්ඩලය

- ආර්.එම්.ආර්. බණ්ඩාර මහතා - වැඩ බලන අංශ ප්‍රධාන
- පී. පියරත්න මහතා - ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරී (ජනවාරි සිට සැප්තැම්බර් දක්වා කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ රාජකාරි සඳහා මුද්‍රා හැර සිටින ලද අතර, 2005 ඔක්තෝම්බර් සිට නැවත ආයතන සේවයට වාර්තා කර ඇත).
- එන්.එස්.බී. ඇපාකන්ද මහතා - පර්යේෂණ නිලධාරී (2005 මැයි සිට)

ගොවිජන ක්‍ෂේත්‍රයේ පුහුණු කිරීමේ කටයුතු සඳහා පිහිටුවන ලද ජාතික මට්ටමේ පුහුණු කිරීමේ ආයතනය වශයෙන් හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ මානව සම්පත් හා ආයතනික සංවර්ධන අංශය ප්‍රධාන කාර්යයන් තුනක නියැලී සිටී. ඉන් පළමුවැන්න වන්නේ රටේ ජාතික අවශ්‍යතාවයන්ට අදාළ වන පරිද්දෙන් ආයතනය විසින් පුහුණු වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීමත්, පැවැත්වීමත් සහ සම්බන්ධීකරණය කිරීමත්ය. දෙවනුව රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතනවල ඉල්ලීම පරිදි අවශ්‍ය පුහුණු වැඩසටහන් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම මෙම අංශය විසින් සිදු කෙරේ. මෙයින් සිදු කෙරෙන තුන්වන කාර්යය වන්නේ රාජ්‍ය හෝ රාජ්‍ය නොවන ආයතන මගින් පවත්වනු ලබන පුහුණු වැඩසටහනක් සඳහා හෝ එම පුහුණු වැඩසටහන්වල ප්‍රගති පාලනය හා ඇගයීම් සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් දායකත්වය ලබා දීමය. මෙයට අමතරව මෙම අංශයේ නිලධාරීන් ආයතනය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සඳහා ද සහභාගී වෙමින් ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ ක්‍ෂේත්‍රය සඳහා ද සිය දායකත්වය ලබා දෙයි.

ආයතනය විසින් සංවිධානය කරනු ලබන පුහුණු වැඩසටහන් වන්නේ කෙටිකාලීන පාඨමාලා, ඩිප්ලෝමා පාඨමාලා, වැඩමුළු සහ සම්මන්ත්‍රණය. මෙම පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා සම්පත් දායකයින් ලෙස බොහෝ විට කටයුතු කරන්නේ ආයතනයේ පර්යේෂණ කණ්ඩායමයි. නමුත් විශේෂ අවස්ථාවලදී ඊට අමතරව විශ්ව විද්‍යාල, අනිකුත් රජයේ ආයතන මෙන්ම රාජ්‍ය නොවන ආයතන වල නිලධාරීන්ද සම්පත් දායකයින් ලෙස යොදවා ගැනීම සිදුකෙරේ.

සම්පූර්ණ කරන ලද පුහුණු වැඩසටහන්.

1. ප්‍රජා සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම සඳහා භාවිතා කළ හැකි සහභාගිත්ව ශිල්ප ක්‍රම පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන.

ජේ.කේ.එම්.ඩී. වන්දුසිරි මහතා - සම්බන්ධීකාරක

මෙය හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය සහ ඒකාබද්ධ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා වූ ආසියානු පැසිපික් කලාපීය මධ්‍යස්ථානය (CIRDAP) මගින් වාර්ෂිකව සංවිධානය කර පවත්වනු ලබන පුහුණු වැඩසටහනකි. පසුගිය වසරේ මෙන්ම මෙම වසරේ දී ද වැඩසටහන් සඳහා CIRDAP ආයතනය විසින් මූල්‍ය පහසුකම් මෙන්ම තාක්ෂණික උපදෙස් ද ලබා දෙන ලදී. එම ආයතනය වැඩසටහන සඳහා ඇමරිකානු ඩොලර් 1500/- ක මුදලක් ලබා දුනි. එයට අමතරව CIRDAP ආයතනයේ නිලධාරී මණ්ඩලයෙන් කෝරාගන් පිරිසක් ද සම්පත් දායකයින් ලෙස පුහුණු වැඩසටහනට සම්බන්ධ කර තිබුණි. මෙම වැඩසටහනේ දී සම්පත් දායකයින් සපයා ගැනීම, පුහුණුවන්නන් කෝරා ගැනීම, ඔවුන්ට අවශ්‍ය ආහාරපාන, නවාතැන් පහසුකම් සපයා දීම මෙන්ම පුහුණු වැඩසටහන සාර්ථකව පවත්වාගෙන යෑමේ වගකීම ද පැවරී තිබුනේ හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයටයි.

රාජ්‍ය ආයතනවලට සම්බන්ධ මැද මට්ටමේ නිලධාරීන් සඳහා සකස් කරනු ලැබූ මෙම පුහුණු වැඩසටහන 2005 වසරේ මාර්තු 14 -17 දිනනවල පවත්වන ලදී. වැඩසටහනෙහි පොදු අරමුණු වූයේ ග්‍රාමීය ප්‍රජා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවලදී අනුගමනය කළයුතු සහභාගිත්ව සැලසුම් සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ සංකල්ප

හා ක්‍රමවේදයන් ගැන සහභාගිවන්නන්ගේ දැනුම වැඩිදියුණු කිරීමත්, ඉන් අනතුරුව ග්‍රාමීය ප්‍රජා සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීමේ දී හා කළමනාකරණය කිරීමේ දී යොදා ගන්නා ලද කඩිනම් ගැමි විමසුම් ක්‍රමය, සහභාගිත්ව ගැමි විමසුම් ක්‍රමය සහ චක්‍රීය ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය වැනි සහභාගිත්ව ශිල්ප ක්‍රම පිළිබඳව ඔවුන්ට ඇති හැකියාවන් වර්ධනය කිරීමත්ය.

පුහුණු වන්නන් ලෙස රජයේ විවිධ දෙපාර්තමේන්තු හා ආයතන නියෝජනය කරමින් නිලධාරීන් 24 දෙනෙක් පුහුණු වැඩසටහන සඳහා සහභාගි විය. මෙම පුහුණු වැඩසටහනේ ක්‍ෂේත්‍ර අභ්‍යාස කටයුතු සඳහා තෝරා ගන්නා ලද්දේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ඉපලෝගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ ඉදුනුගල හා ගැටදිවුල යන ගම්මානය.

මෙම පුහුණු වැඩසටහනෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ මධ්‍යම මට්ටමේ රාජ්‍ය නිලධාරීන් පිරිසක් ප්‍රජා සංවර්ධන වැඩසටහන් වලදී යොදා ගැනීමට සුදුසු වන්නා වූ සහභාගිත්ව ශිල්ප ක්‍රම පිළිබඳව දැනුවත් වීමයි. ඉන් අනතුරුව මෙම ගම්මාන දෙක සඳහා සංවර්ධන සැලසුම් දෙකක් වැඩසටහන සඳහා තෝරාගත් ගම්මුත්තේ සහභාගිත්වයෙන් සකස් කෙරිණ. ආයතනය විසින් මෙම ග්‍රාම සංවර්ධන සැලසුම් සහ එම ගම් දෙක සම්බන්ධව ක්‍ෂේත්‍ර අධ්‍යයන කටයුතුවලදී සොයා ගන්නා ලද තොරතුරු ඇතුළත් වාර්තාවන් මුද්‍රණය කර අවශ්‍ය පුද්ගලයින් වෙත බෙදා දීමට කටයුතු කර ඇත.

2. MS Access සහ SPSS යන පරිඝනක මෘදුකාංග භාවිතයෙන් දත්ත පද්ධති සැකසීම විශ්ලේෂණය සහ කළමනාකරණය කිරීම පිළිබඳ පුහුණු පාඨමාලාව.

- ආර්.එම්.ආර්. බණ්ඩාර මහතා - සම සම්බන්ධීකාරක
- එම්.එල්.ඩී. සෙනරත් මහතා - සම සම්බන්ධීකාරක

මෙම පුහුණු වැඩසටහන සකස් කරන ලද්දේ මෙම ආයතනයේ සංඛ්‍යාන නිලධාරීන් සහ සංඛ්‍යාන සහකාරවරුන් සඳහාය. පුහුණු වැඩසටහන 2005 මාර්තු මාසයේ දී ආරම්භ කරන ලද අතර, 2005 ඔක්තෝම්බර් මාසයේ දී අවසන් විය. වැඩසටහනෙහි පරමාර්ථය වූයේ සංඛ්‍යාන නිලධාරීන්ට මෙන්ම සංඛ්‍යාන සහකාරවරුන්ට ද ආයතනයේ පර්යේෂණ සඳහා ක්‍ෂේත්‍රයෙන් එකතු කරනු ලබන දත්තයන් විශ්ලේෂණය කර පර්යේෂකයින්ට අවශ්‍ය පරිදි දත්ත වගු ලබා දීමේ හැකියාව මෙන්ම දැනුම ද වර්ධනය කිරීමයි. විශ්ලේෂණයන්ට පර්යේෂණ සඳහා ක්‍ෂේත්‍රයෙන් එකතු කරනු ලබන දත්තයන් විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී බොහෝ විට යොදා ගනු ලබන සංඛ්‍යානමය ක්‍රමයන් බොහොමයක් පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය තොරතුරු මෙම පුහුණු වැඩසටහන තුළ අන්තර්ගත වී තිබුණි.

ආයතනයේ සංඛ්‍යාන නිලධාරීන් සහ සංඛ්‍යාන සහකාරවරුන් 22 ක් මෙම පුහුණු වැඩසටහන සඳහා සහභාගි විය. වැඩසටහන මොඩියුලයන් තුනකින් සමන්විත විය. ඉන් පළමුවැන්න දත්ත, දත්ත පද්ධති සහ දත්ත පද්ධති විශ්ලේෂණයයි. දෙවැන්න MS Access පරිඝනක මෘදුකාංගය මගින් දත්ත පද්ධති කළමනාකරණය කිරීම හා තෙවැන්න SPSS පරිඝනක මෘදුකාංගය යොදා ගනිමින් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමය.

පුහුණු වැඩසටහනෙහි අවසන් ප්‍රතිඵලය වූයේ MS Access සහ SPSS යන පරිඝනක මෘදුකාංග යොදා ගැනීමින් දත්ත පද්ධතීන් කළමනාකරණය කිරීමටත්, විශ්ලේෂණය කර අවශ්‍ය පරිදි දත්ත වගු ලබා ගැනීමටත් හැකියාව ඇති නිලධාරීන් 22 ක් බිහි වීමයි.

3. සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවල ප්‍රගති පාලනය සහ ඇගයුම පිළිබඳ පුහුණු වැඩමුළුව.

- ආචාර්ය ඩී. ගමගේ මහතා - සම සම්බන්ධීකාරක
- ආර්.එම්.ආර්. බණ්ඩාර මහතා - සම සම්බන්ධීකාරක

ප්‍රගති පාලනය මගින් ක්‍රියාත්මක කෙරෙන යම් ව්‍යාපෘතියක් හෝ වැඩ සටහනක් පාලනය කරමින් තිසී මහට යොමු කිරීමක් සිදු කරනු ලබන අතර ඇගයුම මගින් ව්‍යාපෘති හෝ වැඩසටහන මගින් බලාපොරොත්තු වූ කෙටිකාලීන මෙන්ම දිගු කාලීන ප්‍රතිඵල අදාළ පාර්ශවය වෙත ලැබී ඇත් ද යන්න සොයා බැලීමක් සිදු කෙරේ.

ප්‍රගති පාලනය සහ ඇගයුම් පිළිබඳව මෙම දෙදින වැඩමුළුව සංවිධානය කරන ලද්දේ හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයට අළුතින් බඳවා ගන්නා ලද නව පර්යේෂකයින් සඳහා අවශ්‍ය දැනුම ලබාදීම සඳහායි.

ආයතනයේ පර්යේෂණ නිලධාරීන් 16 දෙනෙකු වැඩමුළුවට සහභාගි වූ අතර මෙම පුහුණු වැඩමුළුව 2005 ජූනි මස 29 සහ 30 දිනවල ආයතනයේ සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවේ දී පවත්වන ලදී. වැඩසටහනෙහි පොදු අරමුණ වූයේ ප්‍රගති පාලනය හා ඇගයුම පිළිබඳ සංකල්ප, ක්‍රම විධි සහ ප්‍රගති පාලනයේ දී සහ ඇගයුමේ දී අනුගමනය කරනු ලබන පියවරයන් පිළිබඳව සහභාගිවන්නන් දැනුවත් කිරීමයි.

වැඩසටහනෙහි අවසන් ප්‍රතිඵලය වූයේ හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ පර්යේෂණ නිලධාරීන් 16 දෙනෙකු ප්‍රගති පාලනය හා ඇගයුම පිළිබඳව සංකල්ප, කර්තව්‍ය, ක්‍රමවිධි හා එහි පියවරයන් පිළිබඳව දැනුවත්වීමයි. එමගින් යම් වැඩසටහනක හෝ ව්‍යාපෘතියක ප්‍රගති පාලනය හා ඇගයුම නිවැරදිව කරගෙන යාම සඳහා එම පිරිසට හැකියාව ලැබුණි.

4. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල නිරසර සංවර්ධනය සඳහා උචිත තාක්ෂණය භාවිතා කිරීම පිළිබඳව ප්‍රජා නායකයින් දැනුවත් කිරීම හා උනන්දු කරවීම පිළිබඳව පුහුණු වැඩසටහන (ගමට තාක්ෂණය 2005 ඔක්තෝම්බර් මස 01 දින සිට දෙසැම්බර් මස 31 දක්වා)

ආර්.එම්.ආර්. බණ්ඩාර මහතා - සම්බන්ධීකාරක

2005 ඔක්තෝම්බර් මාසයේ දී අන්තර් මාධ්‍යය තාක්ෂණික සංවර්ධන සමූහය (ITDG) මගින් හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය වෙත කරන ලද ඉල්ලීමකට අනුව මෙම පුහුණු වැඩසටහන් දියත් කෙරිණ. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල නිරසර සංවර්ධනය සඳහා උචිත තාක්ෂණය භාවිතා කිරීම පිළිබඳව ප්‍රජා නායකයින් දැනුවත් කිරීම සඳහා මෙම පුහුණු වැඩසටහන් මාලාව (ITDG) ආයතනය විසින් යෝජනා කර තිබුණි. වැඩසටහනෙහි මූලික තේමාවන් වූයේ ප්‍රජා මූලික ග්‍රාමීය මාර්ග ඉදි කිරීම, පිරිමැසුම්දයක, අඩු වියදම් නිවාස ඉදිකිරීම හා ආපදාවන් සඳහා පෙර සුදුනම් වීම යන කරුණු ය.

පුහුණු වැඩසටහන් මාලාවේ එක් දින පුහුණු වැඩසටහන් 51 ක් විය. අම්පාර, පුත්තලම, හම්බන්තොට, මාතලේ, ගාල්ල, කළුතර හා ත්‍රිකුණාමලය යන දිස්ත්‍රික්කවල තෝරාගත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල 51 ක මෙම පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වන ලදී. අවශ්‍ය පරිදි සිංහල හා දෙමළ යන මාධ්‍යයන් පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීමේ දී යොදා ගන්නා ලදී. පුහුණු වැඩසටහන් සියල්ලම මාස තුනක කාලයක් තුළ අවසන් කිරීමට සිදු විය. 2005 නොවැම්බර් මස පළමු වැඩසටහන ආරම්භ වූ අතර 2006 ජනවාරි මස දී 51 වෙනි වැඩසටහන නිම කරන ලදී.

පුහුණු වැඩසටහන් මාලාව සඳහා මුළු වියදම වශයෙන් රුපියල් 3,896,200.00 ක මුදලක් ITDG ආයතනය විසින් ලබා දෙන ලදී. ITDG ආයතනයේ උපදෙස් පරිදි සියළුම පුහුණු වැඩසටහන් සංවිධානය කරන ලද්දේ අදාළ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයන්හි සහයෝගය ලබා ගනිමිනි.

පුහුණු වැඩසටහනෙහි අවසන් ප්‍රතිඵලය වූයේ තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කයන්හි ප්‍රජා නායකයින් 2550 ක පිරිසක් නිරසර සංවර්ධනය සඳහා උචිත තාක්ෂණය යොදා ගැනීම පිළිබඳව දැනුවත් වීමයි.

ගෙව්වර කොඩිවැකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
2005 දෙසැම්බර් 31 වැනි දිනට ශේෂ පත්‍රය

	සටහන්	2005 රුපියල්	2005 රුපියල්	2004 රුපියල්	රුපියල්
වත්කම්					
ජංගම නොවන වත්කම්					
දේපළ හා උපකරණ	2	24,033,876.62		23,060,389.58	
ආයෝජන - ස්ථාවර තැන්පතු	3	5,311,134.13		4,902,706.28	
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		4,372,095.10		4,372,095.10	
මානව සම්පත් සංවර්ධනය	4	17,553,195.07		17,804,452.33	
			51,270,300.92		50,139,643.29
ජංගම වත්කම්					
කොශය	5	2,769,595.64		3,040,695.05	
ණය අරමුදල		2,152,342.93		734,387.30	
ණය ගැතියෝ	6	31,583,190.75		31,060,052.26	
තැන්පතු	7	662,070.00		614,570.00	
ගෙවීම් හා ලැබිය යුතු ගිණුම්	8	251,965.16		1,090,829.99	
අත්තිකාරම්	9	1,900,507.39		3,216,190.03	
බැංකු ශේෂය	10	4,042,459.56		4,584,007.96	
අතැති මුදල්		10,000.00		10,000.00	
			43,372,131.43		44,350,732.59
මුළු වත්කම්			94,642,432.35		94,490,375.88
හිමිකම් සහ වගකීම්					
ප්‍රාග්ධනය සහ සංචිත					
රජයේ මූලධන ප්‍රදානය	11	90,855,900.00		85,795,900.00	
ඉතිරි කිරීම්වල දයකත්වය		1,102,372.79		1,102,372.79	
අමාත්‍යාංශයෙන් ලද ප්‍රාග්ධන දීමනා		2,342,835.00		2,342,835.00	
ව්‍යාපෘති ප්‍රාග්ධන අරමුදල	12	14,757,706.09		14,757,706.09	
ප්‍රාග්ධන සංචිත		3,242,284.40		3,242,284.40	
ව්‍යාපෘති පොදු සංචිත	13	16,524,437.47		16,524,437.47	
දිරි දීමනා අරමුදල		137,061.91		137,061.91	
දිරි දීමනා අරමුදල - ව්‍යාපෘති		138,210.72		97,410.25	
පුහුණු අරමුදල - ව්‍යාපෘති		396,261.91		396,261.91	
දිරි දීමනා අරමුදල ආයතනයේ කොටස		501,835.86		338,633.99	
ශුද්ධ උණකාවය ඉදිරියට ගෙන ගියා	14	(66,004,808.88)		(54,597,029.70)	
			63,994,097.27		70,137,874.11
වගකීම්					
ජංගම නොවන වගකීම්					
පාරිකෝෂික වෙන්කිරීම්		20,322,465.00		16,089,040.90	
			20,322,465.00		16,089,040.90
ජංගම වගකීම්					
ණය හිමියෝ	15	4,637,084.77		4,950,989.54	
ගෙවිය යුතු ණය		2,155,082.38		734,387.30	
උපචිත වියදම්		3,533,702.93		2,578,084.03	
එකතුව			10,325,870.08		8,263,460.87
මුළු හිමිකම් සහ වගකීම්			94,642,432.35		94,490,375.88

අත්සන් කළේ
සභාපති

අත්සන් කළේ
අධ්‍යක්ෂ

අත්සන් කළේ
ගණකාධිකාරී

ගෙක්වර් කොව්ඩ් කඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
2005 දෙසැම්බර් 31 වැනි දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් හා වියදම් ප්‍රකාශය

	සටහන	2005 රුපියල්	2004 රුපියල්
ආදායම			
මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් ලද අරමුදල		52,000,000.00	42,936,000.00
තේවාසිකාගාර හා සම්මන්ත්‍රණ ශාලා ගාස්තු	16	4,142,995.80	3,494,227.25
ප්‍රකාශන අලෙවිය		150,824.05	129,807.20
ආයෝජන පොළිය		437,682.44	1,044,124.23
කාර්ය මණ්ඩල ණය පොළිය		879,524.89	568,055.98
ව්‍යාපෘති වලින් අය කරන පරිපාලන ගාස්තු	17	906,830.19	1,004,471.75
විවිධ ආදායම්	18	690,576.00	394,911.91
		59,208,433.37	49,571,598.32
වියදම			
පරිපාලන සහ ආයතන වියදම්	19	(70,595,985.72)	(53,380,427.36)
මූල්‍ය පිරිවැයට පෙර මෙහෙයුම්වලින් ශුද්ධ ආදායම		(11,387,552.35)	(3,808,829.04)
මූල්‍ය පිරිවැය		(20,226.83)	(21,316.50)
බදු ගැලපීමට පෙර ශුද්ධ හිඟය		(11,407,779.18)	(3,830,145.54)
බදු	-	-	-
බදු ගැලපීමෙන් පසු ශුද්ධ ආදායම සහ අති විශේෂ අයිතම්වලට පෙර අති විශේෂ අයිතම්	-	(11,407,779.18)	(3,830,145.54)
ආදායම ඉක්ම වූ වියදම		(11,407,779.18)	(3,830,145.54)

අත්සන් කළේ
සභාපති

අත්සන් කළේ
අධ්‍යක්ෂ

අත්සන් කළේ
ගණකාධිකාරී

හෙක්ටර් කොඩ්ඩකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය
2004 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා

ක්‍රියාකාරී මෙහෙයුම් තුළින් මුදල් ප්‍රවාහය ලැබීම්	සටහන	2005 රුපියල්	
වර්ෂය සඳහා ශුද්ධ හිඟය			(11,396,005.57)
ගැලපීම්			
ක්ෂයවීම්		3,187,749.11	
ආයෝජන ආදායම්		(437,682.44)	
පාරිභෝගික සඳහා වෙන්කිරීම්		5,997,721.60	
පාරිභෝගික ගෙවීම්		(1,764,297.50)	6,983,490.77
කාරක ප්‍රාග්ධන වෙනස්වීම්වලට පෙර මෙහෙයුම් අලාභය			(4,412,514.80)
කාරක ප්‍රාග්ධනය වෙනස්වීම්			
කොගය		271,099.41	
ණයගැතියන්		950,867.31	
තැන්පතු		(47,500.00)	
පූර්ව ගෙවීම් හා ලැබිය යුතු මුදල්		838,864.83	
අත්තිකාරම්		1,315,682.64	
ණය හිමියන්		(1,796,944.73)	
උපචිත වියදම්		955,618.90	2,487,688.36
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් තුළින් ශුද්ධ මුදල් ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් තුළින් මුදල් ප්‍රවාහය			(1,924,826.44)
දේපල යන්ත්‍ර සහ උපකරණ මිලදී ගැනීම්		(4,161,236.15)	
ආයෝජන ආදායම		437,682.44	
කාර්ය මණ්ඩල සංවර්ධන වියදම්		251,257.26	
ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් තුළින් ශුද්ධ මුදල් භාවිතය			(3,472,296.45)
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය තුළින් මුදල් ප්‍රවාහ			
රාජ්‍ය ප්‍රතිපාදන - ප්‍රාග්ධනය		5,060,000.00	
දිරිදිමනා අරමුදල		40,800.47	
දිරිදිමනා අරමුදල ආයතනයේ කොටස		163,201.87	
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වයන් තුළින් ශුද්ධ මුදල්			5,264,002.34
මුදල් හා අනෙකුත් ද්‍රවසීලවත්කම් හි ශුද්ධ වැඩිවීම			(133,120.55)
වසර මුල මුදල් සහ මුදල් සමාන අනිකුත් ද	(සටහන් 01)		13,868,809.34
වසර අග මුදල් සහ මුදල් සමාන අනිකුත් ද	(සටහන් 02)		13,735,688.79
සටහන			
මුදල් සහ මුදල් සමාන අනිකුත් ද		2005.01.01	2005.12.31
ආයෝජන - ස්ථාවර තැන්පතු		4,902,706.28	5,311,134.13
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		4,372,095.10	4,372,095.10
බැංකුවේ ඇති මුදල්		4,584,007.96	4,042,459.56
අතැති මුදල්		10,000.00	10,000.00
මුළු එකතුව		13,868,809.34	13,735,688.79

2005 දෙසැම්බර් 31 ක් වන දිනෙන් අවසන් වසර සඳහා හිමිකම් වෙනස්වීම් ප්‍රකාශය

	රජය ප්‍රදානය කළ මූලධනය රු.	ඉතුරුම්වල දයකත්වය රු.	අමතක-ශයෙන් ලද මූලධන දයකත්වය රු.	ව්‍යාපෘති මූලධන අරමුදල රු.	මූලධන සංචිතය රු.	ව්‍යාපෘති සාමාන්‍ය සංචිතය රු.	දිරිදීමනා අරමුදල රු.	දිරිදීමනා අරමුදල ව්‍යාපෘති රු.	සුඤ්ඤ අරමුදල් ව්‍යාපෘති රු.	දිරිදීමනා අරමුදල් ආයතනයේ කොටස රු.	එකතුව වූ ආදායම රු.	එකතුව රු.
2005.01.01 දිනට යේභය	85,795,900.00	1,102,372.79	2,342,835.00	14,757,706.09	3,242,284.40	16,524,437.47	137,061.1	97,410.25	396,261.91	338,633.99	(54,597,029.70)	70,137,874.11
භාණ්ඩාගාරයෙන් ලැබුණු අරමුදල්	5,060,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,060,000.00
ව්‍යාපෘති දයකත්වය	-	-	-	-	-	-	-	40,800.47	-	163,201.87	-	204,002.34
ආදායම් සහ වියදම්	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(11,407,779.18)	(11,407,779.18)
එකතුව	90,855,900.00	1,102,372.79	2,342,835.00	14,757,706.09	3,242,284.40	16,524,437.47	137,061.91	138,210.72	396,261.91	501,835.86	(66,004,808.88)	63,994,097.27

**මූල්‍ය වාර්තාව පිළිබඳ සටහන්
2005 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා**

1. ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති

1.1 සාමාන්‍ය

සාමාන්‍යයෙන් පිළිගත් ගණකාධිකරණ මූලධර්ම සහ අදාළ ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ප්‍රමිති අනුව සිදුකළ ඓතිහාසික පිරිවැය ගැලපුම යටතේ මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් කෙරේ.

1.2 වත්කම් ඇගයීම

i. දේපළ යන්ත්‍ර හා උපකරණ

පිරිවැයෙන් සමුච්චිත ක්‍ෂය අඩුකොට ශේෂ පත්‍රයෙහි දේපළ, යන්ත්‍ර හා උපකරණ දක්වා ඇත. පහත සඳහන් වාර්ෂික අනුපාත අනුව සරල මාර්ග ක්‍රමය අනුගමනය කරමින් ක්‍ෂයවීම් සඳහා ප්‍රතිපාදන සලස්වා ඇත.

ඉඩම්	ක්‍ෂයවීමක් නැත
ගොඩනැගිලි	වසරකට 2 1/2%
යන්ත්‍ර / ලී බඩු	වසරකට 10%
පරිසනක	වසරකට 20%
සුබසාධක උපකරණ	වසරකට 10%
පොත්	වසරකට 5%
වාහන	වසරකට 20%

මිලදී ගන්නා වසර සඳහා සම්පූර්ණයෙන්ම වර්ෂයට ක්‍ෂය කර ඇත.

තඩත්තු හා අලුත්වැඩියාවන් සඳහා දරණ ප්‍රධාන වියදම් ප්‍රාග්ධනික කර ඇත.

ii. ණයගැතියෝ

ලැබිය හැකියයි අපේක්ෂිත මුදල ණයගැතියන් ලෙස දක්වා ඇත. බොල් සහ අඩමාන ණය සඳහා ප්‍රමාණවත් මුදලක් වෙන්කර ඇත. මෙම වාර්තාව සකසන විට පැවති මුළු ණය මුදලින් 4%ක් අඩමාන ණය ලෙස සලකා ප්‍රතිපාදනය සලසා ඇත.

iii. කොග

පාරිභෝජනය ද්‍රව්‍ය පිරිවැය මත අගය කර ඇත. පිරිවැය හෝ ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය යන සංඛ්‍යා දෙකෙන් අඩු සංඛ්‍යාව අනුව අනෙක් කොග අගය කර ඇත. පළමුව ලැබීම - පළමුව බැහැර කිරීම යන ක්‍රමය මත කොග පිරිවැය අගය කර ඇත.

1.3 පාරිකෝෂිකය

1983 අංක 12 සේවක පාරිකෝෂික ආඥා පනතෙහි විධිවිධාන යටතේ පාරිකෝෂික සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශයෙහි ප්‍රතිපාදනයන් කර ඇත.

1.4 ආදායම් හා වියදම් ගිණුම

වියදමට වඩා අදායම (ආදායමට වඩා වියදම) ගණනය කරන ලද්දේ,

(අ) ආයතනයේ දිනපතා සිදුවන පිරිවැය හා දේපළ, යන්ත්‍ර හා උපකරණ කාර්යක්‍ෂම ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට සිදුවන වැය සමඟ බොල් හා අඩමාන ණය ගණනය කිරීමෙනි.

(ආ) වසර තුළ සිදු වූ වියදම් ද ගණනය කිරීමෙනි.

2005 වර්ෂය සඳහා සාධනීම් දැක්වෙන ලේඛනය

විස්තර	2005.01.01 දිනට පිරිවැය රු.	එකතු කිරීම්/ (ඉවත් කිරීම්) රු.	2005.12.31 දිනට මුළු පිරිවැය රු.	සමුච්චිත කොට 2005.01.01 රු.	කොට වීම 2005 වසර සඳහා රු.	සමුච්චිත කොට 2005.12.31 න් අවසන් රු.	2004.12.31 දිනට ශුද්ධ වටිනාකම රු.
ඉඩම්	1,716,667.00	-	1,716,667.00	-	-	-	1,716,667.00
ගොඩනැගිලි	16,256,470.95	225,418.57	16,481,889.52	6,998,044.66	565,613.92	7,563,658.58	8,918,230.94
උපකරණ/ලී බඩු	25,615,536.95	2,654,768.20	28,270,305.15	19,603,847.09	1,531,806.71	21,135,653.80	7,134,651.35
පරිභෝජන හා උපාංග	14,007,432.97	564,076.50	14,571,509.47	12,257,511.01	728,150.54	12,985,661.55	1,585,847.92
මෝටර් රථ.	8,293,855.88	-	8,293,855.88	8,293,806.88		8,293,806.88	49.00
පොත්	7,040,919.26	716,972.88	7,757,892.14	2,717,284.79	362,177.94	3,079,462.73	4,678,429.41
සුබසාධන උපකරණ	3,734.55	-	3,733.55	3,733.55	-	3,733.55	1.00
එකතුව	72,934,617.56	4,161,236.15	77,095,853.71	49,874,227.98	3,187,749.11	53,061,977.09	24,033,876.62

සටහන්

3. හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයෝජන - ස්ථාවර තැන්පතු	
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවේ ස්ථාවර තැන්පතු	3,500,000.00
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවේ ස්ථාවර තැන්පතු (නිවාස ණය ක්‍රමය)	1,811,134.13
	<hr/>
	5,311,134.13
4. මානව සම්පත් සංවර්ධනය	
2005.01.01 දිනට ශේෂය	17,928,801.69
වසර තුළ ගැලපීම්	(375,606.62)
	<hr/>
	17,553,195.07
5. කොඟ	
ලිපිද්‍රව්‍ය හා අනෙකුත් පාරිභෝගික භාණ්ඩ	624,945.24
ප්‍රකාශන හා සඟරා	1,710,486.40
අලෙවි මධ්‍යස්ථානය	434,164.00
	<hr/>
	2,769,595.64
6. ණයගැතියෝ	
කාර්ය මණ්ඩල ණයගැතියෝ	
නිවාස ණය	2,148,014.74
ඒකාබද්ධ ණය	15,365,595.91
උත්සව අත්තිකාරම්	144,990.02
විශේෂ අත්තිකාරම් (පොත්)	6,500.00
විකැන්ට්‍රි පුද්ගලයන්ගෙන් අයවිය යුතු මුදල	6,723.32
විශේෂ අත්තිකාරම් (වැටුප්)	1,700.00
සුව සම්පත	89,162.82
වැටුප් අත්තිකාරම්	1,889,368.68
ශිෂ්‍යත්ව ණය ගැතියෝ	16,928,982.74
	<hr/>
	36,581,038.23
වෙනත් ණයගැතියෝ	
අමාත්‍යාංශයෙන් ලැබිය යුතු	352,330.16
භාෂා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලැබිය යුතු	27,930.97
අලෙවි මධ්‍යස්ථානය	58,595.25
නේවාසිකාගාර සහ ශ්‍රවණාගාර/සම්මන්ත්‍රණ ශාලා	229,835.00
සුභ සාධක සංගමය	37,797.31
අවිනිශ්චිත ගිණුම	4,446.20
විවිධ ණයගැතියෝ	256,811.24
සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතනයෙන් ලැබිය යුතු	6,806.38
ඒෂියන් නිෂ්පාදන වලින් ලැබිය යුතු	62,330.00
කේ.එන්.යු. ගුණසේකරගෙන් ලැබිය යුතු	12,100.00
අප්‍රහාමිගෙන් ලැබිය යුතු	3,989.89
ලැබියයුතු වෛද්‍ය පහසුකම්	4,697.91
ලැබිය යුතු ආයෝජන ආදායම්	880,265.55
ලැබිය යුතු පොලී භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලින්	161,886.95
ඉල්ලා අස්වූ සේවකයන්ගෙන් ලැබිය යුතු	86,884.35
ජනශක්ති රක්ෂණය	4,837.68
අමතර සම්පත් ක්‍රියාංශයෙන්	25,520.00
මැතිවරණ දෙපාර්තමේන්තුව	33,525.29
	<hr/>
	2,250,590.13
ව්‍යාපෘති සඳහා අත්තිකාරම්	
එළවළු කර්මාන්තය සංවර්ධනය සඳහා ක්‍රියාබද්ධ ව්‍යාපෘතිය	3,737.00
එළවළු නිෂ්පාදනය හා අලෙවිය පිළිබඳ විශ්ලේෂණ	159,975.15

NIRP යටතේ වාරි උප පද්ධති ඇස්තමේන්තු කිරීම (R-199)	179,229.29
කෘෂිකර්ම කෞතුකාගාරය (R-237)	323,580.78
ශ්‍රී ලංකාවේ දිළිඳුභාවය අවම කිරීමේ කාර්ය බද්ධ පර්යේෂණ (R-239)	51,016.47
මොනරාගල ප්‍රදේශයේ ක්‍රියාත්මක වන යෝජිත ජල සම්පත් ප්‍රතිපත්තිය ගැන ජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩ සටහන තුළ ගොවි සංවිධාන මගින් කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවිය සිදු කිරීම ගැන කාර්ය බද්ධ පර්යේෂණයක් පැවැත්වීම. (R-308)	1,510.50
ශ්‍රී ලංකාවේ විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල කාර්ය සාධනය ඇස්තමේන්තු කිරීම. (R-304)	86,372.75
මී හරක් පිළිබඳ තොරතුරු රැස්කිරීම ලේඛනගත කිරීම (R-194)	8,444.79
කෘෂිකර්මාන්තයේ නිෂ්පාදන කටයුතුවල ශ්‍රම පාලනය (R-9)	709.38
ප්‍රජා සත්ව පාලන හා නිෂ්පාදන වැඩසටහන (R-154)	316,594.90
ශ්‍රී ලංකාවේ ශීත ගබඩාකරණ ඒකක පද්ධතියක් පිහිටුවීමට උපදේශන සේවා (R-183)	24,328.81
කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්තිය වාණිජකරණය කිරීම, විභවතා සහ බාධක. (R-164)	12,600.00
පරිඝනක දත්ත පදනම් පද්ධතිය. (R-307)	1,394.25
ගොවිජන ප්‍රතිසංස්කරණ උදෙසා තොරතුරු ලබා ගැනීමේ හා ඇගයීමේ යන්ත්‍රණයක් සැකසීම (R-146)	41,947.56
මහවැලි එච් කලාපයේ ගොවිජන ප්‍රමාණය හා කාර්යක්ෂම භාවය (R-118)	66,268.32
ශ්‍රාම සංවර්ධනයෙහි අංශයක් වශයෙන් පශු පාලනය පිළිබඳ තවදුරටත් කටයුතු කිරීම (R-175)	10,062.64
කෘෂිකර්මික සැපයුම් පද්ධති සවිමත් කිරීමට ඒකාබද්ධ වැඩ සටහනක් සකස් කිරීම (R-186)	427,276.42
නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ පාංශු බාදනයට බලපාන සාධක. (R-188)	1,104.63
ශ්‍රී ලංකාවේ කිරි නිෂ්පාදන පිරිවැය කෙරෙහි බලපාන සාධක. (R-309)	13,756.00
මාතලේ දිස්ත්‍රික්කයේ ලග්ගල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ කෘෂිකර්ම නිෂ්පාදන එකතු කිරීම් සහ අලෙවි කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය (R-310)	5,533.10
ආහාර සුරක්ෂිතභාවය අනතුරට නිරාවරණයවීම පිළිබඳ තොරතුරු සහ සිතියම් පද්ධතියක් (FIVIMS)	
ශ්‍රාමීය කෘෂිකර්ම ව්‍යාපාරිකයන් සහ නියෝජිතයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන (R-288/1)	4,071.15
මිරිදිය ධීවර කටයුතු (R-97)	116,910.99
වාරිමාර්ග ජනාවාස ව්‍යාපාරයන්හි අවිධිමත් ඉඩම් ගනුදෙනු (R-126)	4,114.12
මායිම් ගම්වල කෘෂිකර්මික සංවර්ධනය නැවත නගාසිටුවීමට සාම ක්‍රියාවලියේ බලපෑම (R-311)	16,114.15
ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ කොස් පලතුරු ගස්වල එළදැයිතාව නිෂ්පාදනය හා පොහොර බෙදාහැරීම	64,985.10
කැලේගම සුළු වාරි මාර්ග ව්‍යාපෘතිය. (R-158)	453,890.08
කිතුල් අධ්‍යයනය.	1,187.50
බිත්තර සහ කුකුල් මස් වෙළඳපොළ. (R-256)	32,575.34
පොලොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ වී අලෙවිය. (R-302)	123,301.11
වයඹ ජල සම්පත් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය. (R-171)	48,872.32
පැල්වෙහෙර.	111,519.93
පශු සම්පත් සේවා බෙදාහැරීමේ ක්‍රමය පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත්වීම (R-303)	30,521.10
යෝජිත ජල සම්පත් ප්‍රතිපත්තිය ගැන ජනතාව දැනුවත් කිරීමේ මෙහෙයුම. (R-308)	112,258.27
සාම ව්‍යාපෘතිය (G-07)	1,756.00
තිරසාර කෘෂිකර්ම ක්‍රියාකාරකම් වර්ධනය සඳහා ශාඛස්ථ ආහාර සුරක්ෂිතභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම (R-266)	87,352.00
PG- 01	165,111.28
සී.අයි.ඩී.ඒ./එම්.එල්.එල්.ඒ. පහල උාව ව්‍යාපෘතිය (R-112)	61,779.85

වැඩ කරන දිළිඳු අයහට ග්‍රාමීය කර්මාන්තවල	
රැකියා සැපයීම (R-129)	27,089.34
කලාපීය ආර්ථික දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය. (R-288)	124,843.55
පුත්තලම කලපුවේ සම්පත් සහ ඒ අවට ප්‍රජාව ගැන සමාජ	
ආර්ථික අධ්‍යයනය. (R-157)	1,406.25
පිරිසැකසුම් කළ තේ සහ හරිත තේ කොළ නිෂ්පාදන පිරිවැය	
පිළිබඳ අධ්‍යයනය. (G-2)	9,261.37
කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථාන සමීක්‍ෂණය. (G-3)	120,904.44
මහවැලි එච් ප්‍රදේශයේ දෙවන හා තෙවන පරම්පරාවල	
රැකියා අවස්ථා පිළිබඳ වත්මන් තත්ත්වය සහ අනාගත	
බලාපොරොත්තු පිළිබඳ අධ්‍යයනය (R-306)	97,866.25
ගොවි සමාගම් ගැන අධ්‍යයනය (R-312)	71,421.81
පුහුණු වැඩසටහන (T-109)	1,409.39
පුහුණු වැඩසටහන (T-111)	50,153.68
පුහුණු වැඩසටහන (T-112)	95,816.87
පුහුණු වැඩසටහන (T-115)	57,665.84
පුහුණු වැඩසටහන (T-127)	9,699.56
පුහුණු වැඩසටහන (T-135)	25,699.61
පුහුණු වැඩසටහන (T-143)	12,744.15
පුහුණු වැඩසටහන (T-146)	15,071.12
පුහුණු වැඩසටහන (T-147)	19,336.40
පුහුණු වැඩසටහන (T-148)	151,318.39
පුහුණු වැඩසටහන (T-151)	56,771.14
පුහුණු වැඩසටහන (T-162)	4,419.53
පුහුණු වැඩසටහන (T-171)	2,571.88
පුහුණු වැඩසටහන (T-175)	23,258.63
පුහුණු වැඩසටහන (T-180)	7,560.59
පුහුණු වැඩසටහන (T-185)	41,003.11
පුහුණු වැඩසටහන (T-186)	5,454.60
පුහුණු වැඩසටහන (T-172)	33.06
පුහුණු වැඩසටහන (T-194)	104,461.90
ගොවි සංවිධාන සඳහා ඒකබද්ධ ජලය එකතු කිරීම	
කළමනාකරණය සඳහා අත්පොතක් සැකසීම (R-232)	26,801.54
පුහුණු වැඩ සටහන (T-210)	6.00
පුහුණු වැඩසටහන (T-212)	74,030.31
CIRDAP වැඩමුළුව. (T-215)	35,050.83
පුහුණු වැඩසටහන (T-222)	36,604.50
පුහුණු වැඩසටහන (T-221)	50,081.43
G-12	69,172.75
T-216	26,444.97
සුනාමියෙන් විපතට පත් ප්‍රදේශවලට අවශ්‍ය ජලය සහ සනීපාරක්‍ෂාව	
පිළිබඳ අධ්‍යයනය (R-314)	
T-217	68,885.00
T-219	6,563.50
T-220	6,848.50
නියඟයෙන් පීඩිත වියළි කලාපීය ජල පෝෂිත උස් බිම්වල වගා කටයුතු	
වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා හැඩ ගැසීමේදී ඇතිවන ගැටළු	
-SL-R317	48,556.90
මහවැලි එච් කලාපයේ ජල පංගු ක්‍රමය පිළිබඳ ඇගයීමක් (R-315)	42,140.00
R - 316	443,990.74
මාතලේ දිස්ත්‍රික්කයේ ග්‍රාමීය කෘෂිකර්ම ව්‍යාපාරිකයන් සහ	
නියෝජිතයන් පුර්වනය කිරීමේ වැඩ සටහන (R-288/1)	74,571.62
ශ්‍රී ලංකාවේ වැවිලි බෝග නොව කෘෂිකාර්මික අංශයෙහි ශ්‍රම වෙළඳ	
පොළේ මෑත කාලීන ප්‍රවණතා අධ්‍යයනය කිරීම (R-319)	75,432.36
උඩවලට ජාතික උද්‍යානයේ කිරි ගව ගැටළුව අධ්‍යයනය (R-321)	56,929.50
	5,451,053.03
ණය ගැතියන්ගේ එකතුව	44,282,681.39
අඩු කළා:	
බොල් සහ අඩමාන ණය වෙන් කිරීම	(1,771,307.26)

ණයහිමියන් (බැඳුම්කර) සඳහා වෙන්කිරීම
 ශිෂ්‍යත්ව ණය ගැතියන් සඳහා වෙන්කිරීම

(110,373.69)
 (10,817,809.69)
(12,699,490.64)
31,583,190.75

7. තැන්පතු

ස්ථාවර - හෝපනාගාරහිමිකරු. 70,000.00
 ස්ථාවර - මුදල් අයකැමි. 1,500.00
 විවිධ - පිලිකස් පෙරේරා සහ පුත්‍රයෝ. 147,500.00
 විවිධ - ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම්. (ඉන්ටර්නෙට් පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම) 3,125.00
 විවිධ - කැපැල්පති. 24,945.00
 විවිධ - කොළඹ ගැස් හා ජල සමාගම. 4,750.00
 විවිධ - ජලසම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය. 500.00
 විවිධ - සෙල්ටෙල් ලංකා. 3,500.00
 විවිධ - ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය. 406,250.00
662,070.00

8. පූර්ව ගෙවීම් හා ලැබිය යුතු මුදල්.

පූර්ව ගෙවීම්. 251,965.16
251,965.16

9. අත්තිකාරම්

මිලදී ගැනීම් සඳහා අත්තිකාරම් 1,158,370.67
 වෙනත් අත්තිකාරම් 742,136.72
1,900,507.39

10. බැංකුවේ ඇති මුදල්

ලංකා බැංකුව - ගිණුම් අංකය 4530801034 (222,020.47)
 ලංකා බැංකුව - ගිණුම් අංකය 4530801026 688,945.20
 ලංකා බැංකුව - ගිණුම් අංකය 4530801883 2,289,085.74
 ලංකා බැංකුව - ගිණුම් අංකය 4530801808 1,286,449.09
4,042,459.56

11. රජයේ ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන

01.01.05 දිනට ශේෂය 85,795,900.00
 වර්ෂය තුළ ලැබීම් 5,060,000.00
90,855,900.00

12. ව්‍යාපෘති ප්‍රාග්ධන අරමුදල

01.01.05 දිනට ශේෂය 14,757,706.09
 වසර තුළදී එකතු කිරීම් -
14,757,706.09

13. ව්‍යාපෘති සාමාන්‍ය සංචිත

01.01.05 දිනට ශේෂය 16,524,437.47
 වසර තුළදී එකතු කිරීම් -
16,524,437.47

14. ශුද්ධ හිඟය

01.01.05 දිනට ශේෂය (54,597,029.70)
 ආදායම ඉක්මවා ඇති වියදම (11,407,779.18)
 2005 වසර සඳහා (66,004,808.88)

15. ණය හිමියෝ

ගෙවිය යුතු මුද්දර ගාස්තු 6,150.00
 ගෙවිය යුතු ටෙන්ඩර් ගාස්තු 99,067.20
 නොගෙවූ වියදම් 20,223.28
 සේවක සහ ආපනශාලා කැමිපතු 13,084.50

රඳවා ගැනීම්.	7,756.50
ජාතික ආරක්‍ෂක අරමුදල.	2,717.00
වෙනත් ණයහිමියන්	707,929.50
ව්‍යාපෘතිවල ණය හිමියෝ.	
කෝරාගත් ජනප්‍රිය පලතුරු වර්ග නිෂ්පාදනය සහ අලෙවිය. (R-299)	97,922.15
සමෘද්ධි හා සමෘද්ධි නොවන සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණයක් (R-300)	239,518.00
සහල් නිෂ්පාදනය ගැන ග්‍රන්ථයක්.	1,786,642.22
ශ්‍රී ලංකාවේ ගිවිසුම්ගත ගොවිපොළ - වෙළඳපොළ ඒකාබද්ධ කරණයෙහි විභව්‍යතා සහ ගැටළු. (R-269)	43,464.00
FIVIMS (R-294)	217,946.87
දකුණු ආසියාවේ කෝරාගත් රටවල ආහාර මිල ව්‍යුහය. (R-297)	16,235.82
SCOR ව්‍යාපෘතිය සඳහා පර්යේෂණ අධ්‍යයනය ලේඛන ගත කිරීම (R-187)	50,006.71
කෘෂිකර්ම සංවර්ධන උපාය මාර්ගයෙහි පෞද්ගලික සහ රාජ්‍ය අංශවල සම්බන්ධය. (R-298)	23,050.10
මාතලේ සහ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කවල ලොකු එෆු නිෂ්පාදනය සහ අලෙවිය (R-301)	29,756.20
ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් ආයෝජන ක්‍රමවල වත්මන් නැඹුරුකම සහ අනාගත විභවයන් (R-305)	30,591.21
T-209	1,948.90
T-213	2,554.45
T-214	6,720.90
සමෘද්ධි කළමනාකරුවන් සඳහා වැඩමුළුව. (R-291)	107,222.69
ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මක ක්‍ෂේත්‍රයට පුනරාමි රළ පහරින් වූ හානිය ගණනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (R-291)	100,000.00
පර්යේෂණ නිලධාරී සංගමය - ලැබීම්	1,192.32
ආයතන හෝස්තාගාර හිමිකරු	4,646.00
කෘෂි තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය (R-292)	138,929.42
කිරිසාර ගම්මාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති (R-290)	191,666.12
පුහුණු වැඩ සටහන් (T-223)	118,820.78
FIVIMS - (R-318)	410,777.12
R-295	160,544.81
	4,637,084.77

16 ග්‍රවණාගාර හා සම්මන්ත්‍රණ ශාලා හා නේවාසිකාගාර අයකිරීම්	
ග්‍රවණාගාර හා සම්මන්ත්‍රණ ශාලා ගාස්තු	2,272,715.00
නේවාසිකාගාර ගාස්තු	1,870,280.80
	4,142,995.80

17. ව්‍යාපෘති ආදායම්.	
පරිපාලන ගාස්තු	
ව්‍යාපෘති ආදායම්	906,830.19
	906,830.19

18 විවිධ ආදායම්.	
බංගලා ගාස්තු හා කාමර කුලී.	43,674.00
පැල්වෙහෙර කාමර ගාස්තු	5,300.00
පරිසරක ආදායම්.	28,901.60
ටෙන්ඩර් ගාස්තු.	11,014.00
අනෙකුත් ආදායම්.	601,686.40
	690,576.00

19 පරිපාලන සහ ආයතන වියදම්	
ස්ථීර සේවක වැටුප්	30,885,053.49
අතියම් කාර්ය මණ්ඩල වැටුප්	2,763,229.54

සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දයකය	4,409,864.54
සේවක භාරකාර අරමුදල් දයකය	866,301.35
අතිකාල දීමනා	1,324,100.95
නිවාඩු දින ගෙවීම	4,516.04
කේ දීමනා	336,560.00
වෙනත් දීමනා	7,506,805.58
පාරිභෝගික	5,997,721.60
දේශීය ගමන් වියදම්	424,250.50
දේශීය ප්‍රවාහන ගාස්තු	209,247.20
විදේශීය ගමන් ගාස්තු	11,773.55
ලිපි ද්‍රව්‍ය සහ කාර්යාල අවශ්‍යතා	860,444.53
ඉන්ධන සහ ලිහිසි තෙල්	843,249.21
නිල ඇඳුම්	99,670.00
වාහන අළුත්වැඩියාව	949,176.75
යන්ත්‍රාගාර, යන්ත්‍ර සහ උපකරණ අලුත්වැඩියාව	814,066.70
ක්‍ෂයවීම්	3,187,749.11
ගොඩනැගිලි අලුත් වැඩියාව	107,756.73
දුරකතන ගාස්තු	1,676,129.53
විදුලි සහ ජල බිල්පත්	3,029,541.28
වරිපනම් බදු	211,172.50
තැපැල් ගාස්තු	153,884.50
ප්‍රවාහන ගාස්තු	155,307.10
නීති උපදේශක ගාස්තු	140,400.00
පරීක්ෂක උපදේශක	66,000.00
වාහන උපදේශක ගාස්තු	26,000.00
පුවත්පත් ගාස්තු	212,621.40
බලපත්‍ර සහ රක්ෂණය	259,628.30
ආරක්ෂක සේවා ගාස්තු	740,150.15
පිරිසිදු කිරීමේ සේවා ගාස්තු	258,824.18
ලොන්ඩ්‍රි සේවා	95,585.00
විගණක ගාස්තු	171,324.00
වෛද්‍ය රක්ෂණ	196,686.43
ආපනශාලා ගාස්තු	81,935.00
විවිධ වියදම් - පර්යේෂණ	156,655.78
විවිධ වියදම් - වෙනත්	830,143.45
තෛතික ගාස්තු	43,455.50
සුභසාධනය	176,600.00
ප්‍රචාරන වියදම්	100,062.25
සම්මුඛ පරීක්ෂණ ගාස්තු	5,200.00
පාලක මණ්ඩලය	151,000.00
සංග්‍රහ දීමනා	2,079.50
රඳවා ගැනීමේ බද්ද	54,062.50
	<u>70,595,985.72</u>

විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුව

ඒඑස්/ඩී/එච්ඒආර්ටීඅයි/2005

සභාපති

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා
පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ 2005
දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ගිණුම් පිළිබඳ 1971 අංක 38 දරණ මුදල්
පනතේ 14(2)(සී) වගන්තිය ප්‍රකාර විගණකාධිපති වාර්තාව

සමාංක හා 2006 අප්‍රේල් 20 දිනැති ලිපියට යොමුවේ.

02. ඉහත සඳහන් ලිපිය සමඟ ඉංග්‍රීසි අනුවාදය එවන ලද මාගේ වාර්තාව මේ සමඟ එවා ඇත.

(එස්.සී. මායාදුන්නේ)

විගණකාධිපති.

පිටපත් : 01. ලේකම් - කෘෂිකර්ම, පශු සම්පත්, ඉඩම් හා වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය
02. ලේකම් - මුදල් අමාත්‍යාංශය.

විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුව

ඒඑල්/ඩී/එච්එච්අර්ච්අයි/2005

සභාපති

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය.

**හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ
2005 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ගිණුම් පිළිබඳ
1971 අංක 38 දරණ මුදල් පනතේ 14(2)(සී) වගන්තිය ප්‍රකාර
විගණකාධිපති වාර්තාව**

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ 2005 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ගිණුම්, 1971 අංක 38 දරණ මුදල් පනතේ 13(1) වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. මුදල් පනතේ (2)(සී) වගන්තිය ප්‍රකාර ආයතනයේ වාර්ෂික වාර්තාව සමඟ ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතු යැයි මා විසින් අදහස් කරන මාගේ නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ ඇතුළත් වේ. මුදල් පනතේ 13(7)(ඒ) වගන්තිය ප්‍රකාර විස්තරාත්මක වාර්තාවක් යථාකාලයේදී ආයතනයේ සභාපතිවරයා වෙත නිකුත් කරනු ලැබේ.

1.2 විගණන විෂය පථය

මෙම වාර්තාවේ ඇතුළත් විගණන මතය, අදහස් දැක්වීම් සහ සොයා ගැනීම් විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශයන් පිළිබඳ සමාලෝචනය සහ ගනුදෙනුවල නියැදි පිළිබඳ තහවුරු පරීක්ෂා කිරීම් මත පදනම් වී ඇත. එම සමාලෝචනය සහ පරීක්ෂණයන්ගේ විෂය පථය හා ප්‍රමාණය මට ලැබී ඇති කාර්ය මණ්ඩලය, අනෙකුත් සම්පත් සහ කාලවේලා යන සීමාවන් ඇතුළත හැකි තාක් පුළුල් විගණනයක් කළ හැකි වන පරිදි පිළියෙල කරන ලද්දකි. මූල්‍ය ප්‍රකාශයන් ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් තොර වන්නේ ද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම පිණිස ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්, විධි සහ පරිචයන්ට අනුකූලව විගණනය සිදු කරන ලදී. මූල්‍ය ප්‍රකාශයන්හි දක්වන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට උපකාරී වන සාක්ෂි පරීක්ෂා කිරීම්, මූල්‍ය ප්‍රකාශයන් පිළියෙල කිරීමේදී අනුගමනය කරන ලද ගණකාධිකරණ මූලධර්ම හා වැදගත් ඇස්තමේන්තු සහ නිගමන තක්සේරු කිරීම, මූල්‍ය ප්‍රකාශවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම් පිළිබඳව ඇගයීම හා යොදාගන්නා ලද ගණකාධිකරණ ප්‍රතිපත්ති සුදුසු ද, ඒවා ඒකාකාරීව අනුගමනය කරන ලද්දේ ද සහ ප්‍රමාණවත් පරිදි හෙළිදරව් කරන ලද්දේදැයි නිගමනය කිරීම් විගණනයට ඇතුළත් විය. විගණනයේ විෂය පථය සහ ප්‍රමාණය කීරණය කිරීම සඳහා 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13 වගන්තියේ (3) සහ (4) උපවගන්තිවලින් විගණකාධිපති වෙත අභිමතානුසාරී බලතල පැවරේ.

02. ගිණුම්

2.1 විගණන මතය

මාගේ පරීක්ෂණයෙන් පෙනී යන අන්දමට සහ මාගේ උපරිම තොරතුරු සහ මට සපයන ලද පැහැදිලි කිරීම් අනුව මාගේ වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු වලින් උද්ගත වන ගැලපීම් හේතුවෙන් ඇතිවන බලපෑම් හැර ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශයන්හි දී ඇති සටහන්වල (සටහන් අංක 1:1 සිට 1:4) දක්වා ඇති පරිදි වූ ගණකාධිකරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශයන් පිළියෙල කර ඉදිරිපත් කර ඇති බවත් එමඟින් 2005 දෙසැම්බර් 31

දිනට ආයතනයේ මූල්‍ය තත්ත්වයෙහි සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිඵලවල සහ මුදල් ප්‍රවාහයෙහි සත්‍ය හා සාධාරණ දර්ශනයක් පෙන්වීමේ කරන බව මාගේ මතය වේ.

2.2 ගිණුම් පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම්

2.2.1 ගණකාධිකරණ ප්‍රතිපත්ති

ස්ථාවර වත්කම් වෙත වෙනම හඳුනාගෙන ක්ෂය කළයුතු වූවත්, වාහන හැර සියලුම වත්කම් එක් විෂයයක් ලෙස සලකා ක්ෂය කර තිබිණ.

2.2.2 ගණකාධිකරණ අඩුපාඩු

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ ගණකාධිකරණ අඩුපාඩු පහත දැක්වේ.

(අ) භෞතික තොග අනුව ගැලපීම් නොකර පොත්වල වූ ශේෂ ගිණුම්වල ඇතුළත් කිරීම හේතුවෙන් ලිපිද්‍රව්‍ය, වාර සඟරා, විකුණුම් මධ්‍යස්ථානයේ තොග ආදියෙන් නියෝජනය වූ අවසාන තොගය රු.527,485 කින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණ අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමුච්චිත උනන්දුව රු.527,485 කින් වැඩියෙන් දක්වුණි.

(ආ) වර්ෂය අවසානයට පැවති පාලන ගිණුම් 3 ක ශේෂවල එකතුව රු.5,960,572 ක්වූ අතර අදාළ උපයෝගී වාර්තාවල එකතුව රු.6,493,330 ක් වූයෙන් රු.532,758 ක නොසැසඳුණු ශේෂයක් ගිණුම්වල දක්වුණි.

2.2.3 ගිණුම්වලින් අත්හැරීම්

රු.15,997,793 ක්වූ ශිෂ්‍යත්ව ණයගැතියෝ ගිණුම් ගතකර නොතිබුණි.

2.2.4 අවිනිශ්චිත ගිණුම්

2001 වර්ෂයේ සිට පැවති රු.4,446 ක්වූ අවිනිශ්චිත ගිණුම් ශේෂය නිරවුල් කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.

2.2.5 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොමැතිවීම

ගිණුම්වල පැවති පහත සඳහන් විෂයයන් ඒවා ඉදිරියෙන් දක්වා ඇති සාක්ෂි නොමැතිවීම හේතුවෙන් විගණනයේදී සතුටුදායක ලෙස සන්නිරීක්ෂණය කිරීමට හෝ පිළිගැනීමට හෝ නොහැකිවිය.

විෂය	වටිනාකම	ඉදිරිපත් නොවූ සාක්ෂි
(අ) ස්ථාවර වත්කම්	67,052,191	විස්තරාත්මක උපලේඛන සහ කාල විශ්ලේෂණ
(ආ) විවිධ ණයගැතියෝ	17,512,587	
(ඇ) විවිධ ණයහිමියෝ	735,909	කාල විශ්ලේෂණ සහ ශේෂ සනාථ කිරීම

2.2.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ කිරණවලට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් අනුකූල නොවීමේ අවස්ථාවන් නිරීක්ෂණය විය.

නීතිරීති රෙගුලාසි ආදියට යොමුව

විස්තර

(අ) 1971 අංක 38 දරණ මුදල් පනතේ මුදල් පනතේ 13(7)(ඒ) වගන්තිය ප්‍රකාර 2003 13(8) වගන්තිය හා 2004 වර්ෂයන්හි වාර්තාවලින් පෙන්වුම් කරන

- (ආ) 2000 ජනවාරි 19 දිනැති අංක 380 දරණ රාජ්‍ය ව්‍යවසාය චක්‍රලේඛය
ලද කරුණු සම්බන්ධයෙන් ගත් පියවර හෝ ගැනීමට යෝජිත පියවර විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. අවශ්‍ය අනුමැතිය නොමැතිව දිරිදීමනා යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි.
- (ඇ) 1999 ඔක්තෝබර් 08 දිනැති අංක 22/99 දරණ රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛය
දැනට වාහන පහසුකම් ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන නිලධාරියෙකු ඒ සඳහා චක්‍රලේඛ උපදෙස් පරිදි අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.
- (ඈ) කාර්යාල නියෝග
i. 102
2001 වර්ෂයේ සිට පර්යේෂණ සහ පුහුණු කිරීමේ කමිටුවේ රැස්වීම් පවත්වා නොතිබුණි.
- ii. 1545
ආයතනය විසින් පරිවාස කාලයේ සිට නිලධාරීන් 6 දෙනෙකු වෙත පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයන කටයුතු සඳහා වැටුප් සහිත අධ්‍යයන නිවාඩු ප්‍රදානය කර තිබුණි.

2.2.7 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) ලැබිය යුතු ගිණුම්

- i) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට ශිෂ්‍යත්ව ණයගැතියන් හැර අත්තිකාරම් හා ණයගැති ශේෂවල එකතුව රු. 16,025,376 ක් විය. ඉන් රු.3,611,489 ක මුදලක් අවුරුදු 04 කට වැඩි කාලයක් හිඟ හිටව තිබුණි.
- ii) සිකාසි භාරදීමේ ප්‍රමාදයන් හේතුවෙන් එකතුව රු.7,250,540 ක්වූ ශිෂ්‍යත්ව ණයගැතියන් වර්ෂ 5 සිට වර්ෂ 21 දක්වා කාල පරාසයක් තුළ ආපසු අයකරගත නොහැකි වී තිබුණි.
- iii) නීතිමය පියවර ගැනීමේ ප්‍රමාදයන් හේතුවෙන් රු.19,219,680 ක් වූ ශිෂ්‍යත්ව ණයගැතියන් වර්ෂ 2 සිට වර්ෂ 18 දක්වා කාල පරාසයක් තුළ ආපසු අයකරගත නොහැකි වී තිබුණි.
- iv) වර්ෂ දෙකක කාලයක් සඳහා වූ එකතුව රු.4,884,110 ක්වූ ශිෂ්‍යත්ව බැඳුම්කර වටිනාකම ආපසු අයකර ගැනීමට නීතිමය පියවර ගෙන නොතිබුණි.
- v) සේවය අතහැර ගිය නිලධාරීන්ගෙන් එකතුව රු.569,930 ක්වූ කාර්ය මණ්ඩල ණය ආපසු අයකරගෙන නොතිබුණි.
- vi) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී කාර්ය මණ්ඩල ණය ශේෂවලට අදාළ එකතුව රු.907,448 ක්වූ වාරික මුදල් අයකරගෙන නොතිබුණි.

(ආ) ගෙවිය යුතු ගිණුම්

පිටස්කර පාර්ශවයන්ට හා ආයතනවලට අදාළ වූ රු.3,533,703 ක වගකීම් ප්‍රමාණයක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා නිරවුල් කර නොතිබුණි.

03. මූල්‍ය හා මෙහෙයුම් සමාලෝචකය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ගිණුම්වලට අනුව, පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා රජයෙන් ලැබුණු දයකය ගණන් ගැනීමට පෙර සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා රු.63,407,779 ක උනන්දුවකින් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ උනන්දුව රු.46,766,146 ක් විය. සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා රජයෙන් ලැබුණු රු.52,000,000 ක දයකය ගණන් ගැනීමෙන් පසු ඉහත සඳහන් උනන්දුව රු.11,407,779 දක්වා අඩු විය. ඉකුත් වර්ෂය සඳහා ලැබුණු රජයේ දයකය වන රු.42,936,000 ක මුදල ගණන් ගැනීමෙන් පසු එම වර්ෂයේ උනන්දුව රු.3,830,146 ක් දක්වා අඩුවීම නිසා මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.7,577,633 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කෙරේ.

3.2 කාර්යසාධනය

කොන්ත්‍රාත් පර්යේෂණ ප්‍රගතිය සම්බන්ධ දත්ත පහත වගුවෙන් දක්වේ.

	2004 වර්ෂය	2003 වර්ෂය
වර්ෂය ආරම්භයේදී පැවති සංඛ්‍යාව	07	13
එකතු කළා:-		
වර්ෂය තුළ පිරිනමන ලද සංඛ්‍යාව	15	04
	22	17
අඩුකළා :-		
වර්ෂය තුළ සම්පූර්ණ කළ සංඛ්‍යාව	17	07
වර්ෂය තුළදී ස්ථිර වශයෙන් අත්හිට වූ ගණන	-	03
	05	07

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) ඒකාබද්ධ අරමුදල් උපයෝගී කරගෙන රු.153,920 ක මුදලක් වැය කරමින් පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති 3ක් පමණක් වර්ෂය තුළදී ආරම්භ කර තිබුණි.
- (ආ) 1992 වර්ෂයේදී ආර්ථික සහයෝගීතාවය හා පර්යේෂණ සඳහා වූ ස්ථාන නියෝජිත ආයතනය වෙතින් 'ශ්‍රී ලංකාවේ සහල් නිෂ්පාදනය' නමැති ව්‍යාපෘතිය යටතේ ඇමරිකානු ඩොලර් 65,000ක් ලැබී තිබුණි. 2005 දෙසැම්බර් 31 දින වනවිටද මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර නොතිබුණි. කෙසේ වුවද මෙම ව්‍යාපෘති අරමුදල් වලින් රු.823,334 ක මුදලක් 'ආර්ථික සහයෝගීතාවය හා පර්යේෂණ සඳහා වූ ස්ථාන නියෝජිත ආයතනය' වෙත දැනුම්දීමකින් තොරව පශ්චාත් උපාධි පුහුණු වැඩ සටහන් සඳහා වැයකර තිබුණි.
- (ඇ) සැලසුම්කළ ව්‍යාපෘති යෝජනා 15 ක් අතුරින් පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති යෝජනා 12 ක් 2005 දෙසැම්බර් 31 දින වනවිට සම්පත්දායක නියෝජිත ආයතනයන් විසින් ප්‍රතිකේෂ කර තිබුණි.

3.3 වත්කම් උපයෝජනය

රේඛීය අමාත්‍යාංශය විසින් ආයතනයේ පරිහරණය සඳහා පවරා තිබුණු පැල් වෙහෙර සංචාරක බංගලාව සහ මෝටර් වාහන 05 ක අයිතිය ලබා ගැනීමට පියවර ගෙන නොතිබිණි.

3.4 නිශ්ක්‍රීය හා ඌන උපයෝජිත වත්කම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) වාර්ෂික වාර්තා, පොත් හා වාර සඟරා සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් වසර තුනකට වැඩි කාලයක් නිශ්ක්‍රීයව පැවතුණි.

(ආ) විශාල අළුත්වැඩියාවන් හේතුවෙන් රු.730,068 ක් වටිනා වාහන 4 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී උපයෝජන කර නොතිබුණි.

3.5 ප්‍රමාණවත් අධිකාරි බලයකින් සනාථ නොවුණු ගනුදෙනු

සේවකයින් සඳහා වූ වෛද්‍ය රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයක් වෙනුවෙන් ප්‍රමාණවත් අධිකාරි බලයකින් තොරව 2002 වර්ෂයේ සිට රු.949,780ක් ගෙවා තිබුණි.

04. පද්ධති හා පාලන

පද්ධති පාලන පිළිබඳව ආනවරණය වූ අඩුලුහුඬුකා වරින් වර ආනයනයේ අවධානයට යොමුකරන ලදී. පහත සඳහන් පාලක ක්ෂේත්‍රයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ අවධානය යොමුකළ යුතුවේ.

- (අ) අත්තිකාරම් සහ ගෙවීම් නිරවුල් කිරීම
- (ආ) සේවක පරිපාලනය
- (ඇ) අයවැය ලේඛනය
- (ඈ) පැමිණීම සහ නිවාඩු

(එස්.සී. මායාදත්තේ)
විගණකාධිපති